فەرماندەی گاردی شار دەپرسێ:

– ئێوە تا ئێستا لە بارەی پیاوێک بەناوی پیترۆسپینا شتێکتان بیستووە.؟ هیچ یەک لە ئامادەبووان تا ئێستا لەم بارەوە شتێکیان نەبیستووە. دۆن پاولۆ خەریکە لاپەڕەکانی ئالبومێکی عەکسی کارت پستاڵ هەڵدەداتەوە.

فەرماندە لە ڕوونکردنەوەی پرسیارەکەیدا دەڵێ:

– ئەو کابرایە کوڕێکە لە بنەماڵەی سپینا خەڵکی «روکاردی ماسی» کابرایەکە شۆڕشگێڕ و نیوە شێت. وەک زانراوە پاش ئاوارەیی دووبارە بۆ ئیتاڵیا گەڕاوەتەوە تا سەبارەت بەگیانی موسولێنی هەنگاوی خەراپ باوێژێ. سێ مانگە پۆلیس وەدوای کەوت و تەنانەت هێندێ نیشانەی وی لە وڵات بینراون. چونکە وەک دەڵێن ویستوویەتی خەرمانەکان بسووتێنێ. ئیمڕۆ لە ڕۆمەوە خەبەرێک هەبوو کە گرتوویانە.

زابالیونە دەڵێ: «شێتێک کەمتر. ئەو لەو شێتانەیە کە نازانێ ڕێکوپێکی و فیداکاری چییە.»

سنوفۆنتە دەپرسێ:

– گوتت سپینا، خەڵکی «روکادی مارسی»؟ من ئەو بنەماڵە دەناسم و لەگەڵ باوکی ئەو کوڕەی کە باسی دەکەن هاودەرس بووم. باوکی پیاوێکی زۆر باشبوو لە کارەساتی بوومەلەرزەدا مرد. ئەوەش یەک لە بنەماڵە قەدیمییەکانە کە ئاخری بۆتە شەڕ.

زابالیونە دەپرسێ: «لە کوێ زانیوتانە کە ئەو ویستوویەتی خەرمانان بسووتێنێ؟ بۆ لە کاتی دروێنەدا لەم دەوروبەرە دیتویانە؟

فەرماندە لە وەڵامدا دەڵێ:

– نا، نا، نە ئێستا و نە لەم ساڵانەی دوایی کەس لەم دەوروبەرە نەیدیوە، ئەو جگە لە شار قەت تبلیغاتی نەکردووە. بەڵام هەوەڵین جار لە وەرزی دروێنەدا دیتراوە کە بەخەتی سوور لەسەر دیوارەکان نووسراوە: «بژی پیترۆسپینا» ئەوە نیشانەی وەیە ڕەنگە بۆ وڵات گەڕابێتەوە.

قەشە دەپرسێ: «پێت وایە هەر بۆیە گەڕابێتەوە کە لە دیواران شت بنووسێ؟

فەرماندە لە وەڵامدا دەڵێ: «نەک ئەو بۆ خۆی، لایەنگرانی نووسیویانە.»

دۆن پاولۆ هەناسەیەکی سەرسوڕمانە هەڵدەکێشێ و دەڵێ:

– سەیرە! لایەنگرانی وی؟ کەوابوو وەرزێری ئەوتۆش هەن کە شۆڕشگێڕ بن.؟

تینوایەتی بۆ هەنگاونان بۆتە هۆی ئەوە کە قەشە ئیحتیات لەبیر بەرێتەوە.

فەرماندە هەناسەیەک هەڵدەکێشێ و دەڵێ:

– جموجوڵێکی گەورە لەنێو لاوەکاندا هەیە. مرۆڤ لەژێر پەردەی «یەکێتییەکانی پیشەیی»دا هێندێ پەیف دەبیسێ، مووی لە لەشیتدا ڕاست دەبنەوە.

سنوفونتە دەڵێ: «بەرەی تازە پێگەیشتوو، بەرەیەکی مەترسیدارە. بەرەیەکە لەگەڵ حیساب سەروکاری هەیە. ئەم بەرەی تازە بەجیدی وەرگرتووە کە کئوپراتیزم «یەکێتییەکانی پیشەیی» کۆتایی سەرمایەدارییە و خۆشی ویستیاری نابووتی سەرمایەدارییە.

زابالیونە دەڵێ:

– ڕیشەی واقیعی دەرد هەر لەوەدایە کە مرۆڤ هەموو مەتڵەبەکان بەجیدی وەربگرێ.. نابێ هیچ ڕێژیمێک بەجیدی وەربگری، چونکە ئەگەر بێجگە لەوە بێت دیار نییە ئاخری کار چۆن دەبێ. ئەگەر کەسی فەرانسەیی خەیاڵێی وای هەبایە کە بەگوێرەی بەیاننامەی مافی مرۆڤ بژی، ڕاست ڕێگای دەکەوتە زیندان. ئایا ئێوە ڕۆژنامەکانی ئیمڕۆتان خوێندۆتەوە؟ لە ڕووسیا دووبارە سزای ئیعدام بۆ لاوان دانراوەتەوە. بۆچی؟ ڕەنگە لەبەر ئەوە بێ کە ئەوان تەشکیلاتی ڕێژیمی سۆسیالیستیان جیدی گرتووە. پێویستە ئەم ئەسڵە بۆ هەمیشە بخەینە گوێچکەمان کە تەشکیلاتی بنەمای هەر وڵاتێک تەنیا پێوەندی بەپارێزەرانی دادگا و کەسانی بەساڵاچووەوە هەیە کە مانای زەبت و فیداکاری دەزانن و لاوان بەتەواوی دەبێ لەمە بێ ئاگا بن.

فرماندەی گاردی شاری پشتی دەگرێ و دەڵێ:

: کاتێک من مەعمووری ئاگاداری کتێبخانەی گەڕەک بووم. من تێناگەم چ پێویستییەک بەکتێبخانە هەبوو.؟ هەر کەس دەیەوێ کتێب بخوێنێتەوە با بۆ خۆی کتێب بکڕێ. لەگەڵ ئەوەش کتێبخانە هەمیشە ئاواڵە بوو، لە ڕۆمەوە کتێب دەهاتن. لاوان دەهاتنە کتێبخانە دەیانویست لیستی ئەو کتێبانە ببینن کە سەرۆکی دەوڵەت نووسیبووی و دەیانگوت: «ببینن! لێرە بەئاشکرا نووسراوە کە کەنیسە و ڕێژیمی پاشایەتی و سەرمایەداری دەبێ لەبەین بچن.» من هەوڵمدا بۆیان ڕوون بکەمەوە کە ئەو کتێبانە بۆ گەوران نووسراوە نەک بۆ منداڵان و کەسانی لە تەمەنی ئێوەدا. باشترە ئەوان ڕۆمان بخوێننەوە. بەڵام فایدەی چی دەرەتان نەبوو بیروڕایان بگۆڕین. ئاخرەکەی ناچاربووم بەئیجازەی کاربەدەستانی سەرەوە ئەم کتێبانە لە ڕیزی کتێبخانە وەدەربنێم و ئەوان لە قەفەسێکدا قفڵ بدەم و بیشارمەوە.

سنوفۆنتۆ دەڵێ:

– پاشان لە کوڕەکەم بیست کە هێندێ نووسراوە لەو کتێبانە هاتۆتە دەر و بەتایپ نووسراوەتەوە و دەست بەدەست لەنێو لاواندا دەگەڕێ. هێندێ لە لاوان لە ویلای «چوار فەسڵ» لەولای سێڵاوگر پێکەوە دادەنیشن تا بیانخوێننەوە و لێیان بکۆڵنەوە. کوڕەکەم دەڵێ: «بۆ عەمەلی کردنی ئەم شتانەی لەو کتێبانەدا نووسراوە، شۆڕشێکی دیکە ڕێ دەکەوێ...»

دۆن پاولۆ دەپرسێ: «ئەم کەسانە لە وەرزێرانی لاون؟»

فەرماندە وەڵام دەداتەوە:

– نەخێر. تەنیا سێ چوار لاوی قوتابین. کاربەدەستانی دەوڵەت لە هەموو شتیان ئاگادارن و لە کاتی پێویستدا پێشی ئەم منداڵ بازاڕییە دەگیرێ.

زابالیونە سەر ڕادەوەشێنێ و دەڵێ:

– دەردەکانی هەرە خەراپ ئەو کاتەن کە بەرەی لاو ئەوەی لە کتێبدا دەیخوێنێتەوە بەجیدی وەر بگرێ.

دۆن پاولۆ لە دڵدا بیر دەکاتەوە: «منیش لە کاتی لاوێنیدا ئینجیل و کتێبەکانی باوکانی ڕووحانیم بەجیدی دەگرت. بەرهەمی ئەوەیە کە ئێستا لە خاکی وڵاتی خۆم، لە چەند کیلۆمیتری ئەو گوندەی لێی هاتوومە دنیا، بەبێگانە دەژمێردرێم. جگە لەوە نەخۆشیشم و وەک حەیوانی دڕندە ڕاوم دەنێن.»

قەشە و دەرمانفرۆش پێکەوە لە ماڵی زابالیونە دێنەدەر. قەشە دەپرسێ:

– تۆ باوکی «پێترۆ سپینا»ت لەو کاتەدا دەناسی کە خوێندکار بوو. ؟ یا ئەویش وەک کوڕەکەی شێت بوو ؟

سنوفۆنتە دەڵێ:

– ئێمە لە ناپوڵ پێکەوە یەکترمان ناسی. ئێمەش وەک زۆر لە خوێندکاران ئەو دەم کۆماریخواز بووین. «جیوسیپ مازینی»(*) خودای ئێمە بوو. ئالبێرتوماریۆ پێغەمبەری زیندووی ئەو. پاشان هەرتکمان بۆ «مارسیکا» گەڕاینەوە و نیزیکەی لە یەک کاتدا ژنمان هێنا. پاش چەند ساڵ ئەو هاتە دیدەنی من، بەڵام ئەوەندە گۆڕابوو نەدەناسرایەوە. من قەت قسەکانی وی لەبیر ناکەم کە دەیگوت: «سەردەمی شیعر کۆتایی پێ هاتووە و سەردەمی پەخشان دەستی پێ کردووە. شیعر خەونی گەنجیەتین و ژیانی واقیعی پەخشانە. هەر وچەیەک هەمان ئەزموونی وچەی خۆی وەردەگرێ. کاربەدەستانی دەوڵەتی سەرکۆنەم دەکەن کە بۆچی کوڕەکەم هاوڕێیانی خۆی هاندەدا و باسی شۆڕشی دووەم دەکات. من لە وەڵامی واندا دەڵێم: ئەوە ویستی تەمەنیەتی کە تەمەنی خەونە. ئێستا ئەو لە سەردەمی شیعردا دەژی. بەڵام پاشان ژن دێنێ و دەبێتە کارمەندی دەوڵەت و ئەو دەم سەردەمی پەخشان دەست پێ دەکات. چ بەدبەختییەکی گەورەیە ئەگەر لە ژیاندا شیعر نەدەبوو. بەدبەختی گەورەتر ئەوەیە ئەگەر دوای شیعر نۆرەی نەسر نەدەهات.

دۆن پاولۆ دەپرسێ: «چ دەبوو ئەگەر ئینسانەکان لە ئاست ئامانجەکانی لاوەتی خۆیان بەئەمەگ دەمانەوە. ؟

دۆن سنوفۆنتە دەستەکانی بەرەو ئاسمان هەڵدێنێ، دەڵێی دەیەوێ بڵێ: «ئەو دەم دنیا کۆتایی دەهات» و پاشان لە وتەی خۆی زیاد دەکا:

– سەردەمێک دێت کە نان و شەڕابی ماڵی باوک بەئیشتیای لاوان نابێ. ئەوان خواردنی خۆیان لە جێگای تر دەدۆزنەوە.

تەنیا نان و شەڕابێک تێریان دەکا و تینوایەتییان دەشکێنێ کە لە موسافیرخانە و چوار ڕێیان دەس

(*) مازینی(Giuseppe Mazzini) نیشتمانپەروەری ئیتاڵیایی لە دایکبووی (١٨٠٥-١٨٧٢) و دامەزرێنەری ئەنجوومەنی نهێنی « ئیتالیای لاو» کە ماوەیەک لە ئاوارەییدا ڕاییوارد بەڵام لە هەموو شوێنێ بۆ ئازادی میللەتی ئیتاڵیا لە کۆتی سەرەڕۆیی خەباتی کرد.

دەکەوێ. بەڵام مرۆڤ ناتوانێ تەواوی تەمەنی هەر لە موسافیرخانان تێپەڕێنێ.

قەشە لەسەر ئەو بڕوایە کە دۆن سنۆفۆنتە خۆی تا ڕادەی «سیسێرون(*)ی وڵات نیشان دەدا. ئەو دووبارە دەڵێ:

– لەوێ نانەواخانەیەکی تازەیە. خوارتر بارەگای تازەی «دوپۆلاورۆ»یە(**). ئەوەش پۆستخانەی تازە و ئەویشیان تیاترۆی تازە دروستکراوە. ئێمە شتی تەشریفاتی زۆرمان هەنە، بەڵام شتی پێویستیمان نییە.

هەرتک پیاو دەمێک دەچنە دەفتەری یەکێتییەکانی بازرگانی و دۆن سنۆفۆنتە لە ڕوونکردنەوەدا دەڵێ:

– پێشتر دوو تاجری گەورە، میوە و تەڕەکاری «مارسیکا»یان دەکڕی و دووبارە بەپێتەختیان دەفرۆشتەوە. ئێستا تەرەفی سەودا نەگۆڕاوە واتە ئەم دوو تاجرە بازرگانیی تایبەتی خۆیان درێژە پێ دەدەن. تەنیا فەرقی ئەوەندەیە کە مەعاشی کارمەندی ئەو شیرکەتە و کرێی باریشی لەمەودوا بەخەرجی دەوڵەت دەدرێ..

لەسەر دیوارەکان دوو نووسراوەی سەر مەڕمەڕی دەبینرێن. لەسەر یەکیان نووسراوە: «یەکێتی پیشەیی پێشەنگی ڕووخانی سەرمایەدارییە!»

لەسەر یەکی دیکەیان نووسراوە: «هەر کەس موخالیفی یەکێتی پیشەییە دووژمنی دەوڵەتە!»

دۆن سنۆ فۆنتە دەڵێ: «مەڕمەڕ چەندە شتێکی جوانە.!

قەشە لە دوورەوە پیرەمێردێک دەبینێ کە بەزەحمەت بەڕێگادا دەڕوا و دۆن پاسکال دەناسێتەوە، هەربۆیە پاش خواحافیزی لەگەڵ دەرمانفرۆش هەنگاو توند دەکا تا بگاتە پیرەمێرد. کۆلا مارتینی پیر لە پێشدا قەشە ناناسێ، بەڵام پاشان خۆی لە ئامێزێ داوێ. پیرەمێرد هەموو گیانی دەلەرزێ و دوایە دێ بکەوێ. بەزەحمەت پشوو دەدا و ناتوانێ دوو وشە بەدوای یەکدا بڵێ.

دۆن پاولۆ دەڵێ: «من ئاگام لە گەڕیان هەیە. غیرەتت هەبێ. پاش ئەوەی دەیگەیەنێتە نزیک فایتوونێک و لە بەستنی ماینەکە یارمەتی دەدا. بەکاوەخۆ دەیباتە نێو گاری و هەوسارەکەی دەداتە دەستی لەرزۆکی پیرەمێرد.

دۆن پاسکال بەچاوی بەئەسرینەوە تەنیا دەتوانێ ئەوەندە بێژێ: «ئاخری کارە! بەڕاستی کۆتایی کارە!»

دۆن پاولۆ دەپرسێ: «کەسێک نییە کە بتوانێ تا «پیتراسکا» لەگەڵت بێ؟ دۆستێک نییە ببێتە هاوسەفەرت؟»

(*) سیسرۆن (Cicerone) وتەوێژی بەناوبانگی ڕۆمی.

(**) دوپۆلاورۆ (Dopolavro) مانای وشەیی یانی «پاش کارە» و مەبەست بنیاتی فاشیستییە کە دەکرێ وەرگێڕدرێ بەڕێکخراوی خۆشی ساخ و سالم.

پیرەمێرد سەر ڕادەوشێنێ و دەڵێ: «هیچ کەس، هیچ کەس. گوتم کۆتایی کارە.»

دۆن پاوڵۆ دەگەڕێتەوە بۆ موسافیرخانە تا بەڵکو لە دوکتۆر ساکاوە وەڵامی بۆ هاتبێ، بەڵام وەڵامێک نەهاتۆتەوە.

قەشە لەبەر خۆی بیر دەکاتەوە.«لەوانەیە ئەمشە و یا سبەی بێ خەبەر خۆی بێت!»

«برەنیچە»ش زانیویەتی کە بنەماڵەی کولامارتینی لەبەر نابووتی بانگ هیچیان نەماوە و سەرکەواتووانە دەڵێ:

– ئەوە سزای خودایە. دۆن پاسکال پیرێژنێکی ئەحمەقی هێنا تا پارەی زۆر بێ و منداڵی کەم. ئێستاش بەسزای خۆی گەیشتووە. پارەکەی لە کیس چووە، منداڵەکانیشی بەجێی دێڵن. بەڵام ئەو پیرێژنە ئەحمەقەی بۆ ماوەتەوە.

قەشە لە برەنیچە دەپرسێ: «تۆ کوڕی دەرمانفرۆش دەناسی. ؟»

برەنیچە لە وەڵامدا دەڵێ: «بەڵێ، منداڵێکی باشە. بەڵام دەبێتە هۆی ماڵوێرانی بنەماڵەی.

ئێستا قەتاری ڕۆم گەیشتووە و ئەو موسافیرانەی لە ئیزگەی ڕێگای ئاسن دێنەدەر، بەپێش موسافیرخانەدا تێدەپەڕن. دوو ژاندارم خۆ دەگەیێننە لاوێک کە کیفێکی چەرمی بەدەستەوەیە و لێی دەپرسن:

– بۆ هاتوویە ئێرە؟

لاو لە وەڵامدا دەڵێ: «من میوەفرۆشم.»

جەوازی کاسبیت هەیە؟

لاو لە کیفەکەیدا دەگەڕێ و ئەو بەڵگەی ویستوویانە نیشانیان دەدات.

– کارتی یەکێتی پیشەییت هەیە؟

ئەویشی هەیە

–ماڵیاتت داوە؟

بە هەڵکەوت ماڵیاتیشی داوە

ئەو دەم یەک لە ژاندارمەکان دەڵێ:

– زۆر باشە. ئێستا کە هەموو شتت تەواوە، گرتنت بێ فایدەیە. تا قەتاری دوایی دەگا لە فوسا دەمێنیەوە و پاشان.. بێ ئەوە ببزوی بۆ ڕۆم دەگەڕێیەوە.

لاو بەمنگە منگ دەڵێ: «ئاخر من هاتووم میوە بکڕم.»

ئەو دوو ژاندارمە بەگوێرەی دوو نووسراوەی مەڕمەڕ مەتڵەبیان دەگەیێنن. یەکیان دەڵێ:

– سەردەمی مامڵەی سەرمایەداری تێپەڕ بووە.

ئەویتریان دەڵێ: «یێکێتی خۆی بۆ میوە کڕین هەنگاودەنێ.

لاو وا نیشان دەدا کە قانیع بووە. برەنیچە پێی دەڵێ:

– چاک لەچنگیان دەرباز بووی. ئەگە نەختێکی تر چەنەت لێدابا، دەکەوتیە زیندان. چ خەیاڵێک لە سەری دابووی؟ بۆ لە ماڵی خۆت دانانیشی؟

لاو سوپاسی قسەکانی برەنیچە دەکا و بۆ ئیزگەی ڕێی ئاسن دەگەڕێتەوە تا بەقەتار بچێتەوە ڕۆم.

«بیانکینا» لە هاتنی دۆن پاوڵۆ ئاگادار بووە و دێتە چاوپێکەوتنی. قەشە لێی دەپرسێ:

– ئێستا مزڵت لە کوێیە؟

– لە خانووێیکی کوێستانی بەناوی ویلای چوار فەسڵ.

دۆن پاوڵۆ بەتوندی هۆگری شتێکە بۆیە لە کیژی گەنج دەپرسێ:

– تۆ کوڕی دۆن سنۆفۆنتەی دەرمانفرۆش دەناسی؟

– پۆمپیۆ دەڵێی؟ ئەو یەک لە دۆستانی ئالبێرتۆیە و زۆر جار دێتە ویلای چوار فەسڵ.

دۆن پاوڵۆ دەڵێ: «کەوابوو بۆ ویلای چوار فەسڵ ڕێنوێنیم بکە.

بیانکینا لاواز و باریک بووە، ئیتر وەک جار ڕوو هەڵماڵاو نییە و ئەو حاڵەتی بێعاری و سووکی کە لە پیتراسکا هەیبوو، نەماوە و هێندێ قورستر دێتە بەرچاو، بەڵام دووریش نییە کە ئەم گۆڕانە ڕواڵەتی بێ.

قەشە لێی دەپرسێ:

– ئێستا ئاقڵ بووی؟

بیانکینا بەپێکەنینەوە وەڵام دەداتەوە:

– گورگ تووکی دەوەرێنێ، بەڵام سرشتی دڕندەیی خۆی لە دەست نادات، دیارە ئەوەم بۆ مەسەل هێناوە ئەگینا قژەکانی من ئەوەندە پڕن کە دەتوانم زۆریان لێ بفرۆشم.

ویلای چوار فەسڵ خانووێکی کۆنی ئەعیانییە کەچی پێوە نەماوە و ئێستا بۆتە خانووێکی وەرزێری، ئەم ویلایەتە پێشتر نشتەجێی هاوینی بارونێک بووە کە لە شاری ڕۆم لەژێر باری قەرزدا مردووە.

دیواری پان و درێژی کە بەدەوری باخدا کێشراوە لە چەند جێگا ڕووخاوە. نەردەکانی دەروازەی باخ کە هاتوونەدەر و بیانکینا قەشە بەتەنیشت واندا دەباتە نێو باخ. گوڵ و گیای خۆڕست بەدرێژایی خیابانی پڕ داروگاری ڕۆ شین بوون. لە مەیدانێکی توڕدار کە پێشتر بۆ تاوسان دروست کرا بوو، ئێستا مریشکی تێدا ڕادەگرن. خانووێکی کڵاو فەرەنگی بەشێوەی دەورانی «ڕۆنێسانس» داپۆشراو بەپیچەک کە لە سەرەتاوە عیبادەتگای «ڤێنوس» بوە ئێستا بۆتە کادێن. ڤیلا لە دوو ساختمان پێکهاتووە کە یەکیان لەویتر بەرزترە. قاتی سەرەوە لەبەر ئەوەی دڵۆپە دەکا، چۆل کراوە. قاتی خوارەوە لایەکی تەویلەیە ئەسپ و کایان تێدا ڕاگرتووە. لایەکەی دیکە مزلی ژیانی چەند وەرزێرێکە. لە بەینی هەیوانەکان چوار کونی خاڵی بەرچاو دەکەون کە پێشتر هەریەکەی پەیکەرێکیان لە چوار وەرز تێدا بوە. لەسەر دیوارەکانی

قەڵشیو کە لەبەر شەداری و شۆڕەکاتی، پڕە لە پەڵە و پیسایی ئەو دروشمەی بەخەتی درشت و بەڕەنگی سوور ئەوەی خوارەوە نووسراوە:

«بژی یێکێتی پیشەیی بێ بوونی شازادە تۆرتولیا! مردن بۆ بوروکراسی»

ئالبێرتۆ لەگەڵ لاوێک لە قەراخ حەوز لەسەر بەردێک دانیشتووە. بیانکینا دەڵێ:

– قەدیمیەکان لەو حەوزەدا ماسی قزڵ ئالایان پەروەردە دەکرد، بەڵام ئێستا ئەسپ و گا ئاوی لێ دەخۆنەوە. ئالبێرتۆ پومپیۆ کوڕی دەرمانفرۆش بەقەشە دەناسێنێ. دۆن پاولۆ لەسەر لێوی حەوز لە پەنا لاوەکان دادەنیشێ و بێ دەنگ دەبێ.

لە گۆشەیەکی ڤیلا، لە قاتی خواروو ژوورێک هەیە کە بۆ عەمباری کەلوپەلی وەرزشی ڕێکخراوی لاوانی دەوڵەتی کەلکی لێ وەردەگرن. ئێستا هەر ئەو ژوورەیە کە بۆتە مزڵی دانیشتنی ئالبێرتۆ و بیانکینا.

دوو لاوی دیکە لەو ژوورە دێنەدەر و ئەوانیش لە قەراخ حەوز دادەنیشن. بێ دەنگییەکی نەختێ ناڕەحەتکەر لەنێوان دانیشتوانی دەورەی حەوزدا بەردەوامە. دۆن پاولۆ دەڵێ:

– چەندەم پێ خۆشبوو توانیبام تەواوی شەو لەگەڵ ئێوە لە قەراخ ئەم حەوزە ئاوەدا بەبێ دەنگی دانیشتبام.

پومپییۆ دەڵێ: «بیانکینا باسی ئێوەی بۆ من کردووە.»

دۆن پاولۆ دەڵێ: «جۆرە بێ دەنگییەک هەیە کە لەوێدا ئەم پەردەی ئەستوور و تاریکی کە ئێمەی لە نێو خۆ گرتووە و ئەم پەردەی خۆ نیشاندان و دەمارگرژی و وشەگەلی دەستکرد کە جیاوازی ساز دەکا و ئینسانەکان دەخاتە بەرانبەری یەک، دەست بەدڕان و پووچانەوە دەکات. بۆیە نابێ لەم جۆرە بێ دەنگییە بترسێین. نابێ لە خۆپاراستن لە تەشریفات و ناسیاری و دووری لە شوێنە گشتییەکان ترس بخەیتە دڵەوە.

پۆمپیۆ دەڵێ: «ئێمە ناترسین»

دۆن پاولۆ دووپاتی دەکاتەوە:

: بەڵێ، نابێ بترسی. ئێمە گەیشتووینە دەمێک کە ئەندامێکی ڕێکخراوی لاوانی دەوڵەتی نابێ لە کەسێکی شۆڕشگێڕ و یا کەسێکی ڕووناکبیر لە پەیڤین لەگەڵ وەرزێرێک ترسی هەبێ.

پۆمپیۆ دەپرسێ: «مەبەستت ئەوە کە تەواوی دابەشینی لەنێوان ئینساناندا هەیە، ساختەییە؟»

دۆن پاولۆ لە وەڵامدا دەڵێ:

– بێ گومان نا، بەڵام دابەشبوونی دەستکرد کە بەئانقەست بۆ داپۆشینی دابەشبوونی بنچینەیی پێکهاتووە زۆرە. هێزی دابەشکراو هەنە کە دەبوایە یەک بگرن. هێزی دیکە هەنە کە دەستکرد یەکیان گرتووە و لە کاتێکا دەبوایە لێک جیا بن. زۆر لەو دابەشکردنانە هەر قسەنە، هەروەک زۆر یێکێتیش هەر قسەن. لە هیچ کات و سەردەمێکدا وەک سەردەمی ئێمە وشەگەلیان لە ئامانجی ساکار و سروشتی

خۆی کە پێوەندکردنی ئینسانانە بەیەکترەوە، لاڕێ نەکردووە. قسەکردن و فریودان (زۆر جاریش خۆ فریودان) ئیمڕۆ وەک یەک وان. بەڕادەیەک کە من بخوازم لەگەڵ تۆ بدوێم، بخوازم قسەی برایانە و دۆستانە بکەم، بێ ئەوەی جگە لە تێگەیشتنی قسەی تۆ و تێگەیاندنی قسەی خۆم مەبەستێکی دیکەم هەبێ و بخوازم بۆ دەربڕینی مەتڵەبی خۆم بەدوای وشەگەلدا بگەڕێم، ئەوەندە وشەکان هەڵە و کۆن و خەراپ و دووفڵیقانە بوون، بەڕاستی سەرم لێ دەشێوێ. لێرەدایە کە ڕەنگە بێ دەنگی باشتر بێ و باشتر ئەوە خۆ بەبێ دەنگی بسپێری.

ئێستا چوار کوڕی گەنج و کیژێک و قەشە لە دەورەی حەوز بێ دەنگ دانیشتوون. ئەوە هەوەڵین جارە دۆن پاولۆ هەلی بۆ هەڵدەکەوێ بەتەنیا لەگەڵ لاوان دانیشێ. فیکری ئەوەش ناڕەحەتی دەکات کە ڕەنگە هەلی وای لە کیس بچێ. لەو کاتەدا کە هەموویان بێ دەنگن تەماشای یەک یەکیان دەکات و دیسان سەیریان دەکا. دەڵێی دەیەوێ قانعیان بکات کە بڕوا و تاقەتیان هەبێ. دەڵێی دەیەوێ بێژێ: خۆزیا دڵی ئێمە توانیبایان پێکەوە بدوێن.... بەڵام لاوەکان لەو پتر لە ئازاردان. چونکە هەوەڵین جارە کە پیاوێکی ئاقڵ بۆ کۆڕی خۆیان ڕێگا دەدەن. ئەویش چ ئاقڵێک!

وەرزێرێک لەڕێوە دەگاتێ و دەرگای تەویلە دەکاتەوە. گایەکان بەکاوەخۆ دێنە سەر حەوزەکە ئاو بخۆنەوە. حەیوانی لاوازن و تەنیا کاریان پێ دەکەن هەموویان ڕەش و سپی و شاخیان هەڵگەڕاوەتەوە. بەکاوەخۆ ئاو دەخۆنەوە و بەسیلەی چاو سەیری ئەو بوونەوەرانە دەکەن کە بەبێ دەنگی لە دەوری حەوز دانیشتوون. دووبارە بۆ تەویلە دەگەڕێنەوە. وەرزێر دەرگای تەویلە دادەخات و ئەویش دێت لە پەنا حەوز دادەنیشێ.

پۆمپیۆ دەڵێ:

– پیاوێک بوو کە وڵاتی لە نابووتی نەجات دا و ڕێگای زیندووکردنەوەی نیشان دابوو. قسەکان ڕوون بوون و گومانی لە دڵدا دەسڕیەوە. ئەم پیاوە گەیشتە دەسەڵات و ئێمە سەرمان سوڕما بوو کە بۆچی هەموو وتە و کردەوەکانی لەگەڵ یەک فەرقیان هەبوو. هەموو لە خۆمان دەپرسی: «داخوا دەبێ خەیانەتی بەمە کرد بێ؟» پێش چەند حەوتوو کەسێک هاتە ئەم ناوچەیە و ڕاستی بۆ ئێمە ڕوونکردەوە. ئەو کەسەی ئێمە گومانی خەیانەتمان لێ دەکرد، لە ڕاستیدا گیرا و لە ڕۆم لەژێر زەمینی بانکی بازرگانی بەندکراوە. بەڵام بۆ ئەوەی لە ڕێژە و لە ئاهەنگی تەشریفاتی نیشانی بدەن، یەکی وەک ویان لە جێی وی داناوە.

ئالبێرتۆ دەڵێ: ڕاستە! کەوابوو ئێستا زانیمان چ بووە»

گالەوەڕێن دەڵێ: «مەسەلەکە تەواو ڕوونە.»

بیانکینا دەڵێ: «بەڕاستی ئێمە بۆ ڕزگاری ئەو پیاوە دەبێ چ بکەین؟»

پۆمپیۆ دەڵێ:

– ئەوە کارێکی هاسان نییە. سەرسەختترین دوشمنانی وی ئێستا حکوومەتیان گرتۆتە دەست. ئەوان بۆ فریودانی لاوان ئێستاش لە ناوی وی کەڵک وەردەگرن. بەڵام کردەوەیان ڕاست بەپێچەوانەی ئەو

شتانەیە کە ڕایانگەیاندبوو.

بیانکینا بەپێ داگرتن دەڵێ: «لەگەڵ ئەوەش دەبێ بۆ ڕزگاری وی کارێک بکەین.»

پۆمپیۆ دەڵێ: «شۆڕشێکی دووەم دەتوانێ ئەو نەجات بدا.»

گالەوەڕێن لە قەشە دەپرسێ: «تۆ چیت بەئاقڵێدا دێت؟»

دۆن پاوڵۆ لە وەڵامدا دەڵێ:

من ناتوانم بەلێبڕاوی بڵێم کە زەلامی جێگای باسی ئێوە بەڕاستی لە بانک زیندانی کرابێ. دیارە هێندێ پێیان وایە. لە لایەکی ترەوە قسە تەنیا لەسەر پیاوێک نییە. ئەوەی جێی گومان نییە و هەر کەس کەمێک چاوی کرا بێتەوە دەتوانێ بزانێ کە وڵات بەگشتی زیندانیی بانکە.

پۆمپیۆ لە پشتیوانی قسەکانی ویدا دەڵێ:

– بانک لەپشت پەردەی یێکێتی پیشەیی دەسەڵاتی موتڵەقی خۆی بەسەر گشت وڵاتدا دەسەپێنێ.

بیانکینا دیسان بەجیدی دەڵێ: «کەوابوو دەبێ چبکەین؟»

دۆن پاوڵۆ دەڵێ:

– منیش لەسەر ئەو باوەڕەم کە دەبێ بۆ شۆڕشی دووەم خۆ ئامادە بکرێ. دەبێ وڵاتەکەمان لە بەندی بانکی خۆمان ڕزگار بکەین. دیارە ئەوە کارێکە درێژخایەن، دژوار و بەترس و پڕ لە زەحمەت. بەڵام بەبێ ترس و دژواری ئەوەندە نرخی نابێ.

دۆن پاوڵۆ ئەم وشانە بەخوێنساردی و بەبێ خۆهەڵکێشان و فیشاڵ، ڕاست وەک مەبەستێکی تەواو سروشتی، بەڵام هەر لەو کاتەشدا وەها قایم و بەتین دەردەبڕێ کە بیانکینا دەستەملانی دەبێ و ماچی دەکات.

ئالبێرتۆ هاوار دەکات: «کێ بەخەیاڵی دادەهات کە بۆ شۆڕشی دووەم قەشەیەکمان لەگەڵ بێت.؟»

بیانکینا لە ڕاستکردنەوەی قسەکانی ویدا دەڵێ: «دۆن پاوڵۆ قەشە نییە بەڵکو لە پیرۆزەکانە.»

پۆمپیۆ دەڵێ: «لە هەموو شۆڕشەکاندا کەشیشی وا هەبوون کە لەگەڵ میللەت هاوکارییان کردووە.»

ئەم نوکتەیە دەبێ بەواتای ڕاستەقینەی وی تێبگەی، واتە بەجۆرێ کە کاتۆلیکەکانی خوارووی ئیتاڵیا لەبەرچاویانە. لە بزووتنەوەیەکی شۆڕشگێڕیدا نەخشی قەشە تا ڕادەیەک وەک نەخشی (قوتابییەکی سەدەقە) و یا قازی عەسکەرێک دەچێ.

وەرزێرێکی سەربازە با کافر و زەندیقیش بێ، ئەگەر نەزانێ کە لە مەودایەکی کەمدا قازی عەسکەری لەپشتە هیچ ئامادەی هێرش دەبێ؟ بوونی کەسێکی ڕووحانیش لە ڕیزی شۆڕشدا هەر بەم شێوەیە باش و پەسندە و قەوەتی دڵ دەدا بەئەفراد. دیارە لەبەر ئەوە نییە کە خەڵک لە قیامەت دەترسێن، (چونکە کەسێکی باشووری لە هیچ شتێ ناترسێ) بەڵکو لەبەر ئەوە – کێ چی دەزانێ – خەڵک ئەوەی بەتەلیسم و نوشتوو دەزانن. جگە لەوە ئەگەر بەڕاستی دەبێ دوای مەرگ لە پێشگای حاکمی عاسمانی

ئامادە بێ (ئەوە تەنیا گریمانە و بەڵام دەبێ هەموو ئیحتمالێکیش بەحیساب بێ) هەمیشە دەتوانێ بەخودا بڵێ: «لێمان خۆشبە، بێ شک خۆت بینیت کە لەنێو ئێمەدا قەشەش هەبوون..»

دۆن پاوڵۆ دەڵێ: «دەبێ بەئێوە بڵێم کە من گرنگی زۆر نادەم بەلیباسی کەشیشی خۆم.»

پۆمپیۆ دەڵێ: «گرنگ ئەوەیە کە ئێوە هەروا قەشە بمێننەوە.»

قەشە بەپێکەنینەوە دەڵێ: «کەوابوو وا باشە ئیحتیات لەبەرچاو بگرین.»

یەک لە لاوان کە تا ئەو دەم زمانی نەگەڕابوو دەیەوێ بزانێ تەکلیف چییە و دەپرسێ:

– بەڵام ئێستا بەکردەوە چ کارێک دەکرێ؟

دۆن پاوڵۆ لە وەڵامدا دەڵێ:

– ئەگەر ڕێگا بدەن پێم باشترە کە لەم بارەوە لەپێشدا تەنیا لەگەڵ پۆمپیۆ قسە بکەم.

قەشە و کوڕی دەرمانفرۆش دوور دەکەونەوە، لە حەساری باخی چوار فەسڵ دەچنەدەر، لە چۆمێک دەپەڕنەوە و ڕێگای باریکی نێوان سەوزیخانەی پڕ لە گوڵی مەحەمەدی دەگرنە پێش. ماوەیەک بێ ئەوەی قسان بکەن بەڕێگادا دەڕۆن، پاشان دۆن پاوڵۆ دەڵێ:

– ئێمە سەر بەدوو بەرەی جیاوازین. وچەی من لە سەردەمی شەڕدا قاڵ بووە و، وەچەی ئێوە لە ماوەی ئەم پێنج ساڵەی دواییدا، ئەوەش خۆی فەرقێکی گەورەیە. لەگەڵ ئەوەش ئێمە هەردووکمان سەر بەجۆری ئینسانین و یا بەزاراوی باشوور هەرتکمان ئادەمیزادین و لە یەک ڕەگەزین. بابەتی جیاوازی وچەی ئێمە ئەوەیە کە هەر لە سەرەتاوە ئەم ئوسوڵەی کە مامۆستایان و عاملێنەرەکان فێریان دەکەن، بەجیدی وەردەگرن. ئەم ئەسڵانەن کە وەک بناخەی کۆمەڵگای مەوجود ڕاگەیەنراون. بەڵام کاتێ ئینسان ئەوانە بەجیدی وەردەگرێ و لەگەڵ خودی کۆمەڵگای دەیقرسێنێ، تێ دەگات کە ڕێکخراو و شێوەی کردەوەی کۆمەڵگا لە بناخەوە لەگەڵ ئەم ئەسڵانە جیاوازی هەیە و لەوان بێ خەبەرە. بەم چەشنەیە کە مرۆڤ دەبێتە شۆڕشگێڕ. ئەم ئەسڵانە کە لە ڕوانگەی کۆمەڵگاوە جگە لە مەجاز شتێکی تر نین، بەپێچەوانە، بۆ ئێمە کە ئەوانمان بەخوێنی گەنجیەتی خۆمان پەروەردە کردووە، زۆر جیدی و واقیعی و پیرۆزن و تەقەڵی ژیانی دەروونی ئێمە پێکدێنن. ئێمە کاتێ دەبینین کە کۆمەڵگا لەم ئەسڵە بێ شەرمانە کەڵکی خەراپ وەردەگرێ و وەک پەردەیەک و ئامرازێک بۆ کوتان و گێژکردنی میللەت بەکاری دێنن، تووڕە دەبین. ئاوایە کە مرۆڤ دەبێتە شۆڕشگێڕ.

لەم کاتەدا هەرتک پیاو دەبێ لە چۆمێکی دیکە بپەڕنەوە. ڕێگای باریک هەروا بەپشت پەڵە زەوییەکدا کە کلۆشی گەنمی درواویان تێدا سووتاندوە، بەبن دار بادامانددا درێژەی هەیە. خاڵ خاڵ پنجە توترک دەبینن. دۆن پاوڵۆ و پۆمپیۆ بۆ لێکردنەوەی توترک ڕادەوەستن. دڕکێک دەقامکی پۆمپیۆ ڕادەچێ. دۆن پاوڵۆ درێژە بەقسەکانی دەدا:

– ئێمە سەر بەدوو وەچەی جیاوازین و لە دوو نوختەی جیاوازەوە حەرەکەت دەکەین. بەڵام هەرچۆنێک بێ، هەرچی پێیان گوتووین، توند گرتوومانە هەر بۆیەش ئێستا هەرتکمان گەیشتووینە یەک نوختە.

ئەسڵی گرنگ بۆ مە ئەوەیە کە دوو وەچە، یا لانی کەم هۆکارەکانی هاورێشەیی کە لەم دوو وەچەیەدا هەن پێکەوە یەکگرتوویان بکەین.

باریکە ڕێ دەگاتە جادەی ئەیالەتی کە پڕە لە کەر و گاریە و وەرزێران کە لە فوچینۆ دەگەڕێنەوە. پۆمپیۆ دەڵێ:

– ئەوەتا کۆیلەکانی «تۆرنولیا» و یا باشترە بڵێم شازادەی ساختەی ڕۆمی کە لە ڕاستیدا وەک زۆر لە ئاژاوەچییەکانی ڕۆمانەکانی بالزاکی لە «ئورنی» لێ هاتووە.

دۆن پاولۆ لێی زیاد دەکا و دەڵێ: «وەک ئاغای لاوال»

هەرتکیـان پێـدەکـەنن. ئەو دەم دەزانن کـە مـەودایەکی زۆر لە فـوسا دوورکـەوتوونەوە. دۆن پاولۆ ماندووبووە و پاڵی وەباسکی پۆمپیۆ داوە. لە گەڕانەوەدا جادەی ئەیالەتی دەگرنەبەر کە سەرڕاستترە. پۆمپیۆ هەنگاوان سست دەکا تا هاوڕێیەکەی ماندوو نەکات. ئەویش بێ دەنگە. چونکە پێی خۆشە کە لەگەڵ ئەو پیاوە بەڕێگادا بڕوا و دەنگی هەناسەی وی ببیسێ. بەڵام پرسیارێکی هەیە کە دەیەوێ خێرا وەڵامی بداتەوە، بۆیە دەپرسێ:

– ئێستا دەبێ بەکردەوە لەکوێوە دەست پێ بکرێ و هەوەڵێن هەنگاوەکانی کە دەبێ باوێژرێن کامانەن.

ئێسـتا دۆن پاولۆ بەدەنگێکی سـەبرۆکە باسی مـەتڵـەبی کردەوەیی بۆ دەکـات و چەند خـاڵێک لە بیروبۆچوونی خۆی لەگەڵ وی دێنێتە گۆڕێ. بەپۆمپیۆ دەڵێ: ڕەخنە بگرێ و لە بارەی وردترینی بەشەکان باس و دەمبەدەمەی لەگەڵ بکا. دۆن پاولۆ ئاماژە بۆ چەند بەند لە ئەزموونەکانی فەننی خۆی دەکا کە لە سەردەمی تێکۆشانی نهێنی پێشوودا وەدەستی هێناون. بەڵام بەکەمی، چونکە دەزانێ کە مەسەلەی فەننە نەک زانست و، فەنی واقیعیش لەو شوێنە هەیە کە جەوهەری زاتی و توانای خەیاڵی هەبێ نەک بەرنامە و مـەشق. جگە لەوە ئەم تێکۆشـانە هاو بەش لەگـەڵ بەرەی لاو بۆ وی ئەزمـوونێکی تەواو نوێیـە و ئەو دەیەوێ ئەم تاقیکردنەوەیە بەبێ بەستنەوە بەتەشریفات تەواو بکات و، هیچ شتێک بۆ ئەو لەوە بێزراوتر نییـە کـە خـۆی لە نەخشـی مامۆسـتا و ڕێنوێندا بناسـێنێ. بەتایبەت بەو لاوانە کە تەجروبەیان لەگەڵ ئەزموونی ویدا فەرقی زۆرە و، بێ گومان پاش ئەوەی ئەوان شتە شاراوەکانی ناخی خۆیان تێگەیشتن و ئەوەی لە دڵیاندایە پێیان گوت، زۆر شتیان بۆ باس دەکات.

بەر لە گەڕانەوەیان بۆ فوسا دوو دۆست لێک جیا دەبنەوە تا کەس پێکەوەیان نەبینێ.

لە فـوسا ئاوازی ناخۆشی فـیلمی دەنگدار لە شەقامی سەرەکی دەنگ دەداتەوە کە پڕە لە لاوان. ئەم دەنگە بەدوای قەشەدا تا نێو ژوورەکەی دەچێت.

دۆن پاولۆ دەچێتە نێو جێ، لەگەڵ ئەوەی هیلاک و ماندووە، بەڵام شاد و کەیف خۆشە، لەبەرخۆیەوە دەڵێ: «بەردی هەوەڵێ دانراوە.

٨

بەیانی ئەو ڕۆژە دۆن پاولۆ نامەیەکی لە دوکتۆر ساکاوە پێ دەگات، لەوێدا دوکتۆر لەبەر هۆی پارێزگاری بۆ هاتن داوای لێبوردن دەکات. لە بارەی ئەوەی کە زیاتر لە هەموو شت ئێستا بیری دۆن پاولۆی بەخۆوە خەریک کردووە، دوکـتۆر ساکا بەهیچ جۆر بۆ ئەو سوودی نابێ. دۆن پاولۆ لە دڵدا دووپاتی دەکاتەوە: «بەردی هەوەڵ دانراوە، ئێستا پێویستە بەردی دووەم بدۆزرێتەوە. بەزاهیر هیچ شتێکی نائاسایی ڕووی نەداوە و بەم حاڵە گفتگۆی ئەو دوو پیاوە لەگەڵ یەکتر لە ڕاستیدا کارێکی نائاساییە. دۆن پاولۆ لەبەر بیرکردنەوە لەم مەسەلەیە تەواوی شەو نەخەوتووە.

زەمینەی کارەساتە مەزنەکانی جیهان هەر بەم شێوەیە دامەزراون. هەر لەو کاتەشدا خەڵک بێ ئەوەی سـەرنجی شـتێـک بدەن بەپەنایاندا تێـدەپەڕن. ژاندارمـەکـان، فـەرمـاندەکـان، مـیـرزاکـان، قـەشـە عیبادەتفرۆشەکان، «فیسی» زابالیونە و برەنیچە هەموویان بەپەنایاندا ڕادەبرن وهیچیان سەرنجی هیچ شتێ نادەن. لەگـەڵ ئەوە دوو پیـاو پێکەوە دواون و هەمـوو جـۆرە مـەسـەلەیەکـیش هەر ئاوا دەست پێ دەکرێ.

«دۆن جیراسولە» قەشەی پیری فوسا کە خەتی ڕوومـەتی ئێسکانی زۆر وە خەتی ڕوومەتی بیانکینا دەچێ، هاتووە تا دۆن پاولۆ بۆ سەردانی کەنیسە خۆی داوەت بکا، بەڵام ئەویتر بەبیانووی ئەوەی کاتی نییە لە قبوڵکردنی داوەتەکەی داوای لێبوردن دەکات.

بەڵێ، دۆن پاولۆ پاش سووتاندنی نامەی دوکـتۆر ساکا دەچێتە ئیزگەی ڕێگای ئاسن و بەمـەبستی سەفەری ڕۆم سواری قەتار دەبێ. لە دڵی خۆیدا دەڵێ: «بەردی هەوەڵ دانراوە، ئێستا پێویستە بەردی دووەم بدۆزرێتەوە. دەبێ لەنێو کرێکاراندا پاڵپشتێک بدۆزرێتەوە و پاشان خەبات دەست پێ بکرێ.»

لەنێو قەتاردا دۆن پاولۆ دەزانێ سەفەر بەلیباسی گۆڕاو چەندە ناخۆشە. خەڵکی نەناسراو بەرەو ڕوو یا لە پەنات دانیشتوون و تەماشات دەکەن و یا دەیانەوێ بتدوێنن. دۆن پاولۆ فیکری کردبۆوە کە دەتوانێ لە ڕێڕەوی قەتاردا شوێنێ بۆ خۆی بدۆزێتەوە و لێی دانیشێ کە ڕووی دەپەنجەرەی بێت. بەڵام لە هەوەڵین ئیزگەی قەتار کە ڕادەوەستێ چاوی بەقیافەی ئاشنای وەرزێران دەکەوێ لەسەر سەکۆی ئیزگە وێستاون، جێگایەک بۆ خۆی پەیدا دەکات و کڵاوەکەی تا سەرچاوان دێنێتە خوار وخۆی بەخوێندنەوەی کتێبی دوعاوە خەریک دەکات. بەشێوەی کەسێکی نیزیک بین کتێبەکە لە دەموچاوی خۆی نیزیک ڕادەگرێ. دەڵێی دەیویست کە وەک قەشەیەکی واقیعی کتێبی دوعا بەقەرائەت بخوێنێ بەڵام تێک دەچێ و دوعا و وێرد و سەربردەی شەهیدان و پیرۆزانی تێکەڵ دەکا و پاش گەیشتن بەهەر ئیزگەیەک مەگەر بۆ زانینی وەزعی موسافیران، دەنا سەر لەسەر کتێب هەڵناگرێ. لە ئیزگەی ڕێگای ئاسنی تەرمینی لە ڕۆم. عەبای قەشە دەرفەتی پێ دەدا لەبەرچاوی تیژبینی پۆلیس تێپەڕێ بەڵام کاتێ بیر دەکاتەوە کە لەگەڵ ئاشنایانی پێشوو چۆن پێوەندی بگرێ، هەر ئەو لیباسە دەبێتە هۆی ناڕەحەتی و سەرگەردانی وی. چوونی کن وان

بەلیباسی قەشە نەک هەر گاڵتەیە، بەڵکو مەترسیشی هەیە.

دۆن پاولۆ کۆتێک و کڵاوێکی شەو و کراواتێکی لە جانتای دا هەیە کە بۆ ئەوەی بیگۆڕێ بەکەسێکی ئاسایی پێویستە، بەڵام خۆگۆڕین لەبەرچاوی خەڵک و یا لە میوانخانە و یا لە شوێنێکی ژێر چاوەدێری ناکرێ و لەوانەیە ئاگاداری بن. پاش ماوەیەک سووڕانەوە بەدەوروبەری ئیزگەدا دەگاتە گەڕەکی لاتران. لە مەیدانی گەورە، لەنێوان کەنیسەی سن ژان و کەنیسەی «سکالا سانتا» دووکان و سەکۆی کە شوێنی سەر گەرمی خەڵکن، بەوێرانی دەبینرێن. هەر لە ئێستاوە کەلوپەلی سەرگەرمی ئەو دووکانانە کە دیمەنی ڕەنگی و شتی تری زەرق و بەرقی بوون، لایانبردوون. کرێکاران ئاڵودارەکانی دێننە خوار و کەلوپەلی دیکەی وەک خێوەت و موقبا و ئەسپی دارین و شیری بەقەستی لە کامیۆناندا دەخرێنە سەر یەک. پەیکەری لە گێچ بەچەشنی جۆربەجۆر. لەگەڵ عەکسی خەیاڵیی ڕەنگی لە پاپۆڕێکی گەورە و لە دەریایەکی بەشەپۆلدا مەلە دەکا و تەختە پێستی پڵنگێکی دڕندەی بنگاڵی لەنێو تەپوتۆزدا کەوتووە. دۆن پاولۆ بەنێوەڕاستی ئەم بازاڕەی شامدا، ڕێگایەک بۆ خۆ پەیدا دەکا و پەنا بۆ سێبەری فێنکی کەنیسەی «سکالاسانتا» دەبات. چەند ژنی تەرکە دنیای پێست ڕەش لەسەر ئەژنۆیان لە پەیژەکانی نێوەڕاستی کەنیسە سەر دەکەون. بەگوێرەی ڕوایەتێکی سەدەی نێوەڕاست ئەم پەیژەیە هەمان پەیژەی ماڵی «یونس پیلات»ە(*) کە لە ئورشەلیم بووە و لەژێر ئەو پەیژانەدا هێندێ شت شاراونەوە کە «سنت هێلن(**) ئەوانەی لە جلجتا(***) کۆکردبوونەوە. لەوانە: هێندێ پارچە لە خاچی ڕاستەقینە، یەکێ لە گوڵمیخەکانی خاچ کە عیسایان پێ لە چوار میخە داوە. چەن دەنکیش لەو دڕکانە کە ڕۆژی گاڵتەپێکردنی وەک تاج لە سەری عیسایان نابوو کە ئەوە پاشای جولەکانە.

دۆن پاولۆ ڕادەوەستێ تا ژنەکانی تەرکە دنیا پاش سەرکەوتنی دژوار لە کەنیسە دێنەدەر، بەڵام لەم ڕێگایەدا سەبری ئەیوب پێویستە. چونکە تەرکە دنیاکان پاش سەرکەوتن لە هەر پەیژەیەک لەبەر ژانی پشت خۆ دەچەمێنن و ئاخ و ناڵەی دەردەدار هەڵدەکێشن و دەورەیەکێش دوعایان دەکەن. ژمارەی پەیژەکان زۆرە و ئەژنۆی ئەم ژنە فەقیرانە دەبێ ژانێکی زۆری کردبێت. چوون و باجدان بەحاکمی ڕۆمی ئورشەلیم نابێ ئەو هەموو ژان و ئازارەی بووبێت. دۆن پاولۆ لەبن نەخشێک کە لە مەڕمەڕ هەڵکەنراوە و پیلات لە حاڵێکدا نیشان دەدا کە عیسا بەخەڵک دەناسێنێ، ڕادەوەستێ. لەسەر پایەی نەخشەکە ئەم ڕستەیە بەزمانی لاتینی هەڵکەنراوە: (Hocc ect hora vestra et Potesta Tenebrarum) (ئێستا سەردەمی ئێوەیە، سەردەمی تاریکییەکان)

(*) یونس پیلات حاکمی ڕۆمی فەلەستینە دەڵێن سەرەڕای بڕوای بەبێ تاوانی عیسا، ئەوی دا دەستی حاکمان و خۆی لەبەرپرسیەتی کاری وی دەرباز کرد.

(**) سنت هێلن دایکی کۆنستانتینی ئیمپراتۆری ڕۆمی ڕۆژهەڵاتە(٢٤٧-٣٢٧) دەڵێن خاچی ڕاستەقینەی عیسا ئەو دۆزیویەتەوە.

(***) جلجتا یا کالور چیایەکە لە نیزیکی ئورشەلیم کە عیسایان لەوێ لە چوار میخەدا.

کەمێک تاریکایی بۆ دۆن پاولۆ بەسە تا بتوانێ کاری خۆی بکا. کاتێ ژنەکان لە ئاخرین پەیژەی ڕیازیاتیان دەچنە سەر و بەلایەکی دیکەدا دێنەوە خوار، دۆن پاولۆ بەتاڵوکە لە پەیژەکانی کەنیسە «سکالاسانتا» سەردەکەوێ، تاوێک لەو سەرە ڕادەوەستێ و پاشان لە کاتێکا لیباسی گۆڕیوە دێتە خوار.

لە کاتی چوونە ژووری کەنیسە هێشتا دۆن پاولۆ سپادا بوو ئێستا کە لەوێ هاتۆتەدەر دووبارە بۆتەوە پێترۆ سپینا. هەر ئەوە خۆی وەپێکەنینی دەخات. لەگەڵ ئەوەش کاتێ لە شەقامدا لەبەر هەتاو بەڕێگادا دەڕوا، هەست دەکات بەبێ لیباسی قەشە لە عەزابدایە. لەو کاتەدا ڕاست هەستی ژنێکی هەیە کە هەوەڵین جار بەلیباسی ناسکی هاتۆتەدەر و پێی وایە تەواوی خەڵک چاویان دە لاقی وی بڕیوە. ئەم فیکرە وای لێ دەکا کە هەنگاوان توندتر بکا و ڕابکات، چەند جار تەماشای شاڵوارەکەی دەکا تا بزانێ دوگمەکانی داخستوون یا نا. بەم چەشنە بەپێش «پورتاسان جیووانێ»دا ڕادەبرێ و درێژایی شەقامی «ڤیائاپیانۆڤا» دەبڕێ. پاشان بۆ لای ڕاست با دەداتەوە لەو گەڕەکەش تێدەپەڕێ کە خانووەکانی دەورەی کەنیسەیەکی تازە و چەند سینەمایەکیان داوە. ئەولاتر پارچە هەردێکی پانوبەرینی بێ ناوونیشانە کە شوێنی سووڕانەوەی سەگ و پشیلە و منداڵی لە مەدرەسە ڕاکردوون. کەند و قوڵک و چاڵی هەردەکە بۆ عەمباری کەلوپەلی خانووبەرە و ئاسن و خشت و کۆنە لوولە و شتی وا کەڵکی لێ وەردەگیرێ. پێش چەند مانگ هەر ئەو سپینایە کە کەوتبووە بەر ڕاونانی پۆلیس توانیبووی لەم مەیدانە لە خانووی کابرایەکدا بەناوی «ماناجیولامرا» کە پێشتر وەرزێر بووە پەنایەک بدۆزێتەوە. ئەو پیاوە بەمنداڵی واتە پێش ئەوەی چەند ساڵان لە ئاوارەییدا بەرێتە سەر لە ماڵی بابی سپینا نۆکەر بووە. دوای دوورکەوتنەوە لە نیشتمان لە شاری بۆینس ئایرس لە گەڕەکی «لاپوکا» لیمونادی فرۆشتووە، پاشان لە «سنت ئاندرە» لە نیزیک مارسی لە کارخانەیەکی خشت دروستکردندا کرێکاری کردووە و ئاخرەکەی ماوەیەکی زۆر لە کانگای «پوزولان» لە دەوروبەری شاری ڕۆمدا کاری کردووە.

جاری یەکەم کە سپینا دیتبووی لێی پرسی بوو:

– ئێستا لە چ ڕێگایەکەوە ژیان دەبەیە سەر؟

"لامڕا" بێ ئەوەی بچێتە نێو وردە کاری لە وەڵامدا گوتبووی: «شەرافەتمەندانە ڕادەبوێرم.»

ئێستا سپینا بەهاسانی ئەم خانووە دارینە کە سەربانەکەی شیراونییە، دەیدۆزێتەوە. "لامرا" بەتاسە و خۆشی پێشوازی لێ دەکات:

– باشە. ئەرباب، ئاخرەکەی هاتیەوە ئێرە!

سپینا ناوونیشانی شوێنێکی دەداتێ و دەڵێ:

– بچۆ بزانە ئەو کەسەی ناوی «رومئۆ»یە هێشتا لەوێ دەژی؟ بشزانە کە ئەو پیاوە هێشتا کاردەکا یا نا و لە کوێ کار دەکات. بەڵام نابێ سەرنجی کەس بۆ لای خۆت ڕابکێشی.

لامرا دەکەوێتە ڕێ. سپینا دەچێتە ژوور کە وەک تەندووری گەرم وایە و لە چاوەڕوانیدا خەوی لێ

دەکەوێ. لامرا زۆر درنگ سەرخۆش و بێ کڵاو دەگەڕێتەوە، بەڵام ئاگادارییەکی وردی وەرگرتووە. سپینا لە ماوەی ئەو چەند دەقیقەیەدا دوو جێگای بۆ نوستن لە خانووەکەدا ئامادەکردووە. بەڵام لامرا کە لە رادەبەدەر رێز لە سپینا دەگرێ، ناچێتە ژووری خانووەکە و لە دەرەوە رادەکشێ و دەڵێ:

– خانووی من بچووکە. من چۆن دەتوانم لە پەنا ئەربابم بنووم.؟

سپینا لە وەڵامدا دەڵێ: «تۆ لێرە ئەربابی و من میوانی تۆم.

بەڵام لامرا سەر رادەوەشێنێ و دەڵێ:

– باوکت پیاوێکی باشبوو. کاتێ توورە دەبوو لێی دەدام. لەگەڵ ئەوەش پیاوێکی باشبوو. جارێک لە جێژنی پاک ڕانە کاربلەیەکی دا بەمن ئەم شەویش تامی ئەو گۆشتە کاربلەیە دووبارە هاتەوە دەزارم.

سپینا تێدەکۆشێ: لە جۆلانەیەکدا بنوێ کە سازیان کردووە و لامرا لە نیزیک دەرگا لەسەر هەرد رادەکشێ. جۆلانە پڕە لە ئەسپێ و ڕشک و کێچ بەئیشتیاوە لە میوان وەخۆ دەکەون کە گۆشتی تەڕ و ناسکی هەیە. سپینا لەنێو جۆلانەکەدا ئەمدیوە و دیو دەکا و بەڵام لە ترسی ئەوەی نەکا وەخانەخوێ بکەوێ، دەنگ ناکات.

لامرا هەست پێدەکا و دەڵێ:

– لەوانەیە حەبەشی(*) لە جۆلانەدا هەبن. بەڵام ئەگەر خۆتی پێ ڕابنێی وازت لێ دێنن.

سپینا شەوباش دەڵێ.

تامی شەڕاب بیرەوەری شیرینی ڕۆژەکانی ڕابردوو وەبیر لامرا دێنێتەوە و دەڵێ:

– باوکت جارێک سیغارێکی«تسکان»ی دامێ. وەی چ سیغارێک بوو.! ئێوارەی ڕۆژێکی شەممۆ بوو. من بەیانی زووی ڕۆژی یەک شەممۆ لەو کاتەدا کە ژنەکان لە نوێژی مەسحی گەورە دەگەڕانەوە لە مەیدانی کەنیسە کێشام. عەجەب سیغارێک بوو.!

سپینا خەوی لێ دەکەوێ و لامرا هەروا بیرەوەری ڕۆژە خۆشەکانی تەمەنی درێژی درێژەپێدەدا.

لە بوینس ئایرس چۆمێکی بچووک هەیە بەناوی «ریاشوەلو»، ئیتاڵییەکان لە دەوروبەری وێ دەژین کە بەزمانی ناوچە پێی دەڵێن «گریکنوس» یا «تانوس» سەردەمێ لەوێدا ژنێکی پێست ڕەش و جوان و قەڵەوی لێ بوو کە.........

ڕۆژی دوایی بەیانی لە هەوەڵێن سەعاتی ڕۆژدا سپینا دەچێتە دەوروبەری «پورتاسان جیووانی» و لەوێ چاوەڕوانی ڕومئو دەبێ. زۆری پێ ناچێ پەیدا دەبێ. بەڵام کرێکاری دیکەشی لەگەڵن. سپینا بێ ئەوەی خۆی بناسێنێ، لە مەودایەکی دیاردا وەدوای دەکەوێ.

لە هەمووو لاوە دەستە دەستە کرێکار دەگەنێ. خۆشییەکی هەوا هەست پێ دەکرێ کە سپینا گورج

(*) (حەبەشی) لاتاو و سووکایەتییە بەحەبەشییەکان، ئیتاڵی بەکاری دێنن. وەک لە کوردستان بەژاندارمەیان دەگوت (مشک)

دەیناسێتەوە ئەوەش خۆشی بەرەبەیانی شاری ڕۆمە لە کاتێکدا کە جگە لە خەڵکی بەشەڕەف کەس لە دەرێ نییە کە وەدوای کاری خۆیان دەکەون و کەم قسان دەکەن. لە «پور تاسانجیووانی» ڕومئو دەچێتە کوچەی «موراورەلین». پاشان لە «پورتامتروویا» لە دەستە جیا دەبێتەوە و بەتەنیا ڕێگای کوچەی «ڤیاد لافراتلا» دەگرێتە پێش. سپینا بەدوایدا دەڕوا و ئێستا زات دەکا ئاوازێک بڵێ کە ڕومئو زۆر جار لە دورگەی «ئوستیکا» دەیخوێند – ئەو دەم هەرتکیان بۆ وێ دوورخرابوونەوە – گۆرانییەکە ئاوا دەست پێ دەکات: «هیچ کات گوڵی سووری بێ دڕوو نییە– هیچ کات ژنی بێ ئامێز و ماچ نییە»

ڕومئو ئاوڕ دەداتەوە بەڵام وا نیشان دەدا کە نایناسێ و ڕێگای خۆی درێژەپێدەدا تا کارگەی جیرانی کە لەوێ، وەستاکارە و کرێکار و فەعلەی دیکە چاوەڕوانیی دەکەن. داخوا لەوانەیە لەنێو ئەوانەدا یەکێک پەیدا بێت کە خەڵکی «ئابوتزە» بێت و بتوانێ یارمەتی بەنەخشەکانی سپینا بکات.؟ سپینا لەبەرخۆی دووپاتی دەکاتەوە «بەردی هەوەڵ دانراوە، ئێستا دەبێ بەردی دووەم پەیدا بکرێ» و لەوپەڕی دەرەتاندا دەبێ کەسێکی کرێکار بێت.»

لە کارگەکەدا، خانووبەرەیەک کە خەریکە دروست بکرێ، تازە بەرزبۆتەوە. دیوارێکی بەقەد بەژنی پیاو دانراوە و بۆ درێژەپێدانی کار دەبێ داربەست لێ بدرێ. ڕومئو بەکرێکارەکان دەڵێ:

– کۆڵەکەی هەوەڵ دانراوە، ئێستا دەبێ کۆڵەکەی دووەم دابنرێ. ئەو دەم سپینا لەو دەستەیە وەنیزیک دەکەوێ و ڕومئو بەدەنگی بەرز دەڵێ: «تۆ بووی خاوەنی ئەو هەیوانەی کە دەبێ چاک بکرێ؟»

سپینا دەڵێ: «بەڵێ، خۆمم. دەمویست بزانم بەچەندی بۆم تەواو دەبێ؟»

هەرتک پیاو بەمەبەستی قسەکردن لە بارەی چاککردنەوەی هەیوان لەوێ دوور دەکەونەوە و لە کاولێکدا کە قسڵیان تێدا عەمبار کردووە و عەمبارێکیش کە جێگای ئامراز و شڕەوبڕە کارە دادەنیشن.

سپینا لەگەڵ ئەوە کە نەخشەی هەیوانێک لەسەر هەرد دەکێشێ دەڵێ:

– لەنێو دەستەکانی دانیشتووی ڕۆم پێویستم بەپیاوێکی تەواو جێگای باوەڕ هەیە کە هەتا بکرێ کرێکار و خەڵکی «ئابروتزە» بێت و هێشتا لەگەڵ گوندی خۆی پێوەندی هەبێ. ئەو پیاوە دەبێ بچێتەوە گوندی خۆی و لەوێ پێوەندی لەگەڵ من بگرێ و هاوکاریم بکات. بەبێ یارمەتی کرێکارێک دەرفەتی ئەوەم نییە کە بناخەیەکی پتەو بۆ کاری خۆم دابڕێژم.

ڕومئو دەڵێ: تۆ زۆرت دەوێ.

سپینا دەڵێ: دەبێ بگەڕێی و بدۆزیەوە.

وەستاکار فیکرێک دەکاتەوە و پاشان بۆ ڕوونکردنەوەی بارودۆخ دەڵێ:

– دژ کردەوەی دەزگا بەتایبەت لەبەرانبەر خەڵکی گوندەکانی «ئاپولی» و «ئابروتزە» و «سارد» کە لە دەستەی ئێمە بوون، زۆر بێ بەزەیی بوو. نیزیکەی تەواوی ئەو پۆلیسانەی کە دێنە وێ خەڵکی دێهاتن و تۆ ناتوانی بیهێنییە پێش چاوت کاتێ شۆڕشگێڕێک دەکەوێتە دەستیان و لە وەرزێرانی قەدیم بێ و منداڵی شار نەبێ، چی بەسەر دێنن. ئەگەر کەسێ شارەیی لایەنگری ئازادی بێ تاوانێکی گەورەیە،

بەڵام ئەگەر وەرزێرێک ئازادیخواز بێ، کوفرێکی گەورەیە ئەو دەم قین و بێزاری تەواوی کاربەدەستان دژی وی هەڵدەچێ. کەسێکی وا هەمیشە «جوولەکەکوژ» دەکرێ. ئەگەر لە زیندانیش بەسلامەتی بێتەدەر، ئێسقانێکی ڕەق و تەقە کە هاونیشتمانەکانیش لێی دەترسێن و لەبەری هەڵدێن.

سپینا دەپرسێ:

– کلوچی، چی بەسەرهاتووە؟

– مانگێک لەمەوبەر کاتێ بەیاننامەی دژی شەڕی بڵاو دەکردەوە، دووبارە گیرا، ئێستا لە زیندانی «ڕجینا کۆیلی» دایە. فەقیرە کوێر بووە.

– پوتزی چ دەکات؟

ڕومئو لە وەڵامدا دەڵێ:

– وەزعی وی ڕوون نییە. هیچ کەس نازانێ کلوچی بۆ گیراوە و ئەو نەگیراوە. لە کاتێکا پۆلیس هەرتکیانی پێکەوە دیوە. دوور نییە کە ویستبیان ئابرووی بەرن و لەوانی دیکەی تاق خەنەوە. لە کوێ دەکرێ ڕاستییەکەی تێبگەی؟ چەند مەسەلەی دیکەی وەک ئەو هەن و ئەو مەسەلانە زیاتر ئێمە ناڕەحەت دەکەن.

– لەنێو دەستەدا کەسێکی دیکەی خەڵکی «ئابروتزە» نییە؟

– یەکی دیکەمان هەبوو بەناوی «دیپرۆیا» کە تا پێش ژنهێنان باشبوو. بەڵام لەوەتا ژنی هێناوە ئیتر نایەوێ هیچ شتێ بزانێ. ئێستا سبەینان ڕۆژی یەک شەممۆ لەگەڵ ژنەکەی دەچێتە نوێژی مەسح و ئێواران لەگەڵ ئەو ماشوقەی قژ زەردی دەچێتە پێشبڕکەی ئەسپ غاردان. کاتێ باسی ڕابردووی شۆڕشگێڕی دەکات، ئاسایی دەڵێ: «وەک ئەوەی لە خەوی پەرێشانی وەخەبەر هاتبم». لاوێکی خوێندکاریشمان هەبوو بەناوی «لویجی مۆریکا» بەڵام وەها بێ شوێن بووە کە شوێنەواری دیار نییە. من چەند جار چەند کەسم بەشوێندا ناردووە چونکە لاوێکی باشبوو، بەڵام نەیانتوانیوە بیدۆزنەوە.

– پچتی چ دەکات؟

– ئەو ئێستا لە بارەی گوڵ و بولبول شیعر دەڵێ. کاتێ ڕۆژنامەیەکی بەمن نیشان دا کە شیعری وی تێدا چاپ کرا بوو بەڵام جگە لە باسی گوڵ و باڵندە شتێکی تری تێدا نەبوو. لەگەڵ ئەوە وا وێدەچێ پۆلیس دەستی لێ هەڵنەگرێ. چونکە ئامادە نەبووە هاوڕێیەکانی پێوە بکا.

– دەبێ بزانین دەتوانین لەنێو دەستەکاندا زەلامێکی دڵنیا و تێکۆشەر پەیدا بکەین. من پێویستم بەکەسێکی وا هەیە.

ڕومئو پێشنیار دەکا:

– سبەی ئێوارێ کاتی تەواوبوونی کار وەرە ئێرە.

سپینا نایەوێ بچێتەوە ماڵێ و لە خانووی «لامرا» خۆ بشارێتەوە. بۆیە لە شەقامی «ڤیادلا ماویچا» و پاشان بەشەقامی «کلودیا» بۆ لای ناوەندی شار دەچێ تا جارێکی تر لەگەڵ شار دیدار تازەکاتەوە.

بەڵام دەڵێی شاری ڕۆم جوانی نەماوە. کرێکار لە شەقامەکان ڕۆیشتوون و ئێستا لە کوچە و کۆڵانەکانی شار جگە لە فەرمانبەرانی لیباس وەک یەک و کۆڵکە قەشە و ژنی تەرکە دنیا کە خەریکی شت کڕینن، کەسی تر نابینرێت. بەڵام نیزیکەی سەعات یازدە کاتێکی سەروکەللەی مفتەخوری گەورە و ئەفسەرانی پایەبەرز و کاربەدەستی بەرزی وەزارەتخانەکان و پایەبەرزانی کەنیسە بەگۆرەوی بنەوشیەوە دەردەکەون، لەپڕ قیافەی خەڵکی ڕۆم لەبەرچاوی مەترسیدار دەبێ. پاشان شەقامی «ڤیالا پیکانا» دەگرێتەبەر و دووبارە بۆ دەرەوەی شار دەگەڕێتەوە. قوتوێک تۆزی مێشکوژ بۆ کوشتاری «حەبەشییەکانی» ماڵی «لامرا». دەکرێ. بەڵام زەحمەتەکەی لەم ڕێگایەدا بێ فایدەیە، چونکە «حەبەشییەکان» لە ڕۆژدا بڵاو دەبن و خۆدەشارنەوە. تاکتیکی ئەوان پەلاماردانی شەوانە و شەڕی پارتیزانییە لە تاریکیدا.

«ماناجیو لامرا» تا نیوەشەو لە دەرێ ماوەتەوە و باشیان لێداوە و نیوەگیان بەچاوێکی بەستراو و دەستێکی شکاو و لیباسی دڕاو دەگەڕێتەوە. سپینا دەیەوێ بزانێ کێ و لەبەرچی ئەوەیان بەسەرهێناوە. بەڵام لامرا بێ ئەوەی وەڵام بداتەوە لەنێو قووتوێکدا لە شووشەی تەنتیور دەگەڕێ تا برینی دەستی ببرژێنێتەوە.

سپینا دەڵێ: «تۆ ئەوەی بۆ ژیان پێویستە، نیتە، بەڵام تەنتۆریۆدت هەیە، کەوابوو دەردەکەوێ کە زۆر جار ئاوا لێت دەدەن.

لامڕا دێتە زمان و دەڵێ: «حەوتووی یەک دوو جار بەگوێرەی وەرز کوتەکی وا نۆشی گیان دەکەم. بەڵام ئێستا لێدانم زۆر بووە، ئەمەیان ئاخر جارە.»

سپینا پێ دادەگرێ تا بزانێ کێ و لەبەرچی ئاوا لە خانەخوێی وی داوە.؟ بەڵام لامڕا هەموو جار دەیەوێ مەسەلەکە بگۆڕێ. لە ئاخریدا دەڵێ:

– ئیمشەو لەوانەیە ئەو کابرایە درەنگتر بێتە ئێرە، تۆش دەیناسی ئەو دەم دەزانی کێیە. ڕەنگە وەبیرت بێتەوە. ئەندازیارێکی خەڵکی وڵاتی ئێمەیە بەناوی«ئەکیل سکارپا». سپینا باش دێتەوە بیری. ئەندازیار سکارپا سەردەمێک کە سپینا هێشتا قوتابی مەدرەسە بوو لەبەر ئەوەی لە ڕووداوێکی نادیاری شەڕی دنیاگردا، قارەمانەتی لە خۆنیشان دابوو، شانازی نازناوی «پاڵەوانەتی ئەکیل گریزپا» (ئەکیل ڕاکردوو)ی وەرگرتبوو. گۆیا بێ گومان و بێ ئەملاو لا، ئاغای ئەندازیار لە ڕۆژی دەستپێکی پاشەکشە لە «کاپورتو» لە سەعاتی نۆی بەیانی لە «پاڵمانوا» لە نیزیک بەرەی شەڕ بووە و لە سەعاتی دەی ئەو ڕۆژە لە شاری ڕۆم دیتوویانە، یانی نیزیکەی شەش سەت کیلۆمیتری «پاڵمانوا». ئەو نەیدەتوانی تەنانەت بەفڕۆکەش نەیدەتوانی بەسەعاتێک ئەو مەودایە ببڕێ. لەوە سەیرتر ئەم ئاغایە کە خۆی تەنیا سەربازێکی پیادە بووە، وەک خۆی باسی کردووە ئەم مەودایەی بەپێیان بڕیوە. جگە لەو شاکارە، ناوبراو لە تەواوی تەمەنیدا هەمیشە کابرایەکی ئاسایی و شەرمێون و ترسەنۆک بووە.

لامڕا درێژەی پێ دەدا و دەڵێ:

– ئاغای ئەکیل لەو کاتەوە کە بێ کار بووە ئەرکی پارێزگاری و پشتیوانی لەو ژن و کیژە دنیاگەڕانەی

بێگانەی گرتۆتە ئەستۆ کە بەڕۆمدا تێدەپەڕن. کاری ئەوەیە بەدایمە لە دەوروبەری هێندێ میوانخانە و پانسیۆنەکاندا دەسووڕێتەوە و ژنەکانی تازەگەیشتوو هەڵدەنێ و دوایان دەکەوێ و کاتێکی یەکی بابەت بەحاڵی خۆی دێتەوە- کە دیارە هەمیشە لە تیپی قژ زەرد و ناسکەکانی باکوور- ئەو دەم من بانگ دەکات. کاتێکی ژنەکە دەگاتە شوێنێکی چۆڵ و کەس دیار نییە: بۆ نموونە لە سەعاتێکی دیاریکراو لە «کولیزە» – من دەبێ لێی نیزیک ببمەوە و خۆی تێهەڵقوتێنم تا نارەحەتی دەکەم و دەیترسێنم. ئەو دەم لاوێکی وێچووی جوان کە بەڕواڵەت بەهەڵکەوت بەوێدا تێدەپەڕێ، بەهاواری ژنەکەوە دێت و یارمەتی پێ دەکات. دیارە ئەو لاوە جگە لە ئاغای «ئاکیل» کەسی تر نییە. لاو بەگژ مندا دێت و شەڕێکی توند دەست پێ دەکرێ و بەگوێرەی قەراری پێشوو هەمیشە ئەو سەردەکەوێ و من دەبمە ڕاکردوو. پاشان سەر بۆ ژنەکە دادەنوێنێ، قۆڵی دەخاتە باسکی مادمازێل و دەیگەیێنێتەوە مزڵەکەی.

سپینا دەپرسێ: «ئێستا ئەوە شوغڵی تۆیە؟»

– بەڵێ. کارێکی هاسانیش نییە. ئاغای ئەکیل من بەناوی «جانەوەری دێهاتی» بانگ دەکات و بۆ ئەو کیژانەی کە لە مەترسی نەجاتی داون داستانی وەها بەترس لە من باس دەکات کە دیارە ڕادەی ئەمەکناسی ئەوان لە ئاست نەجاتدەری خۆیان زیاد دەبێ.

سپینا دەڵێ: «بێ گومان کارێکی پڕ داهاتە.»

«جانەوەر لە وەڵامدا دەڵێ:

– بەڵێ ئەگەر ئاغای ئەکیل زۆر وەسواسی نەبایە ڕەنگ بوو وابێت. ئەو چەند جاری هەوەڵێ کاتێ قوربانییەکانی خۆی دەگەیاندەوە بەردەرگای هوتێلەکە، لەپڕ وای نیشان دەدا کە لەو شەڕەدا کیفی دراویان لێ دزیوە. ئەو دەم ژن یا کیژە تکای لێ دەکرد لە پاداشی خزمەتەکەی هێندێ پارەی لێ قبوڵ بکات. بەڵام ئێستا بەڕاستی و یا بۆ فریودانی من دەڵێ ئیتر لەم شێوەیە بێزاربووە و کاتێ پارە قبوڵ دەکا کە هیچی نەمابێ. ئەگەر وانەبێ تەنیا بۆ وەدەستهێنانی شانازی ئەم کارە دەکات.

– چ شانازییەک؟

– شانازی ئەوە کە بۆ پاراستنی شەڕافەتی ئابڕوو و شەرافەتی ژنێکی بێگانە کە بەدڵپاکی هاتۆتە وڵاتی ئێمە و کەوتۆتە بەر پەلاماری «جانەوەری دێهاتی» خۆی خستۆتە مەترسییەوە. ئەو بەمن دەڵێ: «دەبێ بەبێگانان نیشان بدرێ کە لە وڵاتی ئێمە دابونەریتی شوالییەکان»ی قەدیم هێشتا لەبەین نەچووە.

سپینا دەڵێ: «چما ئەم داو دانانە و ئەم نەجات دانە هەمووی شانۆ سازی نیە.»؟

لامڕا لەم ئیرادە سەردەرناکا و دەڵێ:

– یانی تۆ پێت وایە برینەکانی لەشی منیش شانۆسازییە؟ تۆ پێت وایە کە من فەقیرانە ئەم کوتەکانە نۆشی گیان دەکەم و دەست لە حەریف هەڵناهێنم؟ حەیف! خۆزیا ڕووداوەکە بەگوێرەی ئەو قەول و قەرارە تێپەڕیبایە کە پێکەوەمان دانابوو. چونکە ئاغای ئەکیل وەک خۆی دەڵێ پیاوێکی هەستیار و بەغیرەتە.

زۆر جار بەدەستی خۆی نابێ و لە جەنگەی شەڕدا وەها لە کوورە دەچێتەدەر کە بەڵێن و قەرارەکانی نێوانمان لەبیر دەکات و بەڕاستی وەبەر مست و پێلاقانم دەدا و هەر لەوکاتەشدا چاوەڕوانە کە من دەنگ نەکەم و دەست بەرز نەکەمەوە. دیارە شتی وا نابێ و من ناچار دەبم بەرگری لە خۆم بکەم و دەست بەیەخە دەبین.

سپینا دەڵێ: «ئەم بێگانانە هەروا بەساکاری فریو دەخۆن؟»

جانەوەر دەڵێ:

– بڕوا بکە ئەو بەدبەختانە وەک هەرمێ گەیشتوون تەنیا چاوەڕوانی ئەوەن خۆیان دەئامێزمان باوێن. ڕەنگە ئەوە لەژێر کارکردی هەتاوی ئیتاڵیا بێ کە ئەوانە دەگەیەنێ. تا ئێستا لە بارەی سێ کەسان وا هاتۆتە پێش کە هەر کە لێیان وەنیزیک کەوتبم بێ ئەوەی ڕێگای خۆتێهەڵقوتاندنی ئاغای ئەکیل بن، خۆیان تەسلیمی «جانەوەری دێهاتی» کردووە. ئاخ! چەندە ژنی جوان و تەڕپۆش، چەندە ژێرکراسی نەرم و خاوێن، چەندە لەشولاری کە بۆنی عەتریان لێ دێت و، دیاربوو کە قەت کاریان نەکردووە.! پاش ئەم سەرکەوتنە چاوەڕوان نەکراوە خوێنی ئیرەیی ئاغای ئەکیل دێتە جۆش و قینی من لە دڵ دەگرێ و ئێستا دەیەوێ کە پێش ئەوەی لە ژنێک نیزیک ببمەوە کە ئەو نیشانی کردووە، سەروچاوی خۆم پیس بکەم و بیچمێکی ناحەز و دزێو لە خۆم ساز بکەم.

ئێستا زەلامێک لە دوورەوە دەبینرێ کە دێتە پێش بەسەر خەندەک و قولک و هەردی کەند و قولڵدا بازد دەدات و سەگ و پشیلەی بەرەڵا لەبەری هەڵدێن. کابرا دەشەلێ و سەری پێچاوە.

«جانەوەر» لە کاتێکا پەیاخێکی گرێداری بەدەستەوەیە دەڵێ: «خۆیەتی»

لە دوورەوە دیارە کە ئەکیل ڕاکردوو قینێکی بەترس دایگرتووە. هاوار دەکا:

– ئەی بەرازی پیس لە لانەت وەرەدەرێ! لە تەویلەی بەرازت وەرەدەرێ.!

«جانەوەر» پەیاخەکەی هەڵدەسووڕێنێ و دەڵێ: «بێیە پێش بەم پەیاخە ورد و خاشت دەکەم.»

قارەمانی ڕاکردوو دووبارە هاوار دەکات:

– ئەی خاینی قرێژ یالاّ، دڵ و غیرەتت نیشان بدە! ئەی عەنتەری پیس وەرە پێش بزانم چ پیاوێکی؟!

«جانەوەر» دووپاتی دەکاتەوە: «گوتم پێت بێیە پێش ورد و خاشت دەکەم.»

– ئێستا دەرسێکت دەدەمێ کە تا ئاخری ژیان لەبیری نەکەی. ئێستا تێت دەگەیێنم کە نەجیبزادەی ڕەسەن بەکێ دەڵێن. ئەی سەگی گڕوێ نەکا خەیاڵی ڕاکردنت هەبێ.

– مەیە پێش، دەنا پەشیمان دەبیەوە.

– بەرلەوەی دەستەکانم بەکەلاکی تۆ پیس بکەم، باشترە گیانت بەشەیتان بسپێری.

– ئەگەر ئەوجار بێیە پێشتر، تووشی گوناحێکی گەورە دەبم.

– ڕاکردنت بێ فایدەیە، ئەی دزی دەغەڵ، بەخۆڕایی خۆت مەشارەوە.

هەرتکیان لە مەودایەکدا لەبەرانبەر یەکتر وێستاون. مەیدانداری خوێناوی و هەڕەشەی سامناکیان لە هەوا دەنگ دەداتەوە. تا سپینا کە پێغەمبەری ئاشتییە، دەبێتە بەرپوانکەر. ماوەیەک پێ دەچێ تا ئەکیل ڕاکردوو دەیناسێتەوە. سەری لەوە سوڕدەمێنێ کە مرۆڤێکی ئەوەندە باش لە کونەبەرازێکی ئاوادا لەگەڵ مەیموونێکی پیس دەژی.

سپینا دەڵێ: «پارەم نییە بچمە میوانخانە»

ئەکیل ڕاکردوو سپینا داوەت دەکا کە بچێتە ماڵی وی. «جانەوەر بەهیوای ئەوە کە هاودەمی سپینا حەریفەکەی ئاقڵ دەکات کە قەول و قەراری مابەینیان بەرێتە سەر، لەگەڵ ئەم داوەتە دژایەتی ناکات.

ئەو مزڵەی کە ئێستا سپینا دەیچێتێ، تاقە ژوورێکە لە قاتی سێیەمی خانووبەرێک لە شەقامی «ڤیادی مارسی» لە نیزێک «پورتاسان لورنزو». ئەم ژوورە بەچەکی شەڕی ڕازاوەتەوە و لە پەنا وان عەکسی جۆر بەجۆری ئارتیستی سینەما و«ئەلخ ئەلخ» لە دیوار دراون. ئەکیل ڕاکردوو هیلاک و ماندوو ئەوەندەی خەو دێت خۆی بەسەرتەختی خەو دادەدا و دەڵێ:

– ئەوە نەبووە ژیان!

سپینا لێی دەپرسێ:

– لەمێژە کارت بۆتە پشتیوانی لە ژنانی بێگانە؟

– دوو ساڵە. لە سەرەتاوە هەر کەسێکی دەستم کەوتبا، پۆلۆنیایی و مەجارستانی و سویسی و بیرزیلی پێیان ڕازی بووم. بەڵام ئێستا تەنیا بەو ژنانە ڕازی دەبم کە نرخی پارەی وڵاتیان لە نرخی لیرەی ئێمە بەرزتر بێ. ئەم دەستەیە جگە لە ئیرلەندییەکان کە دێنە زیارەت لە هەمووان شارستانیتر و هەستیارترن.

ئەکیل ڕاکردوو ژمارەیەکی زۆر عەکس و نامەی ئەو ژنانە لە سندووقچەیەک دێنێتەدەر کە لە چنگ «جانەوەر» نەجاتی داون. سندووقچەیەکی تر هەیە پڕە لە ئاڵقە و هەودا مووی یادگاری هەر لەو ژنانە بەڕەنگی جیاوازی زەرد و سوور و قاوەیی کە بەهەودایەکی ڕەنگ ئاسمانی لێک بەسترابوون.

ئەکیل دەڵێ:

– کاتێ پیربووم لەم مووانە باڵنجێک دروست دەکەم کە لە کاتی خەوی دوای نیوەڕۆ دەیخەمە ژێر سەرم.

سپینا پێشنیار دەکا کە: «بۆ عیلاجی ڕوماتیزم-یش دەتوانێ کەڵکیان لێ وەربگرێ. وا دیارە دەرمانی لەوە باشتر بۆ ڕوماتیزم نەبێ.»

ئەکیل ڕاکردوو دەڵێ:

– ئەو «لامرا»یەی هاووڵاتی تۆ، هەر ئەو دێهاتییە کەرەیە کە بوو. کابرا جگە لە پارە چیتر تێناگات. ئەو جوانی مەلەکوتی دوو چاوی کاڵ هەست پێ ناکات کە بۆ ڕزگاری لە شەڕی دێوێکی پیس سوپاس دەکا.

زەنگی دەرگا لێدەدرێ و ژنێکی گەنج و بۆنخۆش کە گۆزەی مورەبا و قوتووی بیسکویت و چەند بوتڵ شەڕاب و دەستەگوڵێکی سووری جوانی پێیە دێتە ژوور. ژنە هۆڵەندییەکی سوور و سپی و قەڵەوە کە ئەکیل ڕاکردوو بەیانی ئەو ڕۆژە لە داوی «جانەوەر نەجاتی دابوو، بۆ دەرخستنی ئەمەگناسی خۆی لە فەرهەنگی گیرفانی وشە دەبینێتەوە و دەڵێ:

– زۆر جوانە! دڵی پڕ محیبەت، هەقناسی من بۆ تۆی خۆشەویست، جوان، من، لەگەڵ تۆ، ئاخ!

بەیارمەتی بوتڵەکان گفتگۆیەکە ئاشکراتر دەبێ.

سپینا بێ ئەوەی ئەو دوانە ئاگادار بن دەچێتە حەمامی پەنا ژوورەکە. هێندێ کۆنە لیباسی چڵکن و کتێبی ئەندازیاری لە قەفەسەیەک دێنێتەدەر تا شەو لەوێدا خۆ مات کا. زۆری پێ ناچێ دەنگی گومانلێکراو لە ژووری تەنیشت دەبیسرێ. دەنگی تەختی خەوە کە سەرلێشێواو بۆ ئەملاو لا دەخزێ دەتگوت بومەلەرزە هاتووە. سپینا هەرچی دەکەوێتە دەستی دەیەوێ گوێچکەی خۆی پێ باخنێ تا ناڵە و نازی کیژی هۆڵەندی و نەڕەی دڕندانەی ئەکیل ڕاکردوو نەبیسێ، ئەم کۆنسێرتە تەنیا لە ماوەیەکی کورتدا تەواو دەبێ و لە تەواوی شەودا درێژەی دەبێ. لە کازیوەی بەیانیدا سپینا لەبەر هیلاکی خۆی پێ ڕاناگیرێ و خەوی لێ دەکەوێ.

درەنگ دەگاتە ئەو جێ ژوانەی کە لەگەڵ «رومیۆ»ی دانا بوو. کارگە ماوەیەکە چۆڵ بووە. وەستاکار لەگەڵ پیاوێکی گەنج لەپشتی عەمباری کەلوپەل چاوەڕوانی وی دەکەن.

ڕۆمیۆ دەڵێ ئەم پیاوە «ڕابیتە»

لاوەکە دەڵێ: «مانگێکە پارەیەک و پاسپۆرتێکی «چیکی» بۆ تۆ هاتووە.

– تۆ بەچی دەزانی پاسپۆرتی «چیکی»یە.

– من پاکەتەکەم کردەوە.

سپینا سەرکۆنەی دەکا و دەڵێ: «کارێکی خەراپت کردووە!»

کابرا دەڵێ: «ئێمە دوێنێ شەو لە «سان لۆرنزو» بەیاننامەی دژی شەڕمان بڵاو کردەوە.»

– لەو بەیاننامەیەدا چی نووسراوە؟

– من هێشتا کاتی خوێندنەوەی ئەوم نەبووە.

– تۆش بڵاوت دەکردەوە؟

– بەڵێ منیش، ئێستا ئیتر ژمارەمان زۆر نییە و هەموو دەبێ هەموو جۆرە کارێکی بکەین.

لەپڕ ڕۆمیۆ بەتووڕەیی بەسەریدا دێ و دەڵێ:

– چۆن؟ تۆ کارت پێوەندی گرتنە یا مەعمووری تەبلیغات؟ مەگەر نازانی کاتێکی ویستویانە بەدەستێکی دوو شووتی هەڵبگرن، کار خەراپ بووە؟

پیاوی لاو سەر دادەخا.

سپینا لێی دەپرسێ: «کارت چییە؟»

– هەر کارێکی هەبووبێ کردوومە. من کارێکی دیاریکراوم نییە.

وەستاکار دەڵێ:

– بەدبەختی هەر لەوەدایە! ئەگەر خەڵک لە کاری دیاریکراودا یەکتر نەناسن، ناتوانن لە کاری نهێنیدا یەکتر بناسن. ئەم وەستایەی کە دیواری ساختومان دادەنێ لەپێشدا داربەست لێ دەدا. دارەکان لە هەردی دەکوتێ. پاشان ئەو دارانە بەدەستەدارێکی درێژ پێکەوە دەبەستێ و پاڵیان بەدیوارەوە دەدا. وەستا باش دەزانێ کە ئەو دارەی لە هەردی دەکوتێ، بەکاری دەستەداری لێک بەستنەوە نایە. ئەگەر وا نەبێ داربەستەکە دەڕمێ. ئەم قایدە لە گشت کارەکاندا ڕاستە. لە بۆشکەسازیش هەروایە و لە کارەبا و میکانیکیش هەروایە. هەر کارێک قایدەی تایبەتی خۆی هەیە. کاری ناقانوونیش قایدەی تایبەتی خۆی هەیە، ئەگەر بێتوو ئەم قایدەیە نەزانن و یا چاوە دێری نەکەن، لەوانەیە بەنرخی چەند ساڵ زیندان و هێندێ جاریش بەقیمەتی گیان تەواو دەبێ. کەوابوو لەم ڕۆ بەدواوە تۆ ئیتر «ڕابیت»نی. بەدوای کاری خۆتدا بڕۆ و لەم دەورووبەرە نەتبینمەوە. ئەگەر تووشی یەکتربووین، وا نیشان مەدە یەکتر دەناسین.

پیاوی لاو بەناڕەحەتی بەدوای کاری خۆیدا دەڕوا.

ڕۆمیۆ نیشانی چەند کەسی خەڵکی «ئابروتزی»دا بەسپینا کە لەو چەند ساڵەی دواییدا لە دەستەکان دوورکەوتوونەوە و لێی زیاد دەکا:

– تۆ چاکترین کەسێکی کە دەتوانی تێ بکۆشی ئەوان بۆ بزووتنەوە بگێڕیەوە. مەترسی شەڕ وەزعێکی پێکهێناوە کە دەکرێ هێندێ کەسی خەولێکەوتوو بۆ تێکۆشان بگێڕدرێنەوە.

سپینا دەڵێ: «کۆمەڵانی خەڵک لە بارەی ئەم شەڕەی لەپێشە چۆن بیر دەکەنەوە.؟»

– کۆمەڵانی خەڵک هیچ بیرناکەنەوە. ڕەفتاریان جۆرێکە هەر دەڵێی شەڕ پێوەندی بەوانەوە نییە. زەمانی بەیاننامەیەک کە لە دەرەوەڕا پێمان گەیشتووە و ئێمەش بڵاومان کردۆتەوە، لەم بارەوە کەموکورتی هەیە. دەڵێی بەو مەبەستە نووسراوە کە هۆگری و سەرنجی خەڵک بەقازانجی شەڕ بهاروژێنێ. ئەگەر ئێمە تازە بتوانین بێ کارەکان ڕازی بکەین کە لە حەبەشە شتێک بۆ دزین هەیە، زۆر لەو داخوازانە دەبنە سەرباز. ئێستا کە بۆ سەربازی ناچن دڵنیا نین کە لەوێ شتێک بۆ دزی هەبێ. لە لایەکی تر زۆر لە شۆڕشگێڕانی پێشووش نیزیکبوونەوەی شەڕ بەتاسەوە وەردەگرن، چونکە پێیان وایە کە شەڕ دەبێتە هۆی ڕووخانی دەوڵەتی ئێستا و ئازادیمان پێ دەبەخشێ.

سپینا دەڵێ:

– مانەوەی من لەو چەند مانگەی دوایی لەنێو وەرزێراندا، قانعی کردووم کە تەبلیغاتی ڕووت تەواو بێ نەتیجەیە. وەرزێرەکان نەک لەبەر ئەوە دیکتاتوریان قبوڵ کردووە کە بڕوایان بەتەبلیغاتی ڕەسمی هەیە کە بۆیان دەکرێ. بەڵکو لەبەر ئەوەیە دیکتاتۆری واقعییەتێکە. ئەگەر وەرزێر بکرێتە سەرپشک لەنێوان واقعییەتی دزێو و نزم و قسەی جوان و فریودەر، یەکیان هەڵبژێرن، واقعییەت هەڵدەبژێرن.

واقعییەت پیاون و قسە ژن. یەکێک لە وەرزێرەکان بەمنی گوت کە هەزار ژن بەقەد پیاوێک نییە. کەوابوو کارێکی دەبێ بکرێ ئەوەیە کە تەبلیغات بۆ ئازادی لەگەڵ کردەوەی دلێرانە و پڕشنگدار کە ئازادی لە کردەوەدا نیشان بدات، تێک بخرێن. بەکورتی دەبێ دەورەیەکی تایبەتی تەبلیغاتی بەکردەوە لە ڕادەی تێگەیشتنی نەخوێندەواراندا بخرێتە ڕێ.

– بۆ نموونە چۆن؟

– بۆ نموونە بارەگای فەرمانداری فۆچینۆ لە «ئاوەتزانۆ» بتەقێنین. دوو یا سێ ئیدارەی ماڵیاتی بسووتێنین. پێشی ئیجرای دەست بەسەرداگرتنی ماڵ و سامانی بنەماڵە فەقیرەکان بگرین.

ڕۆمیۆ دەڵێ: «لەم بارەوە دووبارە قسە دەکەین. کردەوەی توندوتیژی تاکەکەسی قەت بەدڵی من نەبووە و بەپێکەنینەوە لێی زیاد دەکات: «ڕووناکبیرێک قدی لە بدەی هەمیشە دەبینی کە ئاژاوەگێڕی لێ پەیدا دەبێت.»

بەگوێرەی ئەم نیشانانەی کە ڕۆمیۆ داویەتی، ڕۆژی دوایی سپینا دەتوانێ خانووی یەکێ لە دۆستانی پێشووی خۆی بەناوی «ئولیوا» بدۆزێتەوە. ئولیوا وێلونیستە. سپینا بەر لە چەند ساڵ، واتە لەو کاتەوە کە هەرتکیان لە دەستەی خوێندکارانی سۆسیالیستدا بوون و یەکتریان دەبینی، لێی بێ خەبەربووە. تەنیا دەیزانی ئولیوا دەبێ چەند مانگ زیندانی بووبێت و پاشان تەواو دوورکەوتۆتەوە. سپینا لە قاتی چوارەمی خانوویێک لە شەقامی «پانیسپرنا» لە کوچەی «ویمینال» دەیدۆزێتەوە. ژنێکی گەنجی سکپڕ دەیباتە ژووری ئولیوا. ئولیوا زۆر بەساردی و بەبێ نیشاندانی خۆشی بەسەرسوڕمانەوە وەری دەگرێ. ئولیوا پیاوێکە کورتەبالا، پشت کوڕ، لاواز، چاویلکەیی، کراسێکی ڕەشی پیس حاڵەتێکی خەفەتبار و بێ کارەی بەو بەخشیوە. بەچوونە ژووری سپینا تەنانەت لەسەر ئەو تەختەی پاڵیشی لێداوەتەوە، خۆی نە بزاوتوە. سیغار دەکێشێ و تفی زاری فڕێدەدا. تفەکەی لە پانایی ژوورەکە بۆ لای تەشتێک ڕێگا دادەگرێ کە لە قوژبنی ژوورەکە دانراوە، بەڵام زۆر جار ناگاتە ئامانج چونکە شوێنەواری زەردی کەم و زۆر لە هەموو شوێنی. لەسەر ڕیشووی پەتو، لەسەر مێزی کار و لە دیوارەکان دەبینرێت.

سپینا دەڵێ: «دەمێکە یەکترمان نەدیوە. فیکرم نەدەکرد وات لێ بێت.»

– ڕەنگە پێت وا بووبێت کە ئاخرەکەی دەبمە نۆکەری دەوڵەت.

سپینا دەپرسێ: «بۆ چما ڕێگاچارەی دیکە نییە؟»

– بۆ ئێمە قەت ڕێگاچارەی دیکە نەبووە. دەبێ ببیە نۆکەر و یا دەبێ بمری. هەر کەس بیەوێ بێ غەرەزانە ڕەفتار بکا و مل بۆ هیچ نیزامێک ڕانەکێشێ جگە لەوەی کە لەناخیدا پەسندی دەکا، لە کۆمەڵدا بەدەرکراو دەناسرێ و دەوڵەتیش وەک دوژمنێک ڕاوی دەنێ. ئەو دەستە خوێندکارانەی هەمان بوو، وەبیرت دێ؟ ئەو کەسانەی نەکەوتوونە زیندان و یا لە برسان نەمردوون، توشی ڕۆژی خەراپتر بوون، واتە بوونە نۆکەری دەوڵەت. من پاش ئەوەی بەتاوانی ئەوەی لە مەیدانی«پیاتزاونزیا» هاوارم کرد بوو«بژی ئازادی» دە مانگ لە زیندان مامەوە، ماوەیەک زستانان لە نانواخانەکان و هاوینان لەسەر

پەیژەی کەنیسە دەنوستم و کۆتەکەم وەبن سەرم دەدا. نێوە نێوە پۆلیس دەورەیان دەدام و دەیانپرسی: «کێی و لێرە چ دەکەی؟» بەچی دەژی» کاتێ لەجیاتی ناسنامە کە نەمبوو شەهادەی خوێندن و دیپلۆمەی مۆسیقام نیشان دەدان، وەها بەقاقا پێدەکەنین کە هەر نەیبینی. تەنانەت هەوڵم دا کە بچم لە گوندی خۆم لە ویلایەتی «سالرن» نیشتەجێ بم، بەڵام هیچ کارێکم بۆ پەیدا نەکرا. لەو کاتەوە کە ئەسپانیاییەکان لە ویلایەت ڕۆیشتوون، وەزعی دێهات قەت وا خەراپ نەبووە.

سپینا دەڵێ: «دەبێ لە گۆشەگیری بێیەدەر، دەبێ لەگەڵ چینی کرێکار ببیە یەک، دەبێ کاری بەربڵاوی تەبلیغاتی لەگەڵ هێندێ کردەوەی ئازایانە دەست پێ بکرێ.

– چینی کرێکار فەوتاو و فاسید و بێ هەست و مۆری دەوڵت وێکەوتو مەحکووم بەبرسیەتی بووە. تەنانەت باری ئیداری بوروکراتیزەیان داوە بەبرسیەتی. برسیەتییەکی ڕەسمی هەیە کە ماف دەدا بەئینسان کە بچێ لە سوپی دەوڵەتی کەڵک وەربگرێ و برسیەتییەکی غەیرە ڕەسمی هەیە کە ماف دەدا بەئینسان بچێ خۆی بخاتە ڕووباری تیبێرەوە.

سپینا لە وەڵامدا دەڵێ:

– لەنێو ئەم خەڵکەی لەبەر یەک بڵاوکراودا هێشتا ڕەگی زیندوو هەر هەن. ئێمە لە وەزعێکی فرە خەراپدا دەژین. پیاوێکی وەک تۆ نابێ تاک کەوێتەوە. فیداکاری تاکە کەسە ئەنجامێکی نابێ، دەبێ هەوڵ بدەی کۆمەڵانی خەڵک وەخەبەر بێنی.

– بێ گومان وەزع خەرابە. ئەم دیکتاتۆرییە دێ ئێمە دەخنکێنێ و خۆشی وەک جەنازە ڕووت بۆتەوە. ماوەیەکە ئیتر لە شکڵی بزووتنەوە، با بزووتنەوەی کۆنە پەرستیش بێ هاتۆتەدەر بۆ ئەوەی تەنیا شکڵی ئیداری (بوروکراسی) هەبێ. بەڵام لە ئەسڵدا دژایەتی لەگەڵ ئەم دیکتاتۆرییە ئەنجامی چی دەبێت. ؟ بە(بوروکراسیەکی) دیکە کە بەناوی بیروباوەڕێکی دیکە و بەحیسابی بەرژەوەندێکی دیکە بەنۆرەی خۆێ دەبێتە داواکاری کردەوەی دەسەڵاتێکی سەرەڕۆ. ئەگەر ئەو «بوروکراسی»یە سەر کەوێ: و لەوانەشە سەرکەوێ– ئەو دەم ئێمە ڕاستوڕاست لە سەرەڕۆیەکەوە بۆ سەرەڕۆیەکی تر دەگوێزرێینەوە. ئێمە لەگەڵ شتێک دەبینە ئاشنا کە پێی دەڵێن شۆڕشی ئابووری و لە سایەی وێوە هەروەک ئێستا کە ئیمرۆ ڕێگای ئاسنی دەوڵەتی و گەنەگەنەی دەوڵەتی و خوێی دەوڵەتی و شەمچەی دەوڵەتیمان هەیە، ئەو دەمیش نانی دەوڵەتی و کەوشی دەوڵەتی و کراس و دەرپێی دەوڵەتیمان دەبێت. داخوا دەکرێ ئەمە بەپێشکەوتنی فەننی بزانین؟ دامنا کە بەڵێ. بەڵام ئەم پێشکەوتنە فەننییە دەبێتە نوختەی پاڵپشتی مەکتەبێکی ڕەسمی و ئیجباری و بناخەی ئایینێکی سیاسی کە بۆ لەبەینبردنی بیروڕای موخالیفی خۆی و کەڵەگایی لە بیری تاکی لە هەموو ئامرازی هەبوو لە سینەماوە بگرە تا ترس و زۆرداری کەڵک وەردەگرێ.

لە جێگای پشکنینی بیروباوەڕ کە ئێستا هەیە، پشکنینی بیروباوەڕی سوور دێت. لەجیاتی سانسۆڕی ئێستا، سانسۆڕی سوور دادەمەزرێ. لەجیاتی دوورخراوەکانی ئێستا، دوورخراوەی سوورمان دەبێ کە باشترین قوربانیەکان ئەو شۆڕشگێڕانەی موخالیفی دەزگا دەبن و، بەمجۆرە کە «بۆروکراسی» ئێستا لەژێر ئاڵای ناوی نیشتماندا بەرجەستە بووە و موخالیفانی خۆی بەتاوانی ئەوەی خۆیان بەبێگانە فرۆشتوە لە

بەین دەبات، «بۆروکراسی» داهاتووی ئێوەش بەناوی کار و سۆسیالیزم ناودەبرێ و هەر کەسێکی بەمێشکی خۆی بیر بکاتەوە بەنۆکەر و جیرەخۆری پیشەسازانی گەورە و خاوەن ملکانی زەوی ناو دەبا و نابووتیان دەکات.

سپینا بەسەریدا دەگوڕێنێ و دەڵێ:

– ئولیوا تۆ خەریکی قسەی بێ جێ دەکەی! تۆ لە ئێمە بووی، ئێمە دەناسی و دەزانی کە ئەمە ئارمانی ئێمە نییە.

ئولیوا دەڵێ: «قبوڵمە کە ئەوە ئارمانی ئێوە نییە، بەڵام ئەمە چارەنووسی ئێوەیە، چارەنووسێکە ئێوە ناتوانن لە بەری ڕابکەن.

سپینا لە وەڵامدا دەڵێ: «چارەنووس دروستکراوی زەعیفان و ئەو کەسانەیە کە تەسلیم بوون،»

ئولیوا خۆ دەبزێوێ و دیارە دەیەوێ بڵێ: درێژەی ئاخافتنەکە فایدەی نییە و لەگەڵ ئەوەش لێی زیاد دەکا و دەڵێ:

– سپینا، تۆ ئینسانێکی بەهۆشی، بەڵام بێ کارە و بێ غیرەتی و... خۆت نازانی کە وای. چونکە ناتەوێ تێبگەی. تۆ لە واقعییەت دەترسی.!

سپینا هەڵدەستێ کە بڕوا. لە نیزیک دەرگا ڕوو دەکاتە ئولیوا کە هەروا لەجێدا پاڵی داوەتەوە دەڵێ:

– لە ژیانی مندا شتێکی وا نییە کە ڕێگا بەتۆبدا جنێوم پێبدەی.

ئولیوا لە وەڵامدا دەڵێ: «بڕۆ و مەیەوە! من لەگەڵ کەسێکی نۆکەری حزب بێ، قسەم نییە لەگەڵی بکەم.

سپینا دەرگای کردۆتەوە و خەریکە بڕوا، بەڵام دووبارە دەرگا پێوەدەداتەوە و دەگەڕێتەوە لەسەر کورسی دادەنیشێ کە ئولیوا پاڵی لەسەر داوەتەوە و دەڵێ:

– من تا تێنەگەم کە تۆ چۆن گەیشتوویە ئەم چەشنە بیرکردنەوەیە لێرە ناڕۆم. چ شتێک تۆی ئەوەندە گۆڕیوە؟ زیندان، بێ کاری یا برسیەتی؟

ئولیوا وەڵام دەداتەوە:

– من لە ماوەی بێبەشیەکانی خۆمدا زۆرم خوێندەوە و موتاڵام کرد تا لانی کەم لە شوێنێک مزگێنی ڕزگاری بدۆزمەوە، بەڵام نەم دیتەوە. واقعیەت منیان لە بەرانبەر مەسەلەیەکدا ڕاگرتوە کە ماوەیەکە ئازارم دەدا و ئەویش ئەوەیە کە بۆچی تەواوی شۆرشەکان بەبێ جیاوازی وەک بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی دەستپێکراون، بەڵام ئەنجامیان بۆتە سەرەڕۆیی. بۆچی هیچ شۆڕشێک لەم چارەنووسە بەسەردا سەپاوە نەجاتیان نەبووە؟

سپینا لە وەڵامدا دەڵێ:

– هەر چەند ئەم وتەیەش ڕاست بێ دەبێ نەتیجەی پێچەوانەی بۆچوونی تۆی لێ وەربگری. دەبێ

بلێیی: «تەواوی ئەم شۆڕشانە خەیانەتیان کردووە، بەڵام ئێمە دەمانەوێ شۆڕشێک بکەین کە خەیانەت نەکا!»

ئولیوا دەڵێ:

– ئارەزوو! خەو و خەیاڵ! ئێوە کە هێشتا سەرنەکەوتوون و هێشتا وەک بزووتنەوەیەکی نهێنی شۆڕشگێڕن هەر لە ئێستاوە بوونەتە کۆنەپەرست. ئەو گەرمی تازەی کە ئەو دەم ئێمەی دەستەی خوێندکارانی هێنابووە جووڵە و وروژان، ئێستا بۆتە ئیدیۆلۆژێکی جێگرتوو و بۆتە ڕایەڵکەیەکی پێکەوە هۆنراوە وەیا وەک داوی جاڵجاڵۆکەی لێ هاتووە. بەو دەلیلەی کە ئێوەش ڕێگای دەربازبوونتان نییە. ئێوە هێشتا لە سەرەتای ئەم خوارە پێچەیەدان و چارەنووس یانی ئەوە. هەر بیرێکی نوێ بۆ ئەوەی بڵاوبێتەوە بەشێوەی هێندێ فۆرمۆڵ خۆ دەردەخات و بۆ مانەوەی خۆی دەدرێتە دەست دەستەیەکی شێکەرەوە، دەستەیەک کە ئەندامەکانی بەوردی هەڵبژێراون و هێندێ جار مەعاشی ڕێکوپێکیش وەردەگرن. هەرچۆنێک بێ ئەم دەستەیە سەر بەشوێنی بەرزترن کە مەعموورە لە بارەی گومان و دڕدۆنگییەوە فتوا بدات و نەهێڵێ لەو خەتە لابدا کە مامۆستایان کێشاویانە. بەم چەشنە هەر بیرێکی تازە هەمیشە دەبێتە بیروباوەڕێکی جێگرتوو و نەگۆڕ و کۆنەپەرست. کاتێ ئەم بیرە بوو بەئایینی ڕەسمی دەوڵەت ئەو دەمەیە کە ئیتر ڕێگای دەربازبوون نییە. دارتاشێک و وەرزێرێک لەوانەیە لە ڕێژیمێکی سەرەڕۆدا خۆیان لەگەڵ بارودۆخ ڕێک بخەن، بخۆن و هەزمی بکەن، لە ئەمن و ئاسایشدا بەرهەم زیادکەن و خەریکی کاری خۆیان بن. بەڵام بۆ ڕووناکبیرێک ڕێگای دەربازبوون نییە. ئەو دەبێ تەسلیم بێ و بێتە ژێر ئاڵای چینی دەسەڵاتدار و یا تووشی برسیەتی و ڕیسوایی بێ و لە هەوەڵین دەرفەتی لەباریشدا دەکوژرێ.

سپینا بەحەرەکەتێکی تووڕە یەخەی کۆتی ئولیوا دەگرێ و بەسەریدا دەگوڕێنێ:

– بەڵام لەبەرچی ئەم وەزعە بەناچاری دەبێ ببێتە چارەنووسی ئێمە.؟ بۆ دەبێ لێی دەرباز نەبین – چما ئێمە مریشکین کە لە کولانەدا حەپس بکرێین؟ بۆچی دەبێ تەسلیمی چارەنووسێکی لە گۆڕان نەهاتوو بین و نەتوانین دژ کردەوەیەک نیشان بدەین؟ بۆچی هەر لە ئێستاوە ڕێژیمێک مەحکووم بکەین کە هێشتا پێک نەهاتووە و دەمانەوێ بیکەینە نموونەی ئینسان دروستی.؟

ئولیوا فەرمان دەدا کە: «هەرا هەرایە مەکە. لە ماڵی مندا زۆر بڵێیی ناکرێ. تۆ باش تێگەیشتووی من چیم پێ گوتوی. تەنیا وا نیشان دەدەی کە تێ نەگەیشتووی، چونکە لە ئەنجامی وی دەترسی.»

سپینا دەڵێ: «من لە هیچ شتێ ناترسێم.

– بڕۆ، من تۆ دەناسم. ئەو کاتەی پێکەوە لە دەستەدابووین من زۆر ئاگاداری تۆ بووم. هەر لەو کاتەوە تێگەیشتبووم کە تۆ لە ترسان بوویە شۆڕشگێڕ. هەر ئەوەی کە بەتۆبزی بڕوات بەپێشکەوتن هەیە، بەتۆبزی خۆشبینی، بەزۆری بەخۆتی تەلقین دەکەی کە بڕوات بەئازادی مرۆڤ هەیە لەبەر ئەوە کە پێچەوانەی ئەوە تۆ دەخاتە ترسەوە.

سپینا تاوێک بەشێواوی دادەنیشێ. پاشان هەست دەکا دەبێ سەرپشکێکی بچووک بدا بەئولیوا، بۆیە دەڵێ:

– ڕاستە من بەتۆپزی بڕوام بەئازادی مرۆڤ هەیە. بەتۆپزی بەسەر خۆمی دادەبڕم کە لانی کەم بڕوام بەدەرەتانی ئازادی مرۆڤ و دەرەتانی پێشکەوتن هەبێ. تۆ هەقتە. چونکە ئەگەر بڕوایەکی وام نەبایە ژیان دەبوو بەهۆی ترسی من.

ئولیوا دەڵێ: «من بڕوام بەپێشکەوتن نییە و بەم جۆرە ژیان نابێتە هۆی ترسی من.

– چت کردووە وا تەسلیم بووی؟

– من تەسلیم نەبووم تەنیا دەڵێم لە ژیان ناترسم، هەروەک لە مردنیش ناترسم. لە بەرانبەر ژیانێکدا کە سەر بەقانوونە پیسەکان بێ، تاقە چارەیەک کە بۆ ئازادی سروشتیی مرۆڤ بمێنێتەوە، نەبوونی ژیانە، واتە لە ەینبردنی ژیانی خۆت، واتە مەرگی ئازیز.

ئەو دەم سپینا دەڵێ: «تێگەیشتم.»

سپینا تێگەیشتووە و هەربۆیەش تووشی خەمێکی گەورە دەبێ. لەمەوبەدوا هەموو باس و وتووێژێک بێ فایدە دەبێ. دیارە کە سپینا لەوبەری ئاوە و ئولیوا لەمبەرە.

ئولیوا بەسرتە بەسپینا دەڵێ:

– ژیان دەتوانێ ئیختیاری ئینسانی هەبێ، ئینسانیش دەتوانێ ئیختیاری مەرگی هەبێ، واتە ئیختیاری مەرگی خۆت و بەکەمێک غیرەتیشەوە ئیختیاری مەرگی سەرەڕۆیان.

ئەو ژنە گەنجەی دەرگای لە سپینا کردبۆوە دێتە ژوورێ تا شتێک هەڵگرێ. ئولیوا ڕادەوەستێ تا دەچێتەوە دەر و پاشان دەڵێ:

– بابم ئارەقخۆر بوو لە چلساڵیدا مرد. چەند حەوتوو پێش مردنی شەوێک منی بانگ کرد و مێژووی ژیانی خۆی بۆ گێڕامەوە. واتە مێژووی شکانی. لە سەرەتاوە مردنی باوکی، واتە باپیری منی باس کرد. باوکی پێی گوتبوو: «من بەفەقیری و ناکام دەمرم بەڵام هیوام بەتۆیە ڕەنگە تۆ بتوانی ئەوەی ژیان نەیداوە بەمن، تۆ لێی بستێنی.» بابی منیش کاتێ هەستی کرد کە ئەجەلی هاتووە بەمنی گوت جگە لە دووپاتەکردنەوەی قسەی باوکم، چیترم نییە. «منیش ئەی کوڕی خۆشەویستم ئێستا وا فەقیر و ناکام دەمرم. هیوام بەتۆیە ئەوەی ژیان نەیداوە بەمن ئاواتمە تۆ بتوانی لێی بستێنی.» کەوابوو ئارەزووەکانیش وەک قەرزەکان لە وەچەیەک بۆ وەچەیەکی تر دەگوێزرێنەوە. من ئێستا تەمەنم سی و پێنج ساڵە و دەبینم لە هەمان نوختە ڕاوەستاوم کە باب و باپیرم لێی بوون. منیش ئینسانێکی تێکشکاوم و خێزانیشم لەسەر زانە. تەنیا ئەو ئەحمەقیەم ماوە کە بڕوام هەبێ کوڕەکەم دەتوانێ ئەوەی ژیان نەیداوە بەمن ئەو لێی بستێنێ. من دەزانم ئەویش ناتوانێ لەبەر ئەم چارەنووسە سەپاوە ڕابکات. ئەویش لە برسان دەمرێ یا لەو خەراپتر دەبێتە نۆکەری دەوڵەت.

سپینا هەڵدەستێ کە بڕوا و دەڵێ: «تازە لەوانە نییە بێمەوە ئێرە.»

ئۆلیوا دەڵێ: «ئیتر زەحمەت مەکێشە.»

لە شەقامی «ڤیاپانیسپرنا» پەنجا کەسێک لە لاوان کە کڵاوی شەویان لەسەرە هەرایەکیان سازکردووە. ئەو لاوانە ئاڵایەکی گەورەی سێ ڕەنگ و نووسراوەیەکی باڵابەرز لەگەڵ خۆیان دەگێڕن و ئەوەی لێ نووسراوە.: «بژی شەڕ!» چەند پاسەوانێک لەگەڵیان دەڕۆن. لاوەکان دەقیژێنن و ڕوو بەحەشیمەت دروشم دەدەن و هەوایەکی تازە دەڵێن کە شیعرەکەی ئاوایە:

«ئێمە بەریشی نەجاشی ماهوت پاککەرەوە دروست دەکەین تا چەکمەکانی پێشەوای خۆمانی پێ بریقەدار بکەین» لەبەر دەرگای دووکانەکان خەڵک بەسەیر تەماشایان دەکەن بێ ئەوەی هیچ بڵێن. لە شەقامی «سی پێنتی نی» سپینا تووشی دەستەیەکی دیکەی قوتابیان دەبێ کە ئاڵایەک و نووسراوەیەکی وەک هەوەڵیان پێیە و دەیگێڕن، ئەوانیش بەئاوازی خۆیان چەکمەی پێشەوا بریقەدار دەکەن و لەگەڵ ئەوانیش پاسەوان دەڕۆن. لەنێو ئەم حەشیمەتی گرفتار و لەنێو تەواوی ئەو کەسانەی کە ڕاست بۆ سەرکار دەچن و یا بۆ ماڵ دەگەڕێنەوە، سپینا هەنگاوی شل و شەوێقی بێ کاران بەدی دەکات، هەنگاوی ئەو کەسانەی کە شوێنێکیان نییە و تەنیا وەدوای قوتابیان کەوتوون.

لە نیزیک «کولیزە» سپینا بۆ تەماشای پێشاهەنگانی قوتابیان ڕادەوەستێ کە بەتۆپ و شەستتیر مەشقی گوللە هاویشتن دەکەن، لاوانی پازدە تا هەژدە ساڵ کە شێوەی کاری پارچەکانی چەک و سوارکردنیان فێر دەکەن و فێر دەبن کە چۆن لە کاتی حەرەکەت و بزووتندا ئامادەی تەقەیان بکەن. لاوی لە ڕادەبەدەر ژیر و بەهۆشن و حەرەکەتی جۆر بەجۆر بەچالاکی تەواو ئەنجام دەدەن.

سپینا دەچێتە جێ ژوانێک کە لەگەڵ ڕۆمیۆ لە گەڕەکی «تیبورتین» لە شەقامی «ڤیادگلی ارنیچی» لە پەنا پردی «ئاکوامارچیا» و هێڵی ڕێگای ئاسن قەراری داناوە. ژەنگی ڕیلەکانی ئاسن ڕەنگی داوەتە پشت کوچەکانیش و بۆنی خەڵوز و دوکەڵی قەتارەکان دەچێتە ژووری خانووەکانەوە. ڕەستوران وەک چۆڵ وایە. ژاندارمێک لە قوژبنێک دانیشتووە و سپاکێتی بەئیشتیایەکی وەها دەخوا دەڵێی جەرگ و دڵی کۆمونیستە دەیخوا. بڕەی مشاریان لەسەر هەرد ڕۆکردووە تا بەڵغەم و تف هەڵمژێ. تاقە عەکسێکی لە دیوار هەڵاوەسراوە، عەکسی پاپۆڕێکی گەورەی ئۆقیانوس بڕە کە لە تەواوی کابینەکانیدا چرا دایسێ و بەشەوێکی مانگەشەو سنگی ئۆقیانوس دەشکێنێ و دەڕوا. تۆزێ درەنگتر دەستەیەک فەعلە و کرێکار دەگەنێ. ئەوان داوای نیو لیتر شەڕاب دەکەن، دەیخۆنەوە و لەسەرخۆ کە ژاندارم ئاگای لێ نەبێ تەماشای پاپۆڕی ئۆقیانوس بڕ دەکەن و لەسەرخۆ بەگاڵتە بەقەستی سەفەری ئەمریکا سواری پاپۆڕ دەبن. پاشان پارە شەڕابە کە دەدەن و لە پاپۆر دێنەخوار و تف لە زەوی دەکەن و بەگرژی دەچنەوە ماڵ. ڕۆمیۆ زۆر درەنگتر دێت، چارەکێک شەڕاب دەخواتەوە و بێ ئەوەی لە سپینا نیزیک بێتەوە دەگەڕێتەوە. سپینا بەدوای ویدا لە ڕەستوران دەردەکەوێ و لە مەودایەکی کورتدا کە شوێنی بزر نەکا بەدوایدا دەڕوا. ڕۆمیۆ لەسەر هەر پێچێک کوچە دەگۆڕێ و دیارە لەبەر ئەوەیە بزانێ پۆلیس بەدوایدا هەیە یا نا. لە کوچەی «ڕانۆشیا» هەنگاو سەبر دەکا تا سپینا بیگاتێ. لەوێ بەسپینا دەڵێ:

– لاوەکەی ڕابیت گیراوە. بێ گومان بەتوندی ئەشکنجە دەکرێ تا وەزمانی بێنن. لەم جۆرە شوێنانەدا

هەمیشە دەبێ چاوەڕوانی وەزعێکی خەراپتر بی. کەوابوو پێویستە ئاگامان لەخۆ بێت. چونکە لەوانەیە ئێمەش دەگیرکەوین. ئەوە پارەیەکە بەر لە مانگێک لە دەرەوەڕا بۆ تۆ هاتووە. ئەوەش پاسپۆرتی چیکی. ئێمە تا چەند حەوتو لە دیتنی یەکتر دەبێ خۆ بپارێزین.

سپینا دەڵێ: «من ئەوەندە کاتی زیادم نییە کە بەفیڕۆی بدەم. ئێستا شەش مانگە بۆ ئیتاڵیا گەڕاومەوە و هێشتا هیچم نەکردووە، ئیتر چاوەڕوانی بەسە.»

ڕۆمیۆ دەڵێ:

– ڕێکخراوێکی غەیرە قانوونی ڕاست وەک دەزگایەکی جۆلاییە کە دایمە دەهۆنێتەوە و خەراب دەبێ، دزگایەک کە خوێن و خۆڕاگری گەرەکە. زۆر جار ڕێکخراوی دەستەکان لە ڕۆمدا بەدەستی پۆلیس تێکدراوە و دووبارە ساز کراوەتەوە. چ پێوەندییەکان بێ دواکەوتن دەبێ دووبارە دامەزرێنەوە! چەند دۆستم دیتن کە کەوتوونە زیندان، چەند کەس کە سەریان تێداچوو و شوێنەوارێکیان وەدەست نەهات. چەند کەسی کە دەبێ وەلا بنرێن چونکە گومانلێکراون، لەگەڵ ئەوەش دەبێ خۆڕاگری.

سپینا دەڵێ: «خەراپت نەگوت. من ڕادەوەستم.»

هەرتک پیاو دەستی یەکتر دەکوشن و هەریەکەیان بەلایەکدا دەڕوا.

ئێستا سپینا کە پاسپۆرتی بێگانەی هەیە دەتوانێ بچێتە هوتێل. بەڵام هاوڕێی لاوی کە گیراوە لەم پاسپۆرتە ئاگادارە. کەوابوو تا بەتەواوی ڕوون نەبێتەوە کە لاوەکە لە بەرانبەر ئەشکەنجەی پۆلیسدا چەندە خۆی ڕاگرتوە، نابێ لەو پاسپۆرتە کەڵک وەرگرێ. سپینا لە دڵی خۆیدا دەڵێ: «ئەو کوڕێکی ئازا دێتە بەرچاو، لەگەڵ ئەوەش دەبێ لەم جۆرە شوێنانەدا چاوەڕوانی وەزعێکی خەراپتر بین.

لە گەڕانەوەدا بۆ مزلەکەی خۆی لە شەقامی «دی مارسی» ئاغای ئەکیل ڕاکردوو دەبینێتەوە کە لەگەڵ ڕۆیشتنی کیژە هۆڵەندییەکە هیلاک و ماندوو کەوتووە، کچەتیو عەکسێکی گەورەی خۆی لەگەڵ چەند داوە قژی سەری بەیادگار بۆ بەجێ هێشتووە و لەپشتی عەکسەکەی بەنووسین بەڵێنی پێداوە کە لانی کەم حەوتووی دوو جار نامەی بۆ بنووسێ. بەڵام هیچ کام لەوانە بۆ سوکنایی دڵی قارەمانی ڕاکردوو بەس نییە.

سپینا دەڵێ: «لەنێو شاردا بەقازانجی شەڕ خۆپێشاندان ساز بووە و، تۆ لێرە بۆ کچەتیوێکی کە تا دوێنێ نەتناسیوە تازیەت داگرتووە.»

ئەم قسەیە قەبرغەی پاڵەوانی ڕاکردوو دەگرێ و لە وەڵامدا دەڵێ:

– من تۆم لە ماڵی خۆم ڕاگرت لەبەر ئەوەی هاووڵاتیی و دەزانم لە بنەماڵێکی ڕەسەنی. بەڵام تکات لێ دەکەم دەست دەکاری نامووسی و هەستیاری من وەرمەدە چونکە لەم بارەوە سەرت لە هیچ دەرناچێ. بەڵام لە بارەی شەڕ، دەبێ پێت بڵێم کە تەنیا قوتابی مەدرەسە و دێهاتی باوەڕ بەو مەسەلەیە دەکەن.

– یانی تۆ باوەڕ ناکەی کە دەبێتە شەڕ؟

– بۆچی، بەڵام شەڕێکی واناکە تۆ بیری لێ دەکەیەوە. بەبوونی ئەو دەوڵەتەی هەمانە جێگای

نیگەرانی نییە.

سپینا تێی ناگا و ئەکیل ڕاکردوو بۆی ڕوون دەکاتەوە:

– دەوڵەت هەر کارێکی دەیکا بۆ ڕاکێشانی توریستانە. پارکەکانی شار و ساختومانی تازە و جادەکانی ئوتوو بان و قەتارەکانی خێرا ئاژۆ، هەمووی بۆ پێ خۆشبوونی بێگانانە. ئیتر نابێ تف بۆ هەرد فڕێ بدرێ، نابێ میز بەدیواردا بکرێ، نابێ لاق لەسەر نیوتەختەکانی شەقام دابنرێ، نابێ قامک دەلووت وەربدرێ. ئەو هەموو فیداکارییەیان بۆچی بەسەر ئێمەدا سەپاندووە؟ تەنیا بۆ ڕاکێشانی بێگانان. لەگەڵ ئەوەش ماوەیەکە بێگانە کەم دێن و هوتێلەکان مێشان دەفڕێنن. بەم حاڵە بۆ ڕاکێشانی بێگانان تەنیا یەک ڕێگا ماوەتەوە، ئەویش ڕاگەیاندنی شەڕە.

سپینا دەپرسێ: «چۆن ئەم فیکرەت بەمێشکدا هاتووە؟

– لە تەواوی گوندەکانی ڕۆخی مەدیترانە، لە «ڕیویەڕا» بگرە تا «کلابر» دەوڵەت خەریکی ژماردنی ویلا و ئەپارتمانانە. من هۆی ئەم کارەم لە ئەندازیارێکی دۆستی خۆم پرسی، ئەو لە وەڵامدا گوتی: ئەوە هەنگاوێکی ئیحتیاتییە بۆ کاتێ کە گریمان نێوانمان لەگەڵ ئینگلستان تێک بچێ. بەم چەشنە مەسەلەکە ڕوونە. توریست کەم دێنە ئێرە و پلاژەکانی(*) ئێمە چۆلن دەوڵەتی ئێمە لەگەڵ میللەتی دەوڵەمەند و شەریف و ساکاری ئینگلیز شەڕ ڕادەگەیەنێ. ئەو دەم ئینگلیزەکان مەجبوور دەبن لە ڕۆخەکانی وڵاتی ئێمە دابەزن و باشترین پلاژەکان داگیر بکەن. ئەو دەم بازاڕی میوانخانەکان و بەستەنی ساز و کارت پوستاڵ فرۆشان وەبرەو دەکەوێ. دەوڵەتی ئێمە بەیارمەتی کۆمەڵی نەتەوەکان هەوڵ دەدا شەڕ بخایەنێ بەجۆرێک کە میوانەکانمان پتر بمێننەوە. کاتێ کە حەوسەلەیان بەسەرچوو، ویستیان بۆ وڵاتی خۆیان بگەڕێنەوە ئەو دەم دەستمان ڕوو دەکەین و سورەت حیسابیان لەپێش دادەنێین.

– تۆ باوەڕ دەکەی کە ئینگلیزەکان پارە بدەن؟

– بێ گومان. سروشتی ئاغایانەیان هەرگیز قبوڵ ناکات کە بەبێ دانی پارەی میوانخانە بچنەدەرێ. ئەوە تەنیا بەڵگەیە کە ئێمە دەمانەوێ لەگەڵ ئینگلستانی کۆنەدۆستی خۆمان شەڕ بکەین نەک لەگەڵ دەوڵەتێکی دیکە، بۆ نموونە ڕووسیا. ڕووسەکانیش بێ گومان دێن و تەنانەت دوو ئەوەندەی ئینگلیسەکانیش دێن، بەڵام ئاخرەکەی نەک هەر پارە نادەن، بەڵکو داوای پارەش دەکەن. بەپێچەوانەی ئەوان مامڵە لەگەڵ ئینگلیسان تەواو دڵنیایە.

سپینا لەڕاستیدا نازانێ ئەکیل ڕاکردوو گاڵتە دەکا یا نا. بۆیە دەڵێ:

– هەرچۆنێک بێ میللەتی ئیتاڵیا میللەتێکی کاسەلێس و سواڵکەر نییە. بەڵکو میللەتێکە تێکۆشەر و کارکەر. شەڕ دەبێتە کارەساتێکی بەترس و زامدار کە ببینی ئەم میللەتە چۆن بەزۆری بۆ لای کارەسات ڕادەکێشرێ.

(*) شوێنێکە لە ڕۆخی زەریا، کە بەڕەلم داپۆشراوە و جێگای مەلە و خۆ لەبەر تاو هەڵخستنە.

ئەکیل ڕاکردوو دەپرسێ:

– نەکا تۆ دژی دەوڵەتی ئێستا بی؟

سپینا وەڵامی ناداتەوە. ئەویدی دووبارە دەڵێ:

– نا. تۆ تەنیا کەسێکی گوندیی و پێت وایە کە ئەم شەڕە کوژراو و برینداری دەبێ بەڵام بیری ئەوە ناکەی کە لە سەردەمی ئێمەدا کەس نایەوێ سەر و پەراسووی تێک بشکێنن. کێشە لەگەڵ ئینگلستان لەوانەیە بەپێشبڕکەیەکی فوتباڵ لێرە لە ڕۆم، بەبوونی دوو دەوڵەت، لەنێوان گرووپی «ئارسنال»ی لەندەن و گرووپی «ونتوس» لە شاری تورن کۆتایی پێ دێت. ئەو دەم وەرە و بزانە چ هەرایەک لە توریستی بێگانان ساز دەبێ. ئاگادار بە کە ئەگەر ئینگلیسەکان ئامادە بن بەڵێن بدەن پێمان بدۆڕێنن چ شانازییەکی گەورە نسیبی وڵاتی ئێمە دەبێ!

سپینا دەڵێ: «شتی وا نابێ. ئینگلیزەکان پێیان باشترە ماڵت و میسر بەجێ بێڵن، بەڵام لە فوتباڵ نەدۆڕێنن.»

ئەکیل ڕاکردوو دەڵێ: «کەوابوو پێشبڕکە کە زۆر گەرم و ورووژێنەر دەبێ.»

سپینا بەبیانووی ئەوەی کە هیلاک بووە و خەوی دێت هاوپەیڤینەکە ڕادەگرێ. لە ڕاستیدا ئێستا کە پێوەندی لەگەڵ ڕۆمیش پچڕاوە ئەو پێویستی بەبیرکردنەوە هەیە لەم مەسەلەیەدا کە دەبێ چ بکات. بەبێ وەرگرتنی هیچ نەتیجەیەک و بێ ئەوەی کەسێکی دۆزیبێتەوە تا لە دۆزینەوەی باشترین کەسانی یەکێتییەکانی هەڵوەشاوەی وەرزێری بەدەستی ڕێژیمە خاوەن دەسەڵات لە گوندەکانی «مارسیکا» یارمەتی بکات. کەسێکی بتوانێ لە کاری غەیرە قانوونیدا ببێتە هاوکاری و لە کاتێکا ئەو بگیرێ، جێگای ئەو بگرێتەوە. ناتوانێ بۆ «فوسا» بچێ. تەنانەت سپینا ئێستا ئامادەیە واز لەو فیکرە بێنێ کە ئەو کەسە هەر دەبێ کرێکار بێ بەمەرجی ئەوە کە جێگای باوەڕ بێت. ڕۆمیۆ لە بارەی خوێند کارێک بەناوی لویجی مۆریکا قسەی کردووە و گوتبووی کە ئەو زۆر ژیر و ئازایە و خەڵکی «ڕوکادی مارسی»یە و ماوەیەکە بێ سەروشوێنە. بەڵام چۆن و لە کوێ دەدۆزرێتەوە.؟ تازە گریمان دیتیەوە چۆن خۆی پێ بناسێنێ و ڕاستی ناوونیشانی خۆی پێ بسەلمێنێ.؟ سپینا جارێکی دیکەش هەست دەکات کە هەردی ژێر قاچی خاڵی دەبێ. خەباتی بێ ئامان لەگەڵ تاریکایی جارێکی تر دەست پێ دەکرێت.

تەواوی کاتی ڕۆژی دوایی سپینا «جانەوەر» دەکاتە مەعموور تا لەسەر هەستی تەواو لە ئادرێسی جۆربەجۆر شوێنی مۆریکا بدۆزێتەوە. بەڵام نەتیجەی دەست ناکەوێ. لە دەفتەری سەرژمێری شاردا ریدا لەپێش ناوی مۆریکادا نووسراوە کە نیزیکەی ساڵێکە لە ڕۆم ڕۆیشتووە. کەوابوو درێژەپێدانی لێ گەڕانی بێ فایدەیە.

سپینا لە گەڕەکی «تراست ورە» لە شەقامی «موروسینی» دەچێتە دیدەنی خیزانی «کلوچی» واتە هەمان کرێکار کە پێش مانگێک گیراوە و بەقسەی ڕۆمیۆ لە زینداندا کوێربووە. ژنەکە سپینا باش دەناسێ و لە وەش دەترسێ کە لە ماڵێ میوانداری بکات. ئێستا خەسووی لەگەڵ ئەو دەژی. ئەو

پیرێژنێکی خەڵکی «ئابرۆتزی»یە کە زانیویەتی کوڕەکەی گیراوە و بووکەکەی بەتەنیایە لە گوندەوە هاتۆتە لای و هەرتک پێکەوە دەژین. بووک خەڵکی میلانە، هەم کرێکارە و هەمیش کیژی کرێکارێکە. خەسووی دێهاتییەکی نەخوێندەوارە و خێرا دەکرێ تێبگەی کە چەندە پێکەوە فەرقیان هەیە.

ژنی گەنج بەسپینا دەڵێ: «تۆ بۆ مانگانەی من هاتووی؟»

– کام مانگانە؟

– دەستەکان ئەو یارمەتییە کەمەی بەزیندانییە سیاسییەکان دەکەن لەمنیان بڕیوە. بەمنیان گوت لە بارەی کاری تۆ دەبێ کۆبوونەوە هەبێ.

– بۆ چی؟ تۆ چت کردووە؟

ژن سوور هەڵدەگەڕێ و دەڵێ: «چونکە ئێستا دەچمە نوێژی مەسح»

سپینا دەڵێ: «ئەوە نابێتە دەلیل کە مانگانەی تۆ ببڕن. بێگومان ناشێ بیبڕن. بەڵام تۆ بۆچی دەچیە نوێژی مەسح؟

ژن تاوێک بەدوودڵی بەدوای وشەگەلێکدا دەگەڕێ کە قسەکانی پێ دەست پێ بکات. ئاخرەکەی دەڵێ:

– مێردەکەم لە زینداندایە و من مافی ئەوەم نییە بچم بیبینم. ئەو تەنیایە و کوێر بووە. ڕۆژەکانی هەوەڵێ لە هەر دەرگایەکم دا فایدەی نەبوو. هیچ ناکرێ. دایکی وی کە من هەر نەمدەناسی لە گوندەوە هاتوو. ئێمە تەواوی ڕۆژ پێکەوەین. من ناهومێدم، بەڵام ئەو ئارام و لەسەرخۆیە. لە بەیانییەوە تا ئێوارێ دەردی دڵ دەکا و دەیبینم هەر لێوەکانی دەبزوون و دوعا بۆ کوڕەکەی دەکات. من لە بنەماڵەی خۆماندا قەت نەمدی بوو کەس دوعا بخوێنێ. لە ڕوانگەی منەوە دوعا خوێندن هەمیشە کارێکی هیچ و ئەحمەقانە بوە. بەڵام ئەو پیرێژنە دێت و دەست بەدوعا خوێندن دەکات بۆ کوڕەکەی و دەیەوێ لەم ڕێگایەوە یارمەتی بەکوڕەکەی بکات. لێوەکانی دەبزوون و جار و باریش ڕوو لە من دەکات و بزەیەکی دێتێ و چاوەکانی پڕ لە ئەسرین دەبن. من لە پەنای دادەنیشم و هیچ ناکەم. لە ئاخردا دەبینم ئەو لە دەروونداکار دەکات و یا هەوڵ دەدا کارێک بۆ کوڕەکەی بکا. من دەبینم کە ئەو کوڕەکەی دەپارێزێ و یا هەولدەدا کە بیپارێزێ. بەڵام من کە خێزانی ئەوم هیچ کارێکی بۆ ناکەم و وەڵام ناوە. شەوێکیان ئاخری خۆم پێ ڕانەگیرا و داوام لێ کرد کە فێری دوعا خوێندنم بکات. ئەویش فێری کردم و ئێستا هەرتکمان پێکەوە دوعا دەکەین و هەوڵ دەدەین یارمەتیی بکەین. ڕەنگە تۆش گاڵتەمان پێ بکەی.

سپینا دەڵێ: «تا ئێستا لە بارەی خوێندکارێکی «ئابروتزی» بەناوی «لویجی مۆریکا» شتێکت بیستووە.؟

ژن لە وەڵامدا دەڵێ:

– نیزیکەی ساڵێکە ون بووە. دۆستێکی نیزیکی کڵاودرووی من بەناوی «ئانیناپچی» کە پێشتر پێوەندی لەگەڵ هەبووە، دەزانێ ئەو لە کوێیە.

سپینا ئادرێسی کڵاودروو وەردەگرێ. ژنی «کلوچی» لێی زیاد دەکا و دەڵێ:

– لەو کاتەوە کە مۆریکا بزربووە ئانینا زۆر تاق کەوتۆتەوە و بەتەنیا دەژی. خۆی لە دەستەش دوور ڕاگرتووە. بەڵام من لە بارەی تۆوە قسەی لەگەڵ دەکەم. ئەو لە قاتی چوارەم لەژێر شیروانی خانووی هەیە و پەنجەرەی دەڕوانێتە ئەو کۆڵانە کە ئادرێسەکەم داوە بەتۆ. ئەگەر گوڵدانێکت لە پێش پەنجەرە چاو پێکەوت، بزانە ئەو چاوە ڕوانتە.

ماڵی کڵاودروو لە شەقامی «ڤیاد لالو نگارتا» لە هەمان گەڕەکی «تراست وەرە»یە. سپینا سێ چوار جار بەپێش خانووەکەدا هاتوچۆ دەکات و سەیری پەنجەرەی قاتی سەروو دەکات، بەڵکو گوڵدان ببینێ. بەڵام پێش پەنجەرە بەتاڵە. ئاخرەکەی سەبری نامێنێ و بەبێ چاوپێکەوتنی نیشانەکە سەردەکەوێ. لە دەرگای ژوورێکی پەرشوبڵاوی ژێر شیروانی کە هەم ژووری نوستن و هەم کارگای کڵاودروونە. دەبینێ کە ئانینا بەسەرماشێنی درووندا خواربۆتەوە، دەڵێ:

– بێ گومان خێزانی «کلوچی» لەگەڵ تۆ سەبارەت بەمن دواوە. من هاتووم جێ و شوێنی مۆریکام پێ بڵێی.

کیژی گەنج بەسەرسوڕمان و بەگرژی سەیری ئەو پیاوە موزاحیمە دەکا. ئەو هێشتا زۆر گەنجە. سەروچاوێکی باریک، ناسک و جوان و چاوێکی جوانی هەیە کە لە تووڕەبوونیشدا هەر جوان دەنوێنن. سپینا بەناڕەحەتی و ئازارەوە لە نیزیک دەرگا ڕادەوەستێ تا کیژی لاو کورسییەکی بۆ دادەنێ. سپینا نیزیکتر دەبێتەوە. کیژەکە بەبزەیەکی ژاراوی و وروژانێکی چاوەڕوان نەکراو کە ناتوانێ بیشارێتەوە دووبارە تەماشای دەکا و دەڵێ:

– هیچ دەزانی تۆ زۆر لەو کەسە دەکەی کە لێی دەگەڕێی. تەنانەت شێوەی هاتنیشتان هەر لەو دەکات. جگە لەوە ئەو لە گوندی «ڕوکادی مارسی» هاتۆتە دنیاوە کە پێم وا نییە زۆر لە گوندی تۆ دوور بێ.

سپینا لە وەڵامدا دەڵێ: «بەڵێ دە کیلۆمیتر لێک دوورن. ئێستا ئەو لە کوێیە؟

ئانینا دەڵێ:

– ئەو زۆر جار باسی تۆی دەکرد. زۆر داخی وەی دەخوارد کە لە نیزیکەوە تۆ ناناسێ. بەڵام تەشکیلاتی دەستەکان ئەوەندە لق و شانەی بڵاویان هەبوو کە ناسینی یەکتر دژوار بوو.

– چەند وەختە تۆ ئیتر ئەوت نەدیوە؟

– بەم زووانە دەبێتە ساڵێک. لەو کاتەوە زۆر کەس هاتوون و بەدوایدا گەڕاون.

– ڕەنگە کەوتبێتە زیندان؟

کیژی گەنج بەدڵنیاییەوە دەڵێ: «نا، ساڵی ڕابردوو گیرا و چەند مانگێک کەوتە زیندان، بەڵام کاتێ هاتەدەر بەمنی گوت کە دەیەوێ خۆی بکوژێ و، بەڵام نەچێتەوە زیندان.

لە پەیژەکانەوە دەنگی لاقان دێت. کچۆلەیەک دێتە ژوور و کراسێکی ژنانەی بۆ پینەکردن هێناوە،

دایدەنێ و دەڕوا.

سپینا دەپرسێ: «لەمێژە مۆریکا دەناسی؟»

لافاوی بیرەوەرییەکان شەرم لەبەین دەبات و کیژی لاو لە کاتێکا سوور هەڵگەڕاوە دەڵێ:

– نیزیکەی پێش سێ ساڵ لە دەستەیەکدا چاومان بەیەکتر کەوت، دەستبەجێ هۆگری یەکتربووین. لە ڕاستیدا ئەمە ئەڤین نەبوو، شێتی بوو. من ئەو دەم هێشتا لەگەڵ ماڵەوە دەژیام. دایکم هەمیشە بۆڵەبۆڵی بوو، هەقیشی بوو، چونکە من هەموویانم فەرامۆش کردبوون و تەنیا خەریکی وی بووم. باسی ئەم وەزعە دژوارە. ئەو لە یەک کاتدا بۆ من هەم کوڕ و هەم برا و هەم باب و هەم مێردم و هەم فاسقم بوو. ئەو دەم هەرگیز بەخەیاڵمدا نەدەهات کە بتوانم بێ ئەو بژیم. ئەویش منی زۆرخۆش دەویست.

کیژی گەنج کەمێک دوور دەکەوێتەوە و سەر وەردەگێڕێ تا ئەسرینەکانی بسڕێتەوە. کاتێ دووبارە دێتەوە سەر ماشێنی دروون، چاوەکانی سوور هەڵگەڕاون.

سپینا دەڵێ: «نەمدەویست مەتڵەبی خەفەتباری کە لە بیرت بردبوونەوە، وەبیرت بێنمەوە.»

کیژەکە دەڵێ: «ئەوانە مەتڵەبی لەبیرکراو نین. بیرێکی کە دەردهێنەرە، هەرگیز لەبەرچاو بزر نابێت. بیری وی بەسەر تەواوی ژیانی مندا زاڵە.

سپینا دەڵێ:

– ئێمەی شۆڕشگێڕ بێ هێز و کەمین. دنیای سوودی شەخسی و ترس و ڤین دژی ئێمە ڕیزیان بەستووە. ئێمە بۆ ئەوەی بتوانین بەربەرەکانی بکەین و لەپێ نەکەوین، دەبێ هێزی خۆمان کۆبکەینەوە و خۆمان بەئامرازی جۆر بەجۆر پەرداخ بکەین. بەڵام لەجیاتی ئەو کارە باشترین هێزی خۆمان بۆ مەسەلەکانی ئەحمەقانە و هەستیاری بەفیڕۆ دەدەین.

کیژی گەنج دەڵێ:

دۆستایەتی ئێمە هیچی لە هۆگریمان بەکاری دەستە کەم نەکردبۆوە. بەپێچەوانە ئێمە لەوانی هەرەتێکۆشەر بووین. ئێمە ڕێپێوان و شەونشینی تایبەتی و کتێب خوێندنەوەمان پێک دەهێنان. ڕۆمانی کۆمەڵایەتیمان پەیدا دەکرد و دەمانخوێندەوە و باسمان لەسەر دەکرد. ئێمە تەنانەت لە هاوسەری و منداڵبوون و پێکهێنانی بنەماڵە وازمان هێنابوو تا زیاتر بەکاری دەستە ڕابگەین.

سپینا دەڵێ: «ئێستا دەتوانم پاشماوەی مەتڵەب تێبگەم. ئەڤین کە لەبەینچوو، هۆگریی دەستەش لەگەڵ ئەو دەڕوا.

کیژی لاو لە فیکری خۆیدا نوقم بووە. قسەکانی سپینا نابیسێ. کاری دروومان وەلادەنێ و دەزوویێکی کە لە هەردی کەوتووە لە گلۆڵەیەکی دەهاڵێنێ و قووچەکە و دەرزیبیەکان دەخاتە قوتوویێکی بچووک و پاشان تاوێک لە دوودڵیدا دەمێنێتەوە و لە ئاخریدا دەڵێ:

– هەوەڵجارە کە من ئەو چیرۆکە دەگێڕمەوە. بەڵام تۆ خەڵکی گوندی وی، لەو دەگەی و ڕەنگە هەروەک ویش بیر بکەیەوە و هەر هەمان عەیبی ویشت هەبن. کەوابوو دەتوانم بەدبەختییەکانی خۆمانت

بۆ باس بکەم: پارەکە کاتێ گرتیان زۆریان لێدا. بەڵام ئەو لێدانە بەقەدرایی سووکایەتی پێکردن و تف لێ کردن کاری تێ نەکرد. کاتێ لە زیندان هاتەدەر هیلاک و بێ هێز ببوو. من لە سەرەتاوە پێم وابوو لەبەر کزی و لاوازی لەشی وا بێ حاڵە. بەڵام حەوتوو تێدەپەڕین و ئەو هەروا لەوە دەترسا کە جارێکی دیکش بیگرنەوە و لە دڵەڕاوکەدا بوو. پەیتا پەیتا بەمنی دەگوت: «پێم باشترە خۆم بکوژم و دووبارە نەکەومەوە زیندان». پۆلیس پێی گوتبوو کە پێوەندی لەگەڵ دۆستانی پێشووی بپچڕێنێ و هاتوچۆی لای منیش نەکات. چونکە منیش لە ڕوانگەی سیاسییەوە لە شکدابووم. پاش ئەوە کاتێ دەهاتە لای من هەمیشە نیگەران بوو. بەبیستنی دەنگی ترومبیل ڕەنگی بەڕوانەوە نەدەما. ئیتر نەمدەزانی کەنگێ دەتوانین یەکتر ببینین. ئەو منی هەروا خۆش دەویست و دەیویست زۆر جار لەگەڵ من بێت. ئەگەر دوو ڕۆژ منی نەدەبینی ئیرەیی ئازاری دەدا. ئەگەر لای منیش دەبوو خۆی لە مەترسیدا دەبینی و لەوەدەمانەدا لێم بێزاربوو. گوێ پێنەدانی پێشووی نەمابوو، هەر چاوپێکەوتنێک دەبوو بەئازارێکی توند. دەیگوت: «پۆلیس هەموو چرکەیەک دەتوانێ خافڵگیرمان بکات.» لە باری لەش ساخییەوە، نەخۆشی جۆربەجۆر ئازاریان دەدا. دڵی خەراپ کاری دەکرد. گەدەی تەواو نەبوو. مووی سەری دەهات وردە وردە سپی دەبوو. پۆلیسێک زۆر جار بەهیوای خافڵگیرکردنی وی لە ماڵی مە، دەهاتە ئێرە. کابرایەک بوو خەڵکی «ئاپۆلیا» کە مووی سووربوو و لە کاتی وادا دەهات کە چاوەڕوان نەدەکرا و زۆر جاران شەو کە نوستبووم پەیدا دەبوو. ئەو لە ڕاستیدا زیاتر بەدوای منەوە بوو تا بەدوای مۆریکاوە. زۆر جار دەهات و ناچار دەبووم بەزۆری بەرگری لە خۆم بکەم. ئاخرەکەی بۆ ئەوە لە ئەمنیەت و ئەماندا بم، تکام لە کیژی ئامۆزام کرد کە شەوانە بێ لەلام بنوێ. ڕۆژی جێژنی نویلی ساڵی پار من و مۆریکا لە ڕەستورانێکی ئەوبەری «پورتاسان پائولو» نانمان خوارد بوو. مۆریکا بەهەڵکەوت زۆر ئارام و بەکەیف و وەک ڕۆژەکانی ڕابردوو دڵ ئاسوودە بوو. ماوەیەک بوو بەتەنیا پێکەوە نەببووین بۆیە تکام لێ کرد بچینە ماڵەکەی من و دوای نیوەڕۆ پێکەوە بین. لەسەر ڕێگا هێندێ گوڵ و میوە و شیرینی و بوتڵێک شەڕابی «مارسالا»مان کڕی. مۆریکا یارمەتی منی دا تا گوڵەکانم خستە گوڵدان و لەپڕ لە دەرگایان دا. پرسیم کێیە؟ وەڵامی داوە پۆلیس! مۆریکا بۆ وەی نەکەوێ لەسەر کورسی دانیشت و ئاماژەی کرد دەرگا نەکەمەوە. بەڵام لێدانی دەرگا توندتر دەبوو. دۆستی من دەینالاند کە ئیتر ناچمەوە زیندان ئامادەم لەو پەنجەرەوە خۆم فڕێدەم و نەچمەوە زیندان. دەرگا لەژێر زەبری لێدانی پۆلیس دەهات لە ڕێسمە دەچوو. ئەم هەیوانەی کە دەیبینی ڕێگای بۆ دەرگایەکی بچووک هەیە لەوێوە بەسانایی دەکرێ بۆ سەربان بخزی. بەمۆریکام گوت پەنا بۆ سەربان بەرێ. کاتێ مۆریکا لەبەرچاوان ون بوو، دەرگام کردەوە. دوو پۆلیس هاتنە ژوور یەکیان هەمان کابرای قژ سووری «ئاپۆلیایی» و ئەویتریش گەنجێک بوو نەمدەناسی. ئەوان دەیانزانی دۆستی من لە ماڵی منە. کاتێ هاتبووین بۆ ماڵ، ئێمەیان دیبوو. ژێر تەخت و شکافان گەڕان. کابرای موو سوور گوتی: «ئەگەر لەو ژوورە نەبێ بێ گومان لە سەربانە.» من ڕێگای سەربانم گرت و هاوارم کرد نابێ ئەو بگرن و کارتان بەو نەبێ. پۆلیسەکان ویستیان لەسەر ڕێگام لابدەن. من بەشەق و مست بەربەرەکانیم دەکرد، دەستم دەگەستن و هەموو جارێ دەمگوت نابێ ئەو بگرن» کابرای قژ سوور گوتی: «بەمەرجێک»

گوتم: «مەرجی چی» ؟ من بۆ ڕزگاری دۆستم لە زیندان ئامادەبووم گیانی خۆشم فیدا بکەم. پۆلیسەکانی شتێکی بەرزتریان لە من دەویست. بەهەرتکیان منیان گرت و ڕووتیان کردمەوە و خستیانمە سەر تەخت. نازانم چەندە لەوێ مانەوە، تەنیا لەبیرمە کە زۆر درەنگ گوێم لە دەنگی دۆستەکەم بوو دەیگوت: «ڕۆیشتن؟» پاشان هاتەوە ژوور و پرسی چ دەکەی؟ نوستووی؟ بۆ لای پەنجەرە چوو تا بزانێ کوچە لەژێر چاوەدێری دایە یان چۆلە. دوایە گوتی کەس لە خوارێ نییە. بیسکویتێکی لەسەر مێز هەڵگرت و بۆ لای دەرگا چوو گوێچکەی هەڵخست تا بزانێ کەس لەسەر ڕێگای پەیژەکان هەیە. پاشان بۆ لای من گەڕایەوە و پرسی: «چ دەکەی، نوستووی؟» من مەلافەم دەخۆ وەرگرتبوو. لەسەری هەڵدامەوە دیتی ڕووتم و شوێنەواری دەستدرێژی ئەو دوو زەلامە لەسەر جێ دیارە. نێوچاوانی بەنیشانەی بێزاری تێکنا و گوتی «جندە» تفێکی لە تەختەکەی کرد و هەرچی بۆ جێژنی نویل کڕیبوومان بەهەردی دادا و ماشێنی دروونی وەرگێڕا و بوتڵە شەڕابەکەی بەئاوێنەی دیواری دادا ورد و خاشی کرد و دەرکەوت. من لە جێی خۆم نەبزووتم و زمانم نەگەڕا. ئەوەی دەبوایە بکرێ کرا بوو.

کیژ قسەکانی بڕی. دەنگی قاچی زەلامێک دەبیسرا کە لە پەیژەکان دێتە سەر. سپینا ڕاست دەبێتەوە و دەڵێ: «ئەگەر دیسان ئەو پۆلیسە قژ سوورە بوو، تۆ بچۆ سەربان تا من لە پەنجەرەوە فڕێی دەمە خوارێ. بەڵام ئەوەی هات شاگردی یەک لە دووکانەکانی مۆدە بوو کە کاری ماڵێی ڕادەسپارد. بەستەیەک دادەنێ و دەڕوا.

کیژەکە دەڵێ: پۆلیسی موو سوور ئیتر قەت بۆولایانە نەهاتەوە. هاوکارەکەشی دیار نییە. چەند جار وامدەزانی کە لە کوچە دەیانبینم، بەڵام ئەوان لەم گەڕەکە ڕۆیشتوون.

سپینا دەپرسێ: «تۆ پێت وایە ئێستا مۆریکا دەبێ لە کوێ بێت؟»

ژن لە وەڵامدا دەڵێ: «بێ گومان چۆتەوە ماڵی خۆیان لە «روکادی مارسی»

– تۆ قەت فیکری ئەوەت نەکردۆتەوە کە قسەی لەگەڵ بکەی؟

– ئەوەی دەبوو ببێت، ببوو.

– من خۆم دەچم قسەی لەگەڵ دەکەم.

سپینا بۆ پەناگای خۆی لە شەقامی «ڤیادی مارسی» دەگەڕێتەوە. لەوێ ئەکیل ڕاکردوو بەئامێزی ئاواڵەوە پێشوازی لێ دەکات و بەخۆشیەوە پێی دەڵێ:

–خوا تۆی گەیاند. گوێ بگرە: ئیمڕۆ لەجیاتی یەکێی دوو ژنی بێگانەم لە چنگ «جانەوەری دێهاتی» نەجات داوە. کە لە شەقامی «پالاتن» دەگەڕان. دایک و کچێکن.

سپینا دەپرسێ: خەڵکی کوێن؟

ئەکیل ڕاکرتوو لە وەڵامدا دەڵێ:

– نازانم، ئەوەندەیە هەرتکیان قژ زەردن و زۆریش تەڵایی. بێ گومان ئەڵمانین یا نیروێژی. گوتیان لە کۆپێنهاکەوە هاتوون. لام وایە کۆپێنهاک لەو سەرەوە بێت. لە ڕادەبەدەر لە ئاست من هەقناسی ڕادەگەیێنن. هەر ئێستا دێنە ئێرە و تۆ دەیانبینی. من پێویستم بەیارمەتی تۆ هەیە.

سپینا لێی تێ ناگات. ئەکیل ڕاکردوو لە ڕوونکردنەوەدا دەڵێ:

– من کاری کیژە کە جێبەجێ دەکەم. تۆش حیسابی دایکی......

– دایکەکە تەمەنی چەندە؟

– تەمەن گرنگ نییە، ئەسڵی تەجروبەیە. جگە لەوە دایکەکە زۆر تەڕ و لەبارە. خۆت دەیبینی. لەو شوێنانە خەڵک جگە لە ڕۆنی جەرگی ماسیی «مورینا» شتێکی تر ناخۆن. خۆت دەزانی کە شۆرباوی مامری پیر چەندە بەتامە.!

ئەکیل ڕاکردوو بەدرێژی شێوەی لێنانی مریشکی پیر باس دەکات. لە کاتێکا سپینا لە فیکری کاری خۆیدایە کە داخوا زوو بۆ دێهاتی «ئابروتزە» بگەڕێتەوە و مۆریکا بدۆزێتەوە و لەگەڵ ڕۆمیۆ پێوەندی بدات یا بەپێچەوانە دووبارە ڕۆمیۆ ببینێ و دووبارە لە شاری ڕۆم بەدوای کرێکاری جێگای بڕوادا بگەڕێ؟

ئەو دوو ژنی بێگانەی کۆپێنهاکی بەدەستی پڕ لە دیاری دەگەنێ. پیرێژن بەڕاستی ئاگاداری زیندوو و گەڕۆکە بۆ تەبلیغاتی ڕۆنی جەرگی ماسی مورینا. کیژ هێشتا قژەکانی لە پاشەسەر بەردابوونەوە و بێ گومان پازدە ساڵ زیاتر نەبوو. پیرێژن دەڵێ: تەنیا سەبارەت بەهۆگری لەگەڵ مەسەلەکانی کەونارا ناسی هاتۆتە ڕۆم.

ئەکیل ڕاکردوو دەڵێ: «ئەو دۆستەی من کە وا لێرەیە، مامۆستایەکی بەرزی کەونارا ناسییە.

پیرێژن دەڵێ: گەڕانی کوێستانانیشی پێ خۆشە.

ئەکیل ڕاکردوو دەڵێ: «ئەو دۆستەی من کە لێرەیە چیا گەڕێکی بەدەسەڵاتە.

بەڵام کیژەکە دەڵێ: «گوڵی خۆش دەوێ، خوێندنی زمانی لاتینی پێ خۆشە و دەیەوێ چەند شیعری لە «وێرژیل» لەبەر بێ

– گوڵ و شیعری وێرژیل جێگای هۆگری منن. بەڕاستی ئەگەر گوڵ و شیعری وێرژیل نەبایە، ژیان مانای نەبوو.

گفتوگۆ لەم بوارە درێژەی دەبێ. لەپڕ دایک داوای لێبوردن دەکا کە لەبیری چووە زووتر بڵێ کە لەسەر ڕێگا چۆتە کەلانتەری و لە گەڕیانی موزاحەمەتی «جانەوەری دێهاتی» خەبەری داوە و ئادرێسی نەجاتدەری خۆشی بەپۆلیس گوتوە تا ئەگەر کاربەدەستانی ئینتیزامی بێن و پاداشی بدەنێ. پاشان لێی زیاد دەکا:

– ئێستا پۆلیس دێتە ئێرە تا ئاگاداری زیاتر لە بارەی «جانەوەری دێهاتی» وەدەست بێنێ.

سپینا جانتا و کڵاو هەڵدەگرێ و بۆ لای دەرگا دەچێ. لە کاتی ڕۆیشتندا دەڵێ:

– دەچم سیغارێک بکڕم و پاش دەمێک بۆ ولایەت دەگەڕێمەوە. لە «ڤیادی مارسی» لە شەقامی «ڤیادگلی ئەرنیچی» با دەداتەوە و ڕاست دەڕوا. لە «پۆرتاسان لورنزو» هەست دەکات کە یەکێک ناسیویەتی و وەدوای کەوتووە. ڕۆیشتن درێژەپێدەدا و هیوادارە بتوانێ لە هەوەڵین دەرفەتدا خۆ

بگەیێنێتە تراموایەک. لە «پیازالّتیبور تینو» ئاماژە بەتاکسییەک دەکا و کەسێک لەپشتەوە ئەم ئاوازە دەخوێنێ:

«گوڵی سوور قەت بێ دڕک نابێ و ژن قەت بێ ماچ و ئامێز نابێ.»

تاکسی بەتاڵە. سپیناو ڕۆمیۆ سوار دەبن، ڕۆمیۆ دەڵێ: بڕۆ بۆ «پرتۆ ناچیۆ» پێش ئەوەی بگەنە ڕێگای ئاسن. تاکسی ڕادەگرێ و پاش دابەزینی موسافیرەکان تاکسی دەڕوا. ڕۆمیۆ لە سپینا دەپرسێ:

– خەبەری تەقینەوەی گەڕەکی «پانیسپرنا»ت بیستووە.؟

سپینا ئاگای لە هیچ نییە.

خانووبەرەی ئولیوا تێک ڕووخاوە. ئولیوا و ژنەکەی و کرێگرتەکەی بوون بەژێردار و پەردووی خانوووەکەوە. بەڕۆژنامەکان گوتراوە باسی نەکەن چونکە لەگەڵ خۆئامادەکردن بۆ شەڕ نایەتەوە و دوور نییە ئەم کارە زیان بەیەکێتی بیروڕای بەڕواڵەت میللی بگەیێنێ. بەڵام تەقینەوە لە نێوەڕاستی شاردا ڕوویداوە و دەستبەجێ خەبەرەکە لە هەموو شوێنی شار بڵاوبۆتەوە. وا دێتە بەرچاو کە ئولیوا پێشەکی قەستەسەرێکی گەورەی ئامادە کردبوو تا کەنیسەی «سنت ماری دزانژ» لە ئاهەنگێکدا کە بڕیار بوو ئەندامانی دەوڵەت لەوێدا کۆببنەوە، بیتەقێنێ. کرێکارێکی ئاگرکوژاندنەوە کە لە خۆمانە و لە لابردنی خۆڵ و وێرانییەکە بەشداربووە گوتوویە لەنێو کاغەزەکانی ئولیوا نەخشەیەکی گەورەی کەنیسە لەگەڵ یادداشتی فەننی دۆزراوەتەوە.

سپینا دەڵێ: «پێش دوو ڕۆژ چووبوومە لای و منیش هەستم کرد کە ئەو خەریکی ئامادەکردنی خەرابکارییەکی گەورەیە.

ڕۆمیۆ دەڵێ:

– ئەگەر دەرکەوانی خانووبەرە کاتی چوونە ژوور چاوی بەتۆ کەوتبێ بێ گومان تۆی وەبیر دێتەوە. تۆ قیافەیەکت هەیە کە بەم زووانە لەبیر ناچیەوە. ئەمەش بەڵگەیەکە بۆئەوەی کە تۆ دەبێ بڕۆی.

هەرتک زەلام لە پەرژین دەپەڕنەوە و دەچنە خڕێک کە کانگای «خۆڵەمێشی پوزولان»ی لێیە. کاتێ دووبارە دێنەوە شەقامی «ڤیاتیبورتینا» پیترۆسپینا جارێکی دیکەش دەبێتەوە «دۆن پاولۆ سپادا»

دۆن پاولۆ یەکسەر بۆ لای ئێزگەی ڕێگای ئاسن دەچێ تا سواری قەتاری «ئابروتزە» بێت. لەپێش ئێزگەی قەتار حەشیمەت زۆرە و دەستەی سەرباز و پاسەوان و ژاندارم ڕژاونەتە وێندەرێ.

دۆن پاولۆ لە ڕاست و چەپی خۆی دەپرسێ: «چ باسە»؟ کەسێک وەڵام دەداتەوە: – سبەی ئامادەیی گشتییە. سبەی دەبێتە شەڕ.

هەروا سبەی؟ ماوەیەک بوو باسی شەڕ دەکرا، بەڵام چونکە هەر قسە بوو شەڕ ببووە شتێکی سەیر و لە کران نەهاتوو. بەم حاڵە هەر ئەو شتەی لە کران نەهاتوو، وا دەبێتە واقعییەت. ئێستا شەڕ لەپشتی پەردەی شانۆ چاوەڕوانە و تەنیا ڕۆژێک دەبێ سەبرکەی تا دێتە سەر شانۆ.

٩

دۆن پاولۆ پاش ئەوەی شەو لە «ئاوەتزانو» سەر دەکاتەوە بەهەوەڵین قەتار بەرەو «فوسا» دەکەوێتە ڕێ. قەتار پڕە لەو لاوانە کە بۆ ژێر ئاڵا بانگ کراون. دوو پیاو کە نیشانی حزبی دەوڵەتییان لە جێ دوگمەی لیباسی خۆ درووە، باسی ڕاگەیاندنی شەڕ بەم زوانە دەکرێ. موسافیرەکان بێ دەنگن و گوێ دەدەنێ. یەک لەم دوو پیاوانە دەڵێ:

– بەو داهێنانە تازەی کە لەشکری ئێمە هەیەتی شەڕ لە چەند ڕۆژێکدا تەواو دەبێ. «تیشکی مەرگ» دوشمن دەکاتە خەڵوز. پاشان خۆ هەڵدەمسێنێ و فوو لەبەری دەستی دەکا کە نیشانی بدا دوژمن ئاوا پەرتوبڵاو دەبێ.

کابرای دیکە دەڵێ: «ئیمڕۆ ئامادەکراوەکانی «ئاوەتزانو» لەلایەن قەشەوە پیرۆز دەکرێن. «تیشکی مەرگ» ڕێگا بۆ تەبلیغاتچییەکانی پاپ دەکاتەوە.

لە نێو ئەم لاوانەدا کە بۆ سەربازی بانگ کراون، وەرزێرێکی پیریش سەفەر دەکا، تارێکی دەستی پێیە. کوڕەکەی سەری وەشانی بابی کردووە و خەوی لێکەوتوە. موسافیرەکانی دەوروبەری بەکابرای پیر دەڵێن: «هەوایەکمان بۆ لێ بدە» پیرەمێرد بەئاماژەی سەر وەڵامی نادەداتەوە. چونکە دەیەوێ تەواوی قسەی ئەم دوو کەسەی کە لە بارەی شەڕ و چەکی «تیشکی مەرگ» گوێ بداتێ. ئەو دوو کابرای چەکدار هەرتک فانوسقەی پڕ لە فیشەکیان لەخۆ بەستبووە و بۆ ڕاوی هەوێردە بۆ فۆچینۆ دەچن. یەک لەوان دەڵێ: «ئەمساڵ هەوێردەکان درەنگتر هاتوونەوە، بەڵام لە ساڵان قەڵەوترن.»

ئەویتر بەپێکەنینەوە وەڵام دەداتەوە:

– شتێکی کە بەدەڵی هەبێ بۆ گلەیی نابێ. پێکەنینەکەشی بۆ ئەوەیە پێی وایە قسێکی بەتامی کردووە. دەوروبەریشی پاش تاوێک پێدەکەنن تا بیچمی ئەحمەقانە و کەرانەیان لەخۆ نیشان نەدابێ.

لە سەر ڕێگا لە هەموو ئیزگەکان ئامادە کراوی تازە سوار دەبن و هەمووشیان بۆنی پەینی تەویلەیان لێ دێت. ئەوانەی لەسەر کورسی قەتار جێگایان نەبووە لەسەر هەرد ڕاکشاون. لەنێو ئەواندا تەنانەت بەننا و میکانیک و پیشەسازیش دەبینرێن لەگەڵ وەرزێران تێکەڵ بوون و لێک هەڵاواردنیان دژوارە. هەژاری هەمووی وەک یەک لێ کردوون. هەموویان قیافەی سواڵکەری گەنجیان هەیە. گشتیان لەبەر برسیەتی و قاتوقڕی پشتاوپشت، ئەندامیان چکۆلەیە و لەبەر زەحمەت و کوێرەوەری چەماونەوە و تێکشکاون. بێ کاری، ئارەقخواردنەوە و نەخۆشی بەربڵاو ئەوانی پیس و بێ قەوارە کردووە، هێندێ لەوان لەتکەنانی هەرزن لە هەنبانەی خۆیان دێننەدەر و دەیخۆن. پیرەمێردی تارژەن گۆزە شەڕابێکی پێیە و پێیاندا دەگێڕێ. شەڕاب بەقوڵتە قوڵت بەگەرووی وشکدا دەچێتە خوار. دەوروبەری پیرەمێرد دیسان داوای لێ دەکەن هەوایەکیان بۆ لێ بدا. بەڵام ئەمجارەش بەئاماژەی سەر وەڵامی نادەداتەوە.

دۆن پاولۆ لە گۆشەیەک خۆی مات کردووە. کراسی مەخمەر و ناحەزی و کڵاو و عەبای کۆن و پینە

کراو و ڕەنگ پێوە نەماوی دیمەنی پێش نوێژە فەقیرەکانی گوندی پێ بەخشیوە. بەڵام لە چاوەڕوون و داگیرساوەکانی برووسکی توند و تازە دەدرەوشێ، بروسکەیەک کە بانگی دەکا بۆ قبوڵکردنی دژواری و زەحمەتی دواڕۆژ و ئیرادەی پتەو بۆ تێکشکاندنی وشەی سەرچاوە گرتوو لە ترس و لەرزی ڕێژیمی توندوتیژی دەسەڵاتدار.

ئەو دانیشتوانی جیاوازی گوندی کەم و زۆر بەنیشانە دەناسێتەوە، ئەوانەی لە دەشتێ دەژین و ئەوانەی لە دۆڵەکان نیشتەجێن، ئەوانەی خەڵکی چیاکانن و ئەوانەی لە زنجیرە چیاکانی ئالپ دێنە خوار. ئەو فەقیرانەی کە تاقەت و توانای ڕەنج کێشانیان لە ڕادەبەدەرە و ڕاهاتوون کە جیا لە یەکتر لە نەزانی و بێ بروابییدا بژین و لە ئاست یەکتر قین و نەفرەتی بێ هودەیان هەبێ. ڕاهاتوون یەک یەک فریو بخۆن. تاک تاک تالآن بکرێن، تاک تاک لێیان بدرێ و سووکایەتییان پێ بکرێ.

ئێستاش کە حکومەتی «بوروکراسی» گەیبووتە سەردەرانەی نابووتی دەیەوێ بەختی خۆی بەو کەسانە لە قوماری خوێناوی شەڕدا تاقی بکاتەوە. بۆ ئەم کارە دەبێ ئەوان بانگ بکات. دەبێ ئەوان لە قاوغی تاقکەوتوویی بێنێتە دەر و لێکیان کۆ بکاتەوە و پەرداخ و چەکداریان بکا. هەموو دەزانن کە سواڵکەر و برسی چۆن ئامادە دەکرێن. بەڵام کەس نازانێ ئاکامی بەکوێ دەگات.

دۆن پاولۆ هەموو جارێ کە خەیاڵ دەکا لەنێو خێڵی موسافیراندا کابرایەکی خەڵکی «ئورتا» نیشتەجێی خۆی ناسیوەتەوە، کتێبی دوعا لەپێش چاوانی ڕادەگرێ و کڵاوی تا سەرچاوان دێنێتە خوار. لە کتێبی دوعاش نیگای لەسەر ئەم وشانە قەتیس دەبێ: (Venit hora mea) «دەوری من پێگەیشتووە» تەماشای دەوروبەری خۆی دەکا و بزەی دێتێ و دووپاتی دەکاتەوە:

«لەوانەیە ئەی کۆیلەکان دەوری ئێمەش گەیشتبێ!»

ویلایەتی ئەو کە ئێستا قەتاری ڕێگای ئاسنی پێدا تێدەپەڕێ ئیتر ئەو «مارسیکا»ی قەدیم نییە بەڵکو ویلایەتێکی تازە و بێگانەیە، ویلایەتی تەبلیغاتە. لە ئیزگەکانی ڕێگای ئاسن، لە دارەکانی تێلگراف، لەسەر دیوارەکان، لەسەر بەشێکی جادەکان لە درێژایی پەرژینی باخەکان، لەسەر دیواری مەدرەسە و سەربازخانەکان لە هەموو شوێنێ دروشمەکانی حزبی دەوڵەتیی بەقازانجی شەڕ نووسراوە و دووپات کراوەتەوە. لەم دیمەنە دەستکرد و خەیاڵی و ڕواڵەت چاک کە لەبەرانبەر دیمەنی واقیعیدا ڕاگیراوە ئەوەی لە ژیانی فەقیرانەی ڕۆژانەدا بەرچاو دەکەوێ، زیاتر لە هەموو کات ترس و تەسلیم و سەر دانواندنە. گوندی «فوسا»ش بەتەواوی وەها گۆڕاوە کە لەژێر ئەو هەموو ڕازاندنەوەی لە ناگاو ڕەنگ و نووسراوە و سازکردنی مێتنگ و لەژێر ئەو هەموو دروشم و ئاڵا و نووسراوی باسی شەڕ و ئاڵا کە لەسەر هەموو دیواران بەگوڵی سپی و بەگێچ و بەخەڵوز ڕەنگ دەدەنەوە، ناناسرێتەوە. میوانخانەی «تورنسل» بۆتە ناوەندی سەربازگێری و کۆبوونەوەی سەرگەورەکانی ناوچە. «برەنیچە» سەیر بەگەرمی وەخۆ کەوتوە. لەگەڵ ئەوەش کاتی ئەوەی هەر هەیە کە بەخێرهاتنی دۆن پاولۆ بکا و دەستی ماچ بکات.

– چەند بەختەوەرییە کە تۆش لەم ڕۆژە پڕ لە شانازیەدا هاتوویەوە ئێرە!

لە سالۆنی نانخواردن و لەسەر ڕێگا و پەیژەکان، پیاوان و لاوان لە هاتوچۆدان. دەستەیەک لەو کەسانەی بەنیشانی حزبی دەوڵەتیی ڕازاونەوە و لەبەر هەڵەوەڕی دەنگیان گیراوە لە دەوری مێزێک کۆبوونەوە و لە بارەی ئەو خۆپێشاندانەی کە بڕیارە دوای نیوەڕۆ ساز بکرێ، گفتگۆ دەکەن. باس لەسەر ئەوەیە کە بەڕاوێژ و هەنگاوی توند دانیشتوانی فوسا و دەوروبەر وا لێ بکەن کە بەمەیلی خۆیان لە خۆپێشاندانەدا بەشداری بکەن.

یەک لە نێویاندا دەپرسێ: » داخوا پێویست دەکا چەند کامیۆن بۆ پیتراسکا بنێرین.؟

– بەڵێ بۆ پیتراسکاش کامیۆن و ژاندارم بنێرین تا خەڵک بزانن کە خۆیان دەبێ بێن.

لە دەوری مێزێکی دیکە کۆمەڵێک زەلامی ورگ زل و قەڵەو لەژێر مودیرییەتی فەننی «زابالیونە»ی پارێزەر خەریکی سازکردنی میوانداری شەوە. ناکۆکیان لەنێودا پەیدا بووە. لە ئاخریدا زابالیونە دەیکاتە مەسەلەیەکی پێوەندیدار بەئابڕووی شەخسی و هاوار دەکات:

– بەشەرافەتی خێزانم و بەپاکی کیژەکانم سوێند دەخۆم کە ئەگەر شەرابی سپی لەپێش شەرابی سووردا بگێڕن، لە میوانی دەچمەدەر.

ئەندامانی دیکەی کۆمەڵ کە تەواو تووڕەبوون بەقیژە قیژ دەڵێن: «ئەم هەڵەوەرییە چییە؟»

بەڵام زابالیونە کە دەستەکانی بەشکڵی خاچ بەسینگیەوە ناوە، لەسەر قسەی خۆی دەوەستێ و ڕادەگەیەنێ کە «ئوسوڵ ئوسوڵە!»

لە قاتی یەکەم لە ژووری خەوی برەنیچەدا ئەندامانی کومیسیۆنی کۆکردنەوەی سەربازانی داوتەڵەب کۆبوونەوە. ئەوانەی بۆ دانیشتن کورسییان وەگیر نەکەوتووە، لەسەر تەختی خەوی مودیری میوانخانە دانیشتوون وەیا ڕاکشاون. لەسەر باڵنج و لێفە و دۆشەگی بەسەلیقەیەکی تایبەتی وشەی «خەوێکی خۆش» گوڵدۆزی کراوە. لەبان تەختی خەو عەکسێکی ڕەنگیی مەلائیکەی نۆبەدار لە چوارچێوەیەکدا خۆ دەنوێنێ کە کۆترێک دەلاوێنێتەوە. لەنێو ئاواییدا ئامادەبووانی برسی و سواڵکەران ڕەگەڵ ئامادەبووانی نابووتەکان کەوتووە. مودیرانی بانکی فوسا کە چاوەڕوانن بەتاوانی نابووتی بکەونە ژێر پرسیار و ڕاونان داوایان کردووە بۆ ئەفریقایان بنێرن. ئەم پێشدەستییە سیاسییەی وان بۆتە سەرمەشقی خەڵکێکی زۆر. خەڕازی فرۆشێک کە دووکانی لە مەیدانی شارداری بەرانبەر موسافیرخانەی تورنسل بوو، ناچار ببوو دووکانەکەی لە نابووتی دابخات. بەیانی ئەو ڕۆژە دووبارە دەرگای دووکانەکەی بکاتەوە و «جلزومینای خێزانی لەوێ دابنێ و ئاگادارییەکیش بەم نێوەڕۆکەوە لە دەرگای دووکانەکەی بدات: «بەم بۆنەوە بەهەموو قەرزخوازەکان ڕادەگەیەنرێ کە خاوەنی ئەم دووکانە وەک سەرباز، بەدڵخوازی خزمەتی سەربازی دەکا.» دیارە هیچ دەسەڵاتێک ناتوانێ دەستبەسەر شتومەکی قارەمانێک دابگرێ.

بەرپرسی ناونووسی سەربازانی دڵخواز پاش خوێندنەوەی ناوی داوتەڵەبان هاوار دەکات: «ئەوە شەڕی بارمتانە».

ئەم تاریفە بەجوانی پەسند دەکرێ و بۆ ئەوانەی تازە هاتوون دووپات دەکرێتەوە.

«دۆن سنوفنتـــه» بەدوای کـورەکـەیدا دەگـەڕێ، بەڵام نایدۆزێتــەوە. هەقی هەیە نیگەران بێ و بڵێ: «کوڕی خەڵک وا دەچن و کوڕی من ناچێ» ئاخر ئەو خۆشی سفتەی لەسەرن و وادەیان نیزیک بۆتەوە. داخوا ئەوە ئینسافە بەهۆی خەتای کوڕەکەی مەجبوور بێت پارەی سفتەکان بدات؟

دەگاتە هەر کەسێک بەنیگەرانییەوە دەپرسێ:

– ئێوە پۆمپیۆتان نەدیوە؟ دەکرێ پێم بێژن ئەو لەکوێ خۆی شاردۆتەوە. ؟ ئەگەر بیدۆزمەوە و ئامادە نەبێ لەسەر داوای خۆی ببێتە سەربازی دڵخواز، سوێند بەحەقیقەتی خودا گوللەیەکی لە مێشکی دەدەم.

دۆن پاولـۆش پێـویسـتی بەدیتنی پۆمـپیـۆ هەیە تا پێکەوە بڕیار بدەن دەبێ چ بکەن تا شـەڕی دژی وەرزێرانی حەبەشە بەخێـرایی بیکەنە شەڕی نێـوخـۆ بۆ ئازادی. بێ ئەوەی هیچ بەباوکی بێژێ دەچێتـە ڤـیلای چوار فـەسڵ. ڤـیلا چۆل و بێ دەنگە. لە پەنا حەوز چاوی بە «بیانـکینا» دەکـەوێ کە تەنیـایە و هەروا بەنارە نار یاری بەوەرەقان دەکات. کیژی لاو بەشادی و پێکەنین خۆ دەئامێزی قەشە داوێ. دۆن پاولۆ دەپرسێ: «پۆمپیۆ لە کوێیە؟»

– ئەو ئێستا لە ڕۆمە. نامەیەکی بانگکردنی بۆ هاتبوو.

– لەلایەن کێوە؟

بیانکینا نازانێ و دەڵێ: «ڕەنگە بۆ شۆڕشی دووەم بێت.»

– ئالبێرتۆ لە کوێیە؟

– لە پیتراسکا لای دایک و بابیەتی. ئەو چونکە ئیرەی بەپۆمپیۆ دەبرد، منی بەرەڵا کرد.

– گالەوەڕێن لە کوێیە؟

– ئەو لەم ڕۆژانەدا خانم بارون بەفایتوون دەباتە گەڕانێ.

ئەو دەم بیـانکینا داستـانی باڕونی ڤیلای چوار فـەسڵ دەگێڕێتەوە کە وەداستـانی ڕەمەکی دەچێ کە لە گـۆڤـارە عـەکسـدارەکـان وەرگـیـرابێ. قـارەمـانی داسـتـان لە تەمـەنی شـازدە سـاڵیـدا پاش هاتنەدەر لە عیبادەتگا شوو بەباڕونێکی پیر و قەرزدار و نەخۆشی جۆربەجۆر دەکات. جەنابی باڕون لە شەڕێکی تەن بەتەندا «دوئێل» بەدەمانچە دەکوژرێ. خـانم باڕون کە هێشـتا گەنج و جوان بوو، ڕۆژگـارێک لە شاردا بەکەیف و خۆشی ڕایبوارد، بەڵام ئێستا زەمانە دژوار بووە و لەبەر ئەوەی ئیتر ناتوانێ ئەو دەم و دەزگای پێشوو ڕابگرێ، لەگەڵ فاسقێکی پیر کە سەرهەنگی سوارە نیزامی «پیمونی»یە، پەنای بۆ ئێرە هێناوە. دەڵێن سەرهەنگ لە شەڕی کریمەدا بەشدار بووە و ئێستا جۆرێک بەدەورەی خانم دادێت دەڵێی ئاگای لە ماینی سـەربازخانەیە. گـالەوەڕێن لە قـاتی یەکـەم ژوورێکی بۆ ساز کردوون کـە تەختـخـەوێکی گەورە و میـچێکی داری هەیە و تاجـێکیشی لەسـەرە، بەڵام چونکە چەند سـاڵە سـواغ نەکراوە، ژوورەکـە ئەوەندە دڵۆپان دەکا میچی سەرتەختەکە جوانیی تێدا نەماوە و لە کاتی باراندا خانم باڕون و جەناب سەرهەنگ لانی کەم ئەو کاتەی پێکەوە ڕاکشاون دڵۆپەیان وێ ناکەوێ.

دۆن پاولۆ دەپرسێ: «بێ خەویش دەکێشن. ؟»

بیانکینا دەڵێ:

جەناب سەرهەنگ هەر شەوە گەمەیەک ساز دەکا مەیدانی شەڕی ڕووس و وەسمانی وەبیر دێنێتەوە وەک لە مـەدرەسـە بۆیان باس کـردووین. دیارە ئەم حـەرەکـەتانە کـار لە من ناکـەن. بەڵام گـالەوەڕێن لە ئاستیان بێ تاقەتە.

دۆن پاولۆ دەڵێ: «واز لەم قۆڕیاتانە بێنین. ئێستا تکا لە تۆ دەکەم، چاکەیەکم لەگەڵ بکەی.

بیـانکینا سەر دادەنوێنێ و لە وەڵامـدا دەڵێ: (Ecce ancilla domini) من کـەنیـزی تۆم چت گـەرەکـە لەگەڵ من بیکە.

دۆن پاولۆ پێی دەڵێ بچێتە «روکادی مارسی» و کابرایەک بەناوی «لویجی مۆریکا» بدۆزێتەوە. پێی بڵێ یەکێ لە ئاشنایانت لە ڕۆمەوە هاتووە و دەیەوێ چاوی پێت بکەوێ. داخوا ئیجازە هەیە بێتە لات یا نا. دیارە ئەگەر پێش داگرێ، نابێ هیچی دیکەی پێ بڵێیی.

بیانکینا ڕێگای«روکا» دەگرێتەبەر. دۆن پاولۆش بۆ موسافیرخانەی تورنسل دەگەڕێتەوە.

کـەم کـەم کـاتی وەی دێت تا ڕادیۆ، بەیاننامـەی ڕاگـەیاندنی شـەڕ بڵاوکـاتەوە. حـەشـیـمـەتی کـە کۆڵانەکانیان پڕ کردووە، زیاد دەکەن. کاربەدەستانی دەوڵەتیی لەلای ڕاستەوە دێن و وەرزێرەکان لەلای چەپەوە. لەلای ڕاست موتۆرسکلێت و ترومبیل و لوری پڕ لە سەرباز و پاسەوان و ژاندارم و نیـزامی و بەرپرسانی حزبی دەوڵەتی و ئەندامانی یەکێتییەکانی پیشەیی دەگەنێ. لەلای چەپەوە کەر و گایەکان و دوچەرخەکان و ئوتوبوسی هەڵگری وەرزێران. دوو دەستە موزیک لە کۆڵاندا ئەوەندە هەوای مارش لێ دەدەن کـە کـۆتایی نیـیـە و هەر یەک هەوایە و مـرۆڤ هیـلاک دەکـات و دڵی تێک دەچێ. زۆربەی مـوزیکچـیـیـەکـان ئەو کـاسبکارانەن کـە لیـبـاسی یەک شکڵی ڕامکەری حـەیوانات و دەرکـەوانی میوانخانەکانیان دەبەردایە و تیـتۆڵی سەیریان بەلیباسی خۆیانەوە هەڵاوەسیوە و دوگمەی تەنەکەیان تا خوارەوە لە سینگیان درووە. لەپێش دووکانی سەرتاشێک تابلۆیەکی گەورەیان هەڵاوەسیوە و عـەکسی ژنانی حەبەشەیان بەمەمکی گەورە و داچلەکاو لەسەر کێشاوە. لاوان لەپێش تابلۆ بەچاوی دڕاو سەیریان دەکەن و پێدەکەنن.

لەم کاتەدا وەرزێر و وردە مالیک و خەڵوزفرۆش و شوان ل لای چەپەوە زیاد دەکەن. لەلای ڕاستـەش نوێنەرانی حزبی دەوڵەتی لەڕێوە دەگـەنێ. لە ئاخری مـەیدان لەنێـو سـەندەڵـیـیـەکـانی حـزب و کـورسی شـارداریدا دەزگـایەکی بڵـیندگـۆ دانراوە کـە چەند ئاڵا لەسـەری دەلەرێنەوە. ئەو دەنگەی کـە دەبێ شـەڕ ڕابگەیەنێ لەم دەزگـایەوە دێتـەدەر. لەژێر ئەم شـتـە بچـووکـە جـادووییـیـە کـە چارەنووسی وڵاتی پێـوە گـرێدراوە، هەزارانی ڕوو لە زیـادی کـۆبوونەوە. ژنان وەک ئەو دەمــەی لە کـەنیـســە و یا لە بازاڕن هەڵتروشکاون. پیاوەکانیش لەسەر خورجێنی خۆیان و یا لەسەر کورتانی کەرەکانیان دادەنیشن. هەموو دەزانن بۆچی لێرە کۆبوونەوە و هەموو پێکەوە تەماشای ئەم شتە بچووکە میکانیکییە دەکەن کە قەرارە فەرمـانی شەڕی لێ بێتـەدەر. بەڵام هەموویان لەبەر ئەوەی خۆیان لەو کـۆبوونەوەیەدا دەبینن، خەمبار و

مات و لە شک و گوماندان. مەیدان و کۆڵانەکانی دراوسێ هەر ئێستا پڕە لە حەشیمەت و بەم حاڵەش لافاوی تازە گەیشتوان هەروا بێ دەنگ درێژەی هەیە. ئامادەیی گشتی برسی و سواڵکەران گەییوەتە گوندەکانیش. کرێکارانی شەلی کانگای بەرد، کوێری کورەخانەکان، وەرزێرانی لاواز و چەماو، باخەوانی گردەکانی بەدەستی سووری بەقسڵ و گوگرد چیانشینەکانی قاچ خوار بەهۆی کار و دروێنەوە، لە ڕێگاوە دەگەنێ. هەر کەسی کە دێتوویە دراوسێیەکەی دێت، ئەویش ڕەگەڵ کەوتووە. ئەگەر شەڕ بەدبەختی دێنێ، بەشی هەموو کەسە. چونکە بەسەر هەمووواندا دابەش دەکرێ، نیوە بەدبەختییە، بەڵام ئەگەر بەخت و ئیقباڵی بەدواوە بێت، دەبێ هەوڵ بدرێ بەشێکی پێ ببرێ. بەگوێرەی ئەم مەنتیقە گشتیان ڕادەبن، شێلانی ترێ و خاوێنکردنەوەی کوپەکان و کشتوکاڵیان لەولا داناوە و بۆ ناوەندی ناوچە ڕایانکردووە. دانیشتوانی پیتراسکاش لە لایەکەوە دەگەنێ، هەموان دادەبەزێن و لەتەنیشت میوانخانەی تورنسل جێگایان دەدەنێ. خانمی مامۆستا بۆ هەموان ڕوون دەکاتەوە و دووپاتی دەکاتەوە کە دەبێ چۆن ڕەفتار بکەن، چۆن هوڕا بکێشن، کەنگێ گۆرانی بڵێن. بەڵام دەنگی لەنێو هەرا و چەقەی خەڵکدا دەنگی کپ دەبێ، ئاخرەکەی شاتاپ خۆی پێ ڕاناگیرێ و بەسەر خانم مامۆستادا دەگوڕێنێ و دەڵێ: «وازمان لێ بێنە، ئێمە منداڵ نین، ئاخر من لە ئەمریکا بووم.»

دۆن پاولۆ لەگەڵ ماگاشیا و «جرامتا»ی پیر قسە دەکا و لێیان دەپرسێ: پاش ڕۆیشتنی وی لە گوندی چ ڕوویداوە؟ ماگاشیا باسی مردنی دۆن پاسکال کولامارتینی دەکات:

– ئەو ڕۆژەی کە ئەو لەگەڵ تۆ هاتە فوسا، شەو گەڕاوە ماڵێ. بەڵام مەیتەکەی وەرگەڕابوو. ماینەکە «دیانا» مەیتەکەی لە کالیسکەدا هێنابۆوە بەردەرگای ماڵ. کاتی گەڕانەوە لە دۆڵی سەرڕێگا زۆر کەس لە وەرزێران دیتوویانە و سڵاویان لێ کردووە، بەڵام کەس نەیزانیبوو کە زیندوو نییە. لە ڕاستیدا لەشی بەسەر سەندەڵیدا کەمێک چەماوەتەوە وەک خەوی لێکەوتبێ سەری کەوتۆتە سەر سینگی. بەڵام هەوساری ماینەکەی هەر بەدەستەوە دەبێ.

جرامتا دەڵێ: «ئەوەش بنەماڵەیەکی قەدیمی دیکە. لە ئاخریدا بانک ماڵوێرانی کرد.»

ماگاشیا دووبارە دەست پێ دەکاتەوە:

– ماستر ئانجلۆش لاقێکی شکاوە. شەوێکیان لە ماڵی «چیکاوو»ی خوشکی دێتەدەر و دەکەوێ. لەپێشدا وا دەزانێ کە لاقی وەرگەڕاوە، بەڵام کاتێ ژانی ناشکێ دەیهێننە فوسا لای دوکتۆر، ئەو دەزانێ کە لاقی شکاوە و تازە بۆ عیلاجی درەنگە. ئێستا دەشەلێ.

وەرزێرەکانی پیتراسکا لە بێ دەنگی تەواودا چاوەڕوانی دەستپێکی ئاهەنگن. ژنەکان بەپەلەترن. «جزیرا» پێشنیار دەکا بەرلەوەی ماشێن دەست بەقسان بکات، بچنە کەنیسە. «فیلومنا ساپونە» و «ئانینا سترادونە» موخالەفەت دەکەن تا جێیان نەگیرێتەوە. بەڵام چونکە ئەوانیتر بۆ لای کەنیسە دەچن، ئەوانیش وەدوایان دەکەون. لەودەمەدا پیاوان گۆزە شەڕابێک دەگێڕن و هەموویان بێ ئەوەی گۆزە لە لێویان بدەن. لێی دەخۆنەوە.

«جاچینتۆ کامپۆ باسۆ» لە کاتێکا ئاماژە بۆ ئەم شتە جادووییە دەکات لە دۆن پاولۆ دەپرسێ:

– ئەدی ئەو کابرایە کەنگێ دێت؟

قەشە لە وەڵامدا دەڵێ: من چوزانم. ڕەنگە تاوێکی دیکە.

ئەم خەبەرە زار بەزار دەگەڕێ و خەڵک دووپاتی دەکەنەوە: «ڕەنگە تاوێکی دیکە بێت.»

«کاسارولا» ژنی جادووگەر هێشتا لەسەر گاری ماگاشیایە. ژنەکان کە لە کەنیسە دەگەڕێنەوە هەوڵ دەدەن لە گاری بیهێننە خوار و دەڵێن: «وەرە لە کن ئێمە دانیشە.»

جادووگەر وەڵامیان ناداتەوە و هەروا لە عاسمان ڕاماوە. جاروبار غەیبگویی شوومی خۆی سەبرۆکە دووپات دەکاتەوە:

– لە حەوا ئەستێرەیەکی کلکداری زەرد هەیە. شەڕ دەبێ و پاشان تاعون دێت.

ژنەکانی دیکە ئەستێرەی کلکداری ڕەنگ زەرد نابینن. لەگەڵ ئەوە نیشانەی خاچ دەکێشن.

«جزیرا» دەپرسێ: «لەپێش کام یەک لە پیرۆزەکان دوعا بکەین؟»

ژنی جادووگەر لە وەڵامدا دەڵێ: «دوعا بەکار نایە. خودا بەسەر وشکی و ئاوەکان و عاسماندا حکوومەت دەکا بەڵام ئەستێرەی کلکداری ڕەنگ زەرد لەودیوی عاسمانەوە دێت.

شاتاپ گۆزەی شەڕاب بۆ ژنی جادووگەر دەبات کە بخواتەوە. ئەو دەخواتەوە و تف لە هەردی دەکات. دووبارە چاو لە عاسمان دەکا. ماگاشیا سواری گاری دەبێت و بەسرتە بەژنەکە دەڵێ:

– ڕاستیم پێ بێژە، بەڕاستی هیچ دەبینی.؟

– لە وەڵامدا دەڵێ: «ئەستێرەیەکی کلکداری ڕەنگ زەرد هەیە، دەبێتە شەڕ و پاشان تاعون (وەبا) دێت.

کیژانی جحێل بەقەرتاڵەی پڕ لە تیتۆڵی سێ ڕەنگ بەنێو حەشیمەتی نیگەران و ترساودا دەگەڕێن. دۆن پاولۆ هەر سێ کیژی زابالیونە دەناسێتەوە کە تیتۆڵیان لە سینگی داوە و بۆ لای وی دێن. هەر سێک ئارەقەیان کردووە و پشوویان سوارە و بەزەحمەت دەناسرێنەوە. بەقەشە دەڵێن: «ئاخ! پایەبەرز، چ ڕۆژێکی خۆش و چ ڕۆژێکە لەبیر ناچێتەوە.!»

پاڵپێوەنانی تازە گەیشتووان کە دەیانەوێ جێگا بۆ خۆیان بکەنەوە تا ڕادیۆکە ببینن، حەشیمەتەکە دەبزێوێ و کیژەکان لێک جیا دەکاتەوە. ئێستا لەلای چەپەوە ئەم وەرزێرانە دەبینرێن کە لە دێهاتی دوورەوە هاتوون. شوانەکان بەپاتۆڵی کورت لە کەوڵی بزن و کەوشی دار و ئەڵقە لە گوێ. «دۆن کنچتینۆڕاکو» دە لیباسی یەک شکڵی ئەفسەری ئەرتەشدا لە لای ڕاست دەردەکەوێ.

دۆن پاولۆ دەچێتەوە ژوورەکەی خۆی تا لە مەترسی ناسینەوەی هاوڕێی قەدیمی دەبیرستانی لە ئەماندا بێ. دەچێتە قاتی دووەمی موسافیرخانە و لەپشتی پەنجەرە خۆی مات دەکا و تەماشای خەڵک و بەڕێوەبردنی ڕێوڕەسمی ئاهەنگ دەکات. لەناکاو یەکی لە ڕۆژەکانی سەردەمی منداڵی وەبیر دێنێتەوە.

ئەو ڕۆژەش ڕاست وەک ئیمڕۆ لەپشتی پەنجەرەی ماڵی خۆیانەوە ڕاوەستابوو لەناکاو دەستەیەکی گەورە لە زیارەتکەرانی شڕوشڕۆڵ کۆڵانیان پڕ کردبوو. ئەوان دوعای حەزرەتی مریەمیان دەخوێند. ئەو زیارەتکەرانە لە ڕێگای دوورەوە دەهاتن و بۆ ڕێگای دوور دەچوون. زۆربەیان پای پەتی و لە ئارەق و قوڕ و لیتەدا نوقمبوون. ترس و نەفرەتێکی لە دیتنی ئەو دیمەنە چووبووە دڵی منداڵانەی وەبیر دێتەوە. ئێستاش لەسەر قاتی دووەم خەڵکێک دەبینێ کە لە دەورەی ئەم ئامرازە جادووییە کۆبوونەوە و هەروەک خێڵی زیارەتکەران فەقیر و هیلاک و پەرێشانن. لە پەناگای خۆیەوە دەتوانێ دوو سێ بورجی کەنیسەش ببینێ کە لەسەرووی بانی ماڵی دراوسێکان وەک کۆترخانێکی پڕ لە کۆتر و پڕ لە منداڵی بەرەڵڵان.

لە سەعاتێکی دیاریکراودا زەنگوڵەی کەنیسە دوورەکان وەدەنگ دێت. ئەندامانی حزبی دەوڵەتی دڕ بەحەشیمەت دەدەن و ئاڵا و نیشانەکانی نیشتمان لە دەوروبەری ئامرازی جادوویی دادەنێن. ئاڵای سێ ڕەنگ و لافیتەی ڕەش و لە دوایەش عەکسی پێشەوای گەورە کە لیچی خوارەوەی لە ڕادەبەدەر ئەستوور دیاری دەکات.

هاواری وەحشیانەی «ئایا، ئایا» کە هیچ مانا و تێگەیەکی نییە لە ئەندامانی حزبی دەوڵەتی بەرز دەبێتەوە، لە کاتێکا حەشیمەت بێ دەنگە. ئێستا لە خوارەوەی دەستی ئەم ئامرازە جادووییە جێگایەکی بەتاڵ بۆ «دایکانی قارەمان» ئامادە دەکەن. ئەوانە پیرێژنی فەقیرن کە زیاتر لە پازدە ساڵ ڕەشپۆشن و میداڵیان بەسینگیەوەیە. لە پاداشدا مانگانەیەکی کەم وەردەگرن و ناچارن هەموو جارێ کە دەزگای تەبلیغاتی دیکتاتۆری پێویستی بەوان هەبوو، خۆیان بخەنە بەردەستی فەرماندەی ژاندارمەری. لە پەنا «دایکان» قەشەی فێڵباز و زەلامی گەورە و سامداری عیبادەتگایان کە لەنێوانیاندا ڕاهیبێکی سوور و سپی و شاد وەک منداڵی شیرەخۆرەی نازپەروەر لەگەڵ دۆن جیراسولە قسان دەکات، کۆدەبنەوە. لەتەنیشت کورسی شارداری چەند کەس لە خاوەن ملکان بەڕیشی بزنی و برۆی ئەستوور کە هەموویان لیباسی مەخمەری ڕاویان لەبەردایە، بەڕیز ڕاوەستاون. مەعمووران یا بەواتایەکی دیکە ئەندامانی حزبی دەوڵەتی نێوەڕاستی مەیدانیان گرتووە. لەنێویاندا تاقە ژنێک دەبینرێ ئەویش «دونائەوانجلینا»یە کە مێردی دارتاشی لە پەنا ڕاوەستاوە. ئەو مێردەکەی ناچار کردووە کە ببێتە سەربازی دڵخواز. برەنیچە دەڵێ:

– ئەو نەک هەر بۆ قبوڵکردنی کوڕی بیژووی باوکێکی پەیدا کردووە، بەڵکو باوکێک کە قارەمانیشە، ئەویش چ قارەمانێک.

دۆن سنوفۆنتە دەڵێ:

– دونا ئەوانجلینا بەسەرپشکی «بووکی زەمانی شەڕ» هاتۆتە دنیاوە. کاتێ بتوانێ لیباسی تازە بکاتە بەر و میداڵێک بەسینگیەوە هەڵاوەسێ، ئەو دەم – تەنیا ئەو دەم – هەست بەبەختەوەری دەکات.

دۆن پاولۆ لەناو ئەو حەشیمەتە زۆرەدا بەزەحمەت دەتوانێ چەند کەسێک لە وەرزێرانی ڕەسەن بناسێتەوە کە وەزعێکی بەئازار و هەراسانیان هەیە و دەڵێی شەرمەزاران لەوەی کە سەیری دەوروبەری خۆیان بکەن. خاوێنی لیباسیان بیرخەرەوەی ئەو ڕەگەزە ڕەسەنە دێهاتییە کە سەردەمێک لە

کوێستانەکانی «ئابروتزە» باڵاسەربوون. ئەو پیاوانەی کە کەنیسەیین، بەڵام کەرپیرۆز نین لە ڕەفتار و ئاخافتنیاندا خەسیسی بەکار دێنن و بەگوێرەی ڕاهاتنیان هەمیشە بەمەسەلەی جیدی و بەکاری شەڕافەتمەندانەوە خەریک دەبن. لەو کەسانەی کە لە گۆشە و کەناران دەبینرێن و هەر دەڵێی پاشماوەی بەرەیەکی لەبەر یەک هەڵوەشاون.

دەنگی زەنگوڵەکان هەروا لە حەوادا بڵاوە. هەتیوە بەرەڵاکانی مەعمووری زەنگوڵە لێدان تەنافەکان دەکێشن. بۆ ئەوەی لێدانی زەنگوڵەکان ڕابگیرێن و پێشی دەنگی بڵندگۆ نەگرن کە دەمێکی تر دەست پێ دەکات، ئاماژە بەهەتیووەکان دەکەن کە دەست ڕابگرن. بەڵام ئەوان یا تێناگەن و یا لەخۆ دەگۆڕن لانی کەم دە زەنگوڵە لەوپەڕی بەرزیدا دەنگی خۆیان بەشاردا بڵاو دەکەنەوە و گوێچکەی خەڵک کەڕ دەکەن. سەرباز وەسەر دەکەون و هەتیوە بەرەڵاکان مەجبوور دەکەن واز لە لێدان بێنن. بەڵام هێشتا نەهاتوونە خوار دەنگی زەنگوڵە لە بورجەکانی تر بەرزبۆتەوە. هەتیوی بەرەڵای دیکە بۆ ئەوەی لە کار دوانەکەون، دەست بەلێدان دەکەن. هەوەڵێن گرمەی ئەم دەزگا جادووییە بەنەبیسراوی ڕادەبرێ. بەڵام دەستەی تفەنگدار و نیزامی و ئەندامانی حزبی دەوڵەتی دەست دەکەن بەهوڕا و هەرا و هەڵپەڕین و ناوی پێشەوای مەزن «دۆچە، دۆچە» بەزمان دادێنن. هاوارێک بەشێوەی پاڕانەوە لەسەرخۆ بڵاودەبێتەوە کە ژن و منداڵ دەیڵێنەوە و پاشان حەشیمەت لە ئەوانی هەرە دوور تا تەماشاچییەکانی پشتی پەنجەرەکان گشتیان بەئاهەنگێکی خەفەتبارانە وەک دوعا دووپاتی دەکەنەوە: «دۆچە، دۆچە، دۆچە! دۆچە! (بەزمانی ئیتاڵیایی نازناوی موسولینی بووە.)

ئەم ناوە کە هیچ کەس ناوێرێ نە بۆ تاریف و نە بۆ زەم بەسەر زمانی دابێنێ– چونکە گوتنی بەدبەختی دێنێ – ئێستا لەنێو خەڵک و لەکن عەکسە بەترسەکانی وی و لەبەرانبەر ئاڵا و نیشانەکانی میللی وەک زیکری ڕێوڕەسمی ئایینی لەسەر زمانانە و پەیتا پەیتا دووپات دەکرێتەوە: دۆچە! دۆچە! دۆچە

ئەوانەی لە نیزیک دەزگای ڕادیۆ وێستاون، ئاماژە بەحەشیمەت دەکەن،: بێ دەنگ بن و گوێ بدەنە وتارێک کە لە ڕۆم بڵاو دەبێتەوە. بەڵام خەڵکێکی کە لە کۆڵانەکانی تەنیشت مەیدان کۆبوونەوە هەر وەها بەدووپاتەکردنەوەی ناوی پێشەوای مەزن، مێشکی گەورە، جادووگەرێکی کە دوارۆژ و ژیانی هەژارانی لەبەردەستی دایە درێژە دەدەن. هەراوهوریای حەشیمەت ناهێڵێ کە دۆن پاولۆ وتارەکە ببیسێ. ئەو لە قوژبنێکی موسافیرخانە، وەرزێرەکانی پیتراسکا دەناسێتەوە. ژنەکان لە عەردی دانیشتوون و پیاوەکانیش لە دەوری گاریەی ماگاشیا کۆبوونەوە و هەموویان بەژن و مێرەوە بۆ ئەوەی لە خەڵکی دوانەکەون دۆچە ؛ دۆچە، دووپات دەکەنەوە.

پیرێژنی جادووگەر کە لەسەر گاریە وێستاوە و بەسەر حەشیمەتدا زاڵە، هەروا لە عاسمان ڕاماوە. جار جار لێوان دەبزێوێ و هەموو جارێش بیچمی ڕەش و بۆری حکایەت لە خەمێکی نهێنی دەکات. ئەو دەم هاواری ئەو کەسانەی لە دەوروبەری وێستاون ناهومێدتر دەبن و دەبێتە هەرایەکی ناخۆش و نەهرەتەی بێ جێ. «دۆچە! دۆچە! دۆچە!» حەشیمەت بەخرِی، تەنانەت ئەو کەسانەی لە ڕادیۆش نیزیکن، تەنانەت نیزامی و چەکدار و نوێنەرانی دەزگای دەوڵەتیش هاوار دەکەن، چونکە ئیتر دڵنیان کە ناتوانن یەک و

شەش لەم وتارە وەربگرن کە لە ڕۆم بڵاو دەبێتەوە. هاواری «دۆچە! دۆچە!» پەیتا پەیتا وەک پاڕانەوەی دەستەیەکی تۆبەکار دەچێ کە لە قودرەتی ئەزەلی و باڵاسەری مرۆڤ داوای لێخۆشبوون دەکەن ئەو وشەگەلی قوڵمبە کە لەمەودوا لە هەموو مانای ئاسایی و ئاقڵانە خاڵییە هەروەک دوعای دەرکردنی جندووکان دێنە سەر زمانان و لە حەوادا لەگەڵ ئاهەنگی مەزهەبی زەنگولەکان تێکەڵ دەبن. دۆن پاوڵۆ لەپشت پەنجەرەی خۆی لەجێ وشکبۆوە و بەنیگەرانی و خەفەتەوە سەیریان دەکات. ئێستا ترسێک وەبیر دێنێتەوە کە ڕۆژێکیان لە سەردەمی گەنجیەتیدا کاتێ تەمەشاگەری ئەزموونی هیپنۆتیزمێکی بەکۆمەڵ بووە بەسەریدا هاتووە، ترسێک وەبیر دێنێتەوە کە هەمیشە لەبەرانبەر هێزەکانی جەستەیی دەشتەکی و غەیرە ئەقڵانی شاراوە لە وجودی کەسان و لە کۆمەڵ بەسەریدا هاتووە. چۆن دەکرێ لەگەڵ ئەو هەژارانەی کە کەوتوونەتە ژێر کارکردی جادووگەرێکی «هیپنوتیزۆر» بەبەڵگە و دەلیل قسە بکات.

ئەوانەی لە نیزیک دەزگاکەن ئاماژە دەکەن کە وتار کۆتایی هاتووە. زابالیونە هاوار دەکات: «شەڕ ڕاگەیەنراوە!» و وا نیشان دەدا کە دەیەوێ قسان بکات، بەڵام دەنگی هەور ئاسای وی لەنێو هەراوهوریای حەشیمەتدا کە هەروا داوای ڕزگاری و لێبوردن دەکەن، بزر دەبێ.

دەزگای جادوویی بێ دەنگ دەبێ. هیچ کەس تەنانەت سێ وشەش لەوە تێنەگەیشتووە کە دەزگا بڵاوی کردۆتەوە. بەڵام چما نیاز بەتێگەیشتن هەیە؟ تێگەیشتن بەکاری چی دێت.؟ کێیە لە خەمی تێگەیشتندا بێت؟ لە ڕاستیدا هیچ کەس لە فیکری تێگەیشتندا نییە. تۆ ڕەنگە بتەوێ لە مەتڵەبی کەسێک تێبگەی کە بخوازی تۆ قانع بکات. بەڵام تەبلیغات کاری بەبڕواپێکردن و سەلماندن نەداوە. تەبلیغات وەک مەسەلەکانی ئاشکرا و مسۆگەر باس لەسەر نەکرا و بڵاودەبێتەوە. خەڵکی فەقیر و لێقەوماوی کوچە و کۆڵانان لە وڵاتی تەبلیغاتدا خۆیان وەک ئەو ماسیانە هەست پێ دەکەن کە لە تۆڕ کەوتبن. بوونی تۆڕ واقعییەتە و تاقە واقعییەتێکە کە حیسابی لەسەر دەکرێ. بەڵام ئەوە کە تەبلیغات بەهەقە یان نا؟ ئەو مەسەلەیە بۆ ڕووناکبیرانی بێ کارە جێگای باسە. بەڵام بۆ «وەرزێرانی» فەقیر بەر لە هەموو شت هەر ئەو شتەیە کە هەیە و شتێکی تر نییە. بۆ کەسێکی لەپشتی پەنجەرەوە تەماشا دەکا و پاسپۆرتێکی بێگانەی لە گیرفاندایە، تەبلیغات تەنیا واقعییەتێکی شکڵی و ساختەی زەینییە. واقعییەتێکی کە هەموو ئیعتباری خۆی لە هیپنۆتیزم وەربگرێ کە بەسەر هەژاراندا خۆ دەسەپێنێ. بەڵام ئەو فەقیرانەی لەپشت پەنجەرە نین و، بەڵکو لە کۆڵانانن. لە کۆڵاندا، شتەکان بەجۆرێکی تر دەبینرێن. کاتێ ئەوەی تەنیشتت هاوار دەکا مرۆڤ ناچارە هاوار بکات، کاتێ ئەوەی تەنیشتت بۆ سڵاوکردن بەشێوەی ڕۆمییان دەست هەڵدێنێ، گریمان بۆ ڕەگەڵ کەوتنی کۆمەڵیش بێ، تۆ ناچار دەبی دەست هەڵێنی. ئەگەر پەنا دەستت بیربکاتەوە کە دەتوانێ گیانی سلامەت لە بەڵا ڕزگار کا، هەر کەس وەدوای دەکەوێ کە گیانی خۆی دەر باز بکات. لەنێو تۆڕی تەبلیغاتدا هەرکەسە بۆ نەختێ ئەمنیەت هەوڵ دەدا ڕاسپاردەیەک وەربگرێ و پشتوپەنایەک پەیدا بکات و تەنیا هەر ئەوەش گرنگە. بەڵام تێگەیشتنی ئەوەی کە تەبلیغات دەڵێ چی، هەرچی دەیەوێ بیڵێ لە پلەی دووهەمدایە. دۆن پاوڵۆ لەبەر خۆ بیر دەکاتەوە: «کەوابوو ڕەتکردنەوەی ئەوەش کە تەبلیغات دەیڵێ، بێ فایدەیە و باسکردنی بێ سوودە.» دۆن پاوڵۆ هەست دەکات کە هیلاکە.

ئاخر تەک و تەنیا چ بکات؟ ئێستاکە باس و بەڵگە هێنانەوە لەگەڵ کۆمەڵی فەقیر و داماوان دەرەتانی نییە، چ بکات؟ چونکە بەڵگەهێنانەوە مەسەلەیەکی لاوەکییە، ئەسڵ ئەوەیە کە دەبێ بژی- چاک یا خەراپ گرنگ نییە، ئەسڵ ژیانە – کەوابوو دەبێ هەنگاو باوێژی. بەڵام لە کوێ و چۆن و لەگەڵ کێ؟

دۆن پاوڵۆ ئەم ماوەیە حیساب دەکا کە بۆ گەیشتنی بیانکینا بە «روکا» و دۆزینەوەی مۆریکا و قانعکردنی و گەڕانەوە بۆ فوسا پێویستە. ئەگەر ئەم وەڵامە قانعکەربێ، خۆشی خێرا دەچێتە ڕوکا و لە ڕێگادا لیباسی قەشەیی دادەکەنێ و لە بارەی کارێکی کە دەتوانێ بکرێ لەگەڵ لاو قسان دەکات. لەم بەینەدا ڕەنگە پۆمپیۆش لە ڕۆم گەڕابێتەوە و لەگەڵ گالەوەڕێن قسەی کرد بێ. ڕەنگە ئەو دەم بیر لەوە بکەنەوە کە ئالبێرتۆش لە پیتراسکا ببینن. بەم چەشنە ئێستا هەموو هومێدی دۆن پاوڵۆ بەم لاوانەیە و لەبەرخۆیەوە بیر دەکاتەوە: «کۆمەڵ تەنیا بەکردەوەی واقعی وەخەبەر دێت.»

ژنی جادووگەر هەروا لەسەر گاریەی ماگاشا دوو پاتی دەکاتەوە: «لەپێشدا شەڕ دەبێت و پاشان تاعون دێت»

دۆن پاوڵۆ دەڵێ:

شەڕ خۆی میللەت بەقوڕدا دەبات و ئەگەر شەڕ بەس نەبوو ئەو دەم تاعون یارمەتی دەکات.

لەناکاو دەنگی مۆتۆڕان و هەراوهوریای خەڵک دەبڕێ. ترومبیل و مۆتۆڕی کاربەدەستان بەنێو حەشیمەتدا ڕێگای خۆیان دەکەنەوە و بۆ ناوەندی ناوچە دەگەڕێنەوە. دۆن پاوڵۆ کاتێ دەبینێ کە «کنچتینۆ ڕاگۆ»ش لەگەڵ ئەوان ڕۆیشت، لە پەناگای خۆ دێتەدەر و دێتە کوچە. زابالیونە بەئامێزێکی ئاواڵە پێشوازی لێ دەکا و بەفیز و لووت بەرزی دەپرسێ:

– کیژەکانی منت چاو پێکەوت کە تیتۆڵیان بڵاو دەکردنەوە؟ ئەوینی نیشتمان ئەوانی تەواو گەرم داهێنا بوو.

دۆن پاوڵۆ دەڵێ: «وەک مەلائیکە جوان ببوون.»

ئەم تەعاروفە لە خۆشیان دەبێتە هۆی گەشانەوەی ڕوخساری زابالیونە و دۆن پاوڵۆ لە قسەکانی زیاد دەکا و دەڵێ: «من لە بارەی تۆوە لەگەڵ ئوسقوف قسەم کرد و هیوادارم قسەکانی بۆ حاڵی تۆ فایدەیان هەبێ.» زابالیونە لە خۆشیان دەیەوێ قەشە ماچ بکات و دەڵێ:

– دۆستی زۆر خۆشەویست، من پێشتر لە بارەی تۆوە هێندێ شتم بیستبوو کە تەنیا دەکرێ لە بارەی پیرۆزەکان ببیسرێ، بەڵام نەمدەزانی کە لە کەنیسەشدا پیرۆزی ئاوا میهرەبان و خێر هەنە.!

وەکیل باسک دەخاتە باسکی قەشە و بەو کۆڵانانەدا کە بەئاڵای سێ ڕەنگ ڕازاونەوە، دەیباتەوەماڵی خۆی. ژنی زابالیونە بەڕەنگی پەڕیوو و لەشی لەرزۆک دەرگایان لێ دەکاتەوە. زابالیونە دەڵێ:

– دەستی پایەبەرز ڕاموسە و تەنیا بەجێمان بێڵە.

ژن دەچەمێتەوە، دەستی قەشە ڕادەموسێ، بەڵام پێش ئەوەی دەرکەوێ بەمێردەکەی دەڵێ:

– منداڵەکان هێشتا نەهاتوونەوە.

کابرا گرژ دەبێ و دەڵێ: «خێرا قەرەواشەکە بنێرە بەدوایاندا.»

زابالیونە لە ژووری نانخواردن شەڕاب بۆ قەشە تێ دەکا و دەپرسێ: :

– بۆچی خودا ویستوویەتی من سزا بدات؟ بۆچی لەجیاتی کوڕ کیژی داوە بەمن؟ ئەگەر کوڕم هەبان ئێستا لە ئەفریقا دەبوون، چونکە کوڕم نییە چەند کەسم لەو کەسانە بەسەرباز ناساندوە کە لە دادگادا بووم بەپارێزەریان کە زۆربەیان قبوڵ ناکرێن. بەڵام هەرچۆنێک بێ خۆم نیشانداوە.

قەشە چاوێکی لێ دەکات، دەڵێی دەیەوێ پێی بڵێ کە لەنێو دۆستان باشترە لەجیاتی وشەگەلی ڕەسمی بەزمانی خۆمانە قسان بکەین. هەروەها لە زاری دەردەپەڕێ کە:

– ئەم شەڕە دەبێتە بەڵا و موسیبەت.

وەکیل لە وەڵامدا دەڵێ: «لە خەراپترین گریمانەدا، دیسان لەوانەیە لەم شەڕەدا ئێمە شتێکمان پێ دەبڕێ. وڵاتی ئێمە دوای هەر شەڕێک و بەتایبەت دوای هەر تێکشکانێک گەورەتر بووە. تێکشکانەکانی کۆستوتزا(*) و نۆ وارە(**) و لیسا(***) و ئەدوا(****) و کاپورتو(*****) کە ئیتاڵیای گەورەی پێکهێناوە. ئەگەر ئەمجارەش شەڕ بدۆڕێنین بێ گومان بۆ دڵدانەوەی ئێمە شتێکمان دەدەنێ، بەڵام ئەگەر سەرکەوین.. خودا ئێمە لە شەڕی ئینگلستان بپارێزێ. بەینی خۆمان بێ، من ئەم قسانە تایبەتی بۆ تۆ دەڵێم. قەشە دەڵێ: «پاش بڵاوبوونەوەی وتار لە ڕادیۆ من هەستم کرد کە ئێوە ویستت وتار بدەی.»

وەکیل لە وەڵامدا دەڵێ:

– بەڵێ، لەبەرنامەدا هەبوو کە من وتار بدەم بەڵام وروژان و گەرمی حەشیمەت ڕێگای نەدا. لە لایەکی تر من مەعموور بووم وتاردەری ڕەسمی بەحەشیمەت بناسێنم و ئەو کەسێک بوو بەناوی کنچتینوراگو کە دەبوایە «زیندووکردنەوەی سوننەتی کەونارای ڕۆم لەنێو کۆمەڵانی وەرزێری» قسان بکات

(*) کوستوتزا شارۆچکەیەکە لە ئیتاڵیا لە نیزیکی «ورونە» کە ئوتریشییەکان لەوێ پیەمونییەکان لە ١٨٤٨ و ئیتاڵیاکانیان لە ١٨٦٦ تێکشکاند.

(**) نۆوارە یەکێ لە شارەکانی کشتوکاڵی و پیشەسازی ئیتاڵیایە کە لەوێ شارل ئالبێرت پاشای ساردنی لە ١٨٤٨ لەبەر ئەتریشییەکان شکا.

(***) لیسا دوڕگەیەکە لە ڕۆخەکانی یوگوسلاویا کە ئیمڕۆ بە«ویس» ناسراوە و لەوێ ساڵی ١٨٦٦ ئیتاڵیاییەکان لە شەڕی دەریایی لەبەر ئوتریشیان شکان.

(****) ئەدۆوا پێتەختی قەدیمی حەبەشە کە ئیتاڵییەکان لە ١٨٩٦ لەوێ لە حەبەشییەکان شکان و پاشان لە ١٩٣٥ لەوێ تۆڵەیان کردەوە.

(*****) کۆپۆرێتۆ گوندێکە لە یوگوسلاوی کە ئیتاڵیاییەکان لە ئوکتوبر ١٩١٧ لەوێ لە بەرانبەر ئوتریشی و ئەڵمانییەکان شکان.

ئەو وتاری خۆی دا بەمن بیخوێنمەوە و بەهەق ڕێنووسی ئەو ڕێنووسی قوتابی پۆلی نێوەنجی بوو.

دۆن پاولۆ دەڵێ: «کەوابوو حەشیمەت شتێکی گرنگی لە دەست نەداوە. ئاخر ئەگەر«وەرزێرەکان» ڕازی بن کە ئەوان بۆ شەڕ ئامادە بکەن ئەم کارە بەهیچ جۆر بەمانای ڕێز گرتن لە سوننەتەکانی کەونارایی ڕۆم نییە.

قینی ئەوەی کە وەک وتەوێژی ڕەسمی نەناسێنراوە، هێشتا لەناخی وەکیلدا هەر ماوە. بەوە دڵخۆشە کە کەسێکی دۆزیوەتەوە گرێی دڵی لا بکاتەوە. لەسەر قسەکانی دەڕوا و دەڵێ:

– بەینی خۆمان بێ دۆستانە و بەزمانی غەیرە ڕەسمی عەرزت دەکەم کە ئەم سوننەتەی کەونارای ڕۆم گاڵتەجاڕی ڕاستییە. لە ناوچەکانی ئێمە و لە تەواوی خوارووی ئیتاڵیا کە دەبوایە ئەم سوننەتە کەونارایەی ڕۆم توانا و ئیعتیبارێکی زیاتری هەبێ، شۆینەواریشی نەماوە. تاقە سوننەتی کەونارای مە، یادگارێکە لە «بۆڕ بۆڕەکان» و سپانیۆلییەکان لەسەرزەمینەی ئەفسانەکانی مەسیحیەت. مرۆڤ کاتێ لەگەڵ پیرەمێردەکانی ناوچەی ئێمە قسان دەکات، جگە لە باسی کارەسات و موسیبەتی وەک قاتی و تاعون و کوشتاری خەڵک و یا باسی موجیزەی پیرۆزەکان، شتێکی تر نابیسێ. بەڵام لە سەردەمی دەسەڵاتی ڕۆمیشدا لێرە شوێنەواری شارستانەتی ڕۆم نەبووە. مەزەب و زمان و ئەلف و بێ و دابونەریتی و ڕەگەزی نەتەوە جیاوازەکان کە لەم ناوچەیەدا نیشتەجێبوون لەگەڵ دانیشتوانی لاسیوم(*) جیاوازی تەواوی هەبووە. تاقە ڕووداوێکی ئەو سەردەمە کە شوێنەواری لەسەر دابونەریتی خەڵک بەجێ هێشتووە، ئەم شەڕە کە لەنێوان دانیشتوانی جۆربەجۆری ئیتاڵیا لەژێر ڕێبەرایەتی قەومی مارس(**) لەگەڵ ڕۆم سازبووە و ئیمڕۆ هێشتا بیرەوەری ئەو شەڕە گەلێک بەدبەختی و مەترسیدار وەبیر دەخاتەوە: لەژێر تەئسیری سەرکەوتنی ڕۆم لەو شەڕەدا، ژنەکان مشکیان بوو. پەیکەرەکان خوێنیان لەبەرچوو. داری میوە بەریان نەهێنا. دیارە کەس ناتوانێ بێژێ ئەوانە بیرەوەری خۆشن.

زابالیونە جڵەوی قسەکانی داوە بەدەستی بیرەوەری و تارە سۆسیالیستییەکانی پێشووی و دەترسێ لە سنووری خۆی تێپەڕێ. بەڵام دۆن پاولۆ دڵخۆشی دەداتەوە و دەڵێ:

– ئەوە کە من زاتم کرد لە بارەی تۆوە لەگەڵ قەشەی پایەبەرز بدوێم و تۆی پێ بسپێرم تەنیا لەبەر ئەوەیە کە من شێوەی ڕاست و دوور لە دەمارگرژی لە قسەکانتدا پەسند دەکەم. ئێستا تۆ پێت وا نییە کە لە نێو وەرزێراندا کەسانی دژی شەڕ هەبن. ؟ زابالیونە دەڵێ:

– بێ چارە «وەرزێران»! نانیان نییە بخۆن ئەو دەم تۆ چاوەڕوانی کە خەریکی سیاسەت بن؟ سیاسەت کەشخەیەکە تایبەتی ئەو کەسانە کە دەستیان بەزاریان ڕادەگات. لەگەڵ ئەوەش لەنێو لاوەکاندا هەن کە جێگای بڕوا نین..

(*) لاسیوم ناوچەیەکی ئیتاڵیایە کە شاری ڕۆم لەوێ هەڵکەوتووە.

(**) مارسی دانیشتوانی قەدیمی ناوچەی « سامنیوم» بوون لە ڕۆژهەڵاتی لاسیوم کە دوو سەدە پێش زایین شەڕی دوورودرێژیان لە گەڵ ڕۆم کردووە.

شتێک زیاتر لە هەر مەسەلەیەک زەینی زابالیونەی بەخۆوە خەریک کردووە. ئەویش ئەوە کەڵانتەری ناوچە بۆ ژێر ئالا بانگ کراوە و ئێستا جێگای خاڵییە. بۆیە دەڵێ:

– کەسێک دەبێ لە جێی وی بێت کە بزانێ قسان بکا و ببێتە هۆی شانازی ویلایەت. نازانم تێم گەیشتی یان نا؟

دۆن پاولۆ فیکر لە مۆریکا و پۆمپیۆ و گالەوەڕێن دەکاتەوە و لە فیکری ئەوەشدایە کە ڕەنگە بیانکینا لە "روکادی مارسی" گەڕابێتەوە. بۆیە بەپەلە ئیجازەی مەرەخەستی لە وەکیل دەخوازێ و ڕاست بۆ ڤیلای چوار فەسڵ دەچێ.

پاش تێپەڕبوون لە دیواری باخی دەبینێ کەوا کیژێک لەپشتی قەفەسەی تاوسەکان لەسەر کا نوستووە. لەسەر پەنجان بەسەبر لێی نیزیک دەبێتەوە دەزانێ ئەوە بیانکینا نییە، بەڵکو یەک لە کیژەکانی زابالیونەیە لەگەڵ سەربازێک هاتۆتە وێندەرێ. دۆن پاولۆ بەتاقیکردنەوە هەست دەکات کە لە دەوروبەری عیبادەتگای زوهرە دوو کیژی دیکەی زابالیونەش لەگەڵ دوو سەربازی دیکە دەبینێ و بۆ ئەوەی تێ بگات کە ئەم دوو کیژەش بیانکینا نین، بەڵکو دوو کیژەی زابالیونەن لەگەڵ دوو سەربازی دیکە، پێویست ناکا لێیان وەنیزۆک کەوێ. بەڵام ڤیلای چوار فەسڵ بەتاڵە. بیانکینا و گالەوەڕێن دیار نین. لەو حەسارە گەورەیەدا پەرەسلێرکە بەڕاست و چەپدا دەفڕن و ئەوانیش خۆ ئامادە دەکەن بچنە ئەفریقا و زستان لەوێ تێپەڕێنن.

دۆن پاولۆ ناهومێد و دڵسارد بۆ موسافیرخانەی تەرنسل دەگەڕێتەوە. زابالیونە گوتوویەتی کە «لاوان جێگای بروا نین» هەر ئەوە خۆی ئەو هیوادار دەکا، لەگەڵ ئەوەش نابێ زۆر کات بەفیڕۆ بدا. لە کۆڵانەکانی فوسا بەتایبەت لە دەوروبەری ڕەستورانەکان هێشتیا حەشیمەت زۆرە. «برەنیچە» لەپێش موسافیرخانەی خۆی بەرازێکی برژاوی تەندوری بۆ فرۆشتن داناوە. بەرازی بەشیشەوە کردووە، لەسەر مێز درێژ کراوە. لە تەندوردا کردوویەتە کەباب و خوێ و ئیسیوەت و جاترە و گیای تایبەتی پێوەرکراوە. حەشیمەت لە دەورەی مێز کۆبوونەوە، بەڵام کەمن ئەوانەی کە گۆشتی کەباب بکڕن، جگە لە نیزامییەکان کە تازە جیرەی سەربازییان وەرگرتووە. ئەم وەرزێرانەی لیباسی سەربازیان لەبەردا نییە بەحەسرەتەوە تەماشای دەکەن و ددانی تیژیان کە وەک ددانی گورگی برسی دەچێ، نیشانی دەدەن. دەرەجەدارێکی ئەرتەشی پلە گۆشتێکی برژاوی لەسەر نانێکی سپی داناوە و بەچەقۆیەکی چەند دم خەریکی بڕینی گۆشتە. لەپێش کورسی شارداریدا دووکانێکی بچووکی دار کراوەتەوە و لەنێو ویدا بەدوور بینی زەڕەدار، دیمەنی ڕەنگی حەبەشە نیشان دەدەن. کەسێکی بخوازێ بچێ دەبێ دووشایی هەقی چوونە ژووری بدات. دۆن پاولۆ دووشایی خۆی دەدا و وەک خەڵکی دیکە لە سەفدا ڕادەوەستێ. بەپێش چاوی خەڵکدا کونێکی زەڕەبین تێکراو ڕادەبرێ و هەموو جارێ چاو بەکونەکەوە دەنووسێنێ دەورەیەک عەکسی ژنانی حەبەشەیی بەلاقی توکناوی و مەمکی کەیف بزوێن دەبینێ. ئاخری هەمووان عەکسی شاژنی حەبەشەیە.

تەماشای ئەو دیمەنانە لەسەریەک لایەنی جوانی و نیشتمانپەروەرانەیان هەیە پتر لەوە درێژەی دەبێ کە دۆن پاولۆی گرفتار لە سەفدا خوازیاریەتی. بەتایبەت ئەوانەی لەپێشەوەن لە حاست هەر عەکسێکدا

ماوەیەکی زۆر ڕادەوەستن و تەماشا دەکەن. تکا لە هاوڕێکانی دەکات کە نەختێ خۆشتر تێپەڕن. بەڵام ئەم تکایە دەبێتە هۆی ئیراد و لاتاوی خەڵک. لە ئاخریدا کاتێ لە تەماشای ئەم کۆمەڵە هونەرییە تەواو دەبێ، تاقەت ناهێنێ بێ ئامانج هیلاک و تووڕە دەکەوێتە ڕێ و کەمی دەمێنێ تووشی کارێکی ئەحمەقانە بێت. بۆ نموونە لە نێوەڕاستی مەیدان هاوار بکات: «نابووت بێ شەڕ»

دووبارە بۆ ڤیلای چوار فەسڵ دەگەڕێتەوە. هەموو جارێ لەنێو گیا و لەسەر لۆدە کایەکان لیباسی کیژەکانی زابالیونە دەبینێ و، بەڵام بیانکینا و گالەوەڕێن دیار نین.

ئێستا بۆتە شەو. سەرگەورەکانی ناوچە بۆ بەشداری لە میوانداریبیەکی ڕەسمی لە میوانخانەی «برەنیچە»دا کۆدەبنەوە. بەڵام وەرزێرانی فوسایی و پیشەساز و وردە بۆرژوازی بانگ نەکراون. ئەوانەی لە دێهاتیشەوە درەنگ هاتوون لە مەیخانەی «خۆش ئەخلاق» لە نیزیک سێلاوگر کۆبوونەوە. خاوەنی مەیخانە بۆ ئەوەی دەزگای خۆی برەنگێنێ، چەند نیو تەختی لە دەرەوە ڕیز کردوون و شەڕابی ناوچە بەنرخی هەرزانتر دەفرۆشێ. کوپە شەڕابێکیان لەبن دارە گوێزێکی پیر و لە قەراخ جۆگەلە داناوە. شەڕابفرۆش نیو بوتڵەکان لەو کوپەیە پڕ دەکات و خزمەتکاری ژن بۆ شەڕابخۆرانیان دەبەن.

دۆن پاولۆ لەنێو شەڕابخۆران دەستەیەکی خەڵکی پیتراسکای دیوەتەوە و لەگەڵ «پاسکاندرە» و ماگاشیا و شاتاپ و هیتر کە زۆربەیان سەرخۆشن دەستی بەقسان کردووە. «بادیا» لەپشت پنجە گوێنییەک لە کاتێکا مێش دەوریان داوە لە پەنا گاریەکە خەوی لێکەوتووە. دۆن پاولۆ دەیەوێ هەرچۆنێک بێ تێ بگا کە ئەم وەرزێرانە لە بارەی شەڕەوە چۆن بیر دەکەنەوە. بەڵام جگە لە قسەی هیچوپوچ چیتر نابیسێ. «پاسکاندرە» دەڵێ: «دەکرێ بەو زووانە دووبارە دەربەدەری دەست پێ بکرێ» و گرنگیش هەر ئەوەیە. «کامپۆ باسۆ لە وتەکەی زیاد دەکا و بێ گومان بەو زووانە ئەسپ و ئێسترەکان بەسۆخرە دەگرن. بەڵام ئەو کەسەی لە کەرێک زیاتری نییە نابێ نیگەران بێت» شاتاپ دەیەوێ بزانێ کە چەکی «تیشکی مەرگ» ئەو بەرهەمەش لەبەین دەبا کە هێشتا شین نەبووە یان نا. ئەوانیتر گوێ دەدەنێ و دەخۆنەوە وبێ دەنگ و جوڵە و ماتن. ئەم میللەتە کەوا فەقیر و بەدبەخت و دەشتەکییە و چەند سەدەیە جگە لە «ئێل کرین مشینۆ»! کتێبێکی دیکەیان نەخوێندۆتەوە و هەموو حیکمەتی ویش چەند مەسەلە و مەتەڵۆکە کە پشتاوپشت هاتۆتە خوار ئێستا بەواتای واقعی وشە چۆتە نێو تەبلیغات و نوقم بووە.

ماگاشیا بەقەشە دەڵێ:

– ئاغای قەشە، تۆ باشتر بوو شەڕابێکت پێ داکردبایە و ئەو شتانەت لە ئێمە نەپرسیبا کە سەری لێ دەرناکەین. لە پیتراسکا گاڵتەیەک یا نوکتەیەک سالانی درێژ دەمێنێتەوە و لە باوکەوە دەگاتە کوڕ و هەمیشەش بەیەک جۆر دووپات دەبێتەوە. بەڵام لێرە مرۆڤ لە ڕۆژێکدا ئەوەندە شت دەبیسێ کە سەری سوڕدەمێنێ...

دۆن پاولۆ لە کوێرەڕێی قەراخ سێلاوگر چاوی بەزابالیونە دەکەوێ. وەکیل قەشە بۆ پەنایەک دەبا و بەڕەنگی پەڕیو و دەنگێکی وەک ناڵین لێی دەپرسێ:

– تۆ کیژەکانی منت نەدیوە؟

هێندێ لە شەڕابخۆران کە وەکیلیان ناسیوەتەوە، دەورەی دەدەن و لە کاتێکا سەرخۆش و بەلادا دێن، شەڕابی بۆ دێنن و هاوار دەکەن: «وتار بدە ئاغا وتار، ئێمە وتارمان گەرەکە»

حەشیمەت هەروەک لەوانە بوو بەگوێرەی مەیل و ویستی مۆسیقاژەن و ئاواز و هەوا، داوای سەمای «فۆکسترۆت» بکا، ئێستا داوای وتار دەکات. لە زابالیونە حاشا و لە حەشیمەت پێ داگرتن، ئاخرەکەی لەبەر ئەوەی لەنێو ئەوانەی دەورەیان داوە وەکیل چەند کەس لە کاربەدەستانی دەوڵەتی دەبینێ و دەیانناسێ، ناچار مل ڕادەکێشێ. کیژەکانی لە بیر دەباتەوە و وەبیری دێتەوە کە پۆستی کەلانتەری ناوچە بەرپرسی نییە و چۆلە. چەند کەس لە لاوان بەزەحمەت بۆ لای مێزی پەنا کوپەی شەڕاب پاڵی پێوەدەنێن. زابالیونە دەستێک بەسمێڵی دادێنێ و بۆ لای سەرەوە بایاندەدا و قژەکانی ڕێکوپێک دەکا. ڕوخساری گۆڕانێکی بەسەر دادێت و چاوەکانی دەتروسکێن، دەستەکانی بەرەو عاسمان بەرز دەکاتەوە و پاشان بەدەنگی بەرز و نەوی ئاوا دەست پێدەکات:

– ها ئەی ڕۆڵەی ڕۆمی ئەبەدی، تۆ ئەی میللەتی من!

بەم جۆرە موسیقا دەست پێ دەکا، مۆسیقایەکی خۆش. وتاردەر لەگەڵ ئەم چارەڕەشانەی سەرخۆش لە نەشەی شەڕاب جۆرێ قسان دەکات وەک بڵێی لەگەڵ ئەنجوومەنی پاشا و ئیمپراتۆرانی دوورخراوە بەرەوڕووە. هەڵمی سەرخۆشی بیرەوەری شەوکەت و جەلالی کەونارایی لەخۆدا دەتوێنێتەوە و درێژە بەقسەکانی دەدا:

– بەمن بڵێن کێ شارستانیەت و کلتووری بۆ دەریای مەدیتەرانە و بۆ تەواوی ئەفریقا کە لە کۆنەوە ناسیبووی، بەدیاری بردووە؟

دەنگەکان وەڵام دەدەنەوە: «ئێمە»

– بەڵام حەیف کە بەرهەمی ئەو کارەی ئێمە، خەڵکی دیکە بردوویەتی. دووبارە تکا دەکەم پێم بڵێن کێ شارستانیەت و کلتووری بۆ هەموو ئەوروپا و بۆ ڕۆخەکانی تەماوی ئینگلستان بردووە و، دەیان شاری دروست کردووە. شوێنێ کە ئینسانەکانی سەحرایی لەگەڵ بەراز و گاکێوی وەک چوارپێیان لەوێدا دەلەوەڕان.

دەنگەکان وەڵام دەدەنەوە «ئێمە!»

– بەڵام ئیدیکە چێژیان لێ وەرگرتووە. دیسان تکا دەکەم پێم بڵێن کێ ئەمریکای دۆزیوەتەوە؟

ئەمجارە تێکڕا ڕادەبن و بەیەک دەنگ وەڵام دەدەنەوە: «ئێمە! ئێمە! ئێمە!»

– بەڵام حەیف و داخ کە قازانجی بۆ خەڵکی دیکە بووە. دیسان تکا دەکەم پێم بێژن کێ کارەبا و تێلگراف و بێسیم و زۆر شتی تری داهێنا کە بناخەی ژیانی تازەن.

دەنگەکان وەڵام دەدەنەوە: «ئێمە!»

– بەڵام فایدەی بۆ خەڵکی دیکە بووە. ئاخرەکەشی پێم بێژن کێ بۆ گشت وڵاتانی دنیا ڕۆیشتووە تا

کانگاگەل بدۆزێتەو، پردان دروست بکا، زەلکاوان وشک بکات؟

ئەمجارەش هەموو ڕادەبن و بەیەکدەنگ هاوار دەکەن: «ئێمە! ئێمە! ئێمە!»

– بەڵێ من بەجارێک ڕیشەی هەژاری و چارەڕەشی ئێوەم نیشان دا. بەڵام پاش چەند سەدە زوڵم و داماوی، ئێستا کەرەمی خوا پیاوێکی بۆ وڵاتی ئێمە ناردووە کە پێی سپێراوە ئەوەی هی ئێمە بووە و لێیان دزیوین بۆمان بستێنێتەوە.

چەند دەنگێک هاوار دەکەن:

– بۆ پێشەوە بۆ لەندەن! بۆ لەندەن!

دەنگی دیکە هاوار دەکەن: «بۆ نیویۆرک! بۆ ئەمریکا! بەرەو کالیفۆڕنیا!

پیرەمێردێک هاوار دەکات: «بەرەو سائوپۆلۆ، بەرەو تونیدا پۆلیستا، بەرەو ئاوە نیدا ئاندیکا «شاری برازیل و ئارژانتینن»

لە پەنا دۆن پاولۆ شاتاپ گەرم دادێ و هەرچەندە لەبەر سەرخۆشی خۆی پێ ڕاناگیرێ، بەڵام پێ دادەگرێ کە بچێتە سەر نیوتەخت و پاشان دەنگی خەڵک دەدا ؛ بێ دەنگ بن. دوایە دەنەڕێنێ و دەڵێ:

– بەرەو نیویۆرک بۆ شەقامی ٤٢ بۆ شەقامی ٤٢

دەوروبەری دەپرسن: «بۆ لەوێ چ باسە؟

شاتاپ هاوار دەکا «خۆتان دەزانن لەوێ چ باسە! بەرەو شەقامی ٤٢

دووبارە بێ دەنگی بەر قەرار دەبێ و زابالیونە تارمایی ڕازداری «تیشکی مەرگ» دەکات کە داهێنانی هەرە تازەی بلیمەتانەی ئیتالیایە و چەکێکی لێ براوە بۆ زیندووکردنەوەی گەورەیی ئیمپراتۆری ڕۆم و دەڵێ:

– ئەم تیشکە ئامرازی مۆتۆڕ ڕادەگرێ. قەتارەکان لە وشکی و پاپۆڕەکان لە دەریادا ڕادەگرێ. پێوەندی لەگەڵ ئەم تیشکە دڵی مرۆڤ لە لێدان دەخات. تەگەری دووچەرخە دەتەقێنێ، مەمکی ژنان وشک دەکا، سەعاتان لە کار دەخات. پەڵەورەکان لە حەوا بەردەبنەوە. زەنگوڵەی کەنیسەکان دەکەونە خوارەوە. سەربازانی دوژمن دەبنە پەیکەرێک لە خوێ. ئیتر هیچ هێزێک نییە ئێمە لە پێشکەوتن بگێڕێتەوە.

ئەو پیاوە خوداییەش ئیمڕۆ ئەوەی بەدنیا ڕاگەیاندوە. بەڵێ کاتی پاککردنی حیسابان هاتووە.

ئێستا حەشیمەت هاوار دەکا: «بەرەو نیویۆرک شەقامی ٤٢!»

حەشیمەت بۆ دەورەی مێزی زابالیونە هێرش دەبەن تا وای لێ بکەن قسەکانی درێژە پێ بدات. بەڵام ئەو لەو کاتەدا لە دوورەوە چاوی بەکیژەکانی دەکەوێ کە لە کوێرەڕێی قەراخ سێڵاوگر باسکیان خستۆتە باسکی سەربازان و دەڕۆن

وەکیل بەگورجی لەسەر مێز دێتە خوار و بەمست و پاڵپەستە بەنێو حەشیمەتدا ڕێگا دەکاتەوە و بەدوای کیژەکانی دەکەوێ.

لەم کاتەدا مۆسیقا لەپڕ بێ دەنگ دەبێ و هەر کەسە بەکەیفی خۆی شتەکە لێک دەداتەوە.

شاتاپ بەدەوروبەری خۆی دەڵێ:

– لە نیویۆرک لە شەقامی «مالیری» کابرایەکی ڕەزیل هەیە بەناوی «مستەر چارلز لیتل بل– یخی–زوخالی» لەو بڕوایەدام هەوەڵێن پەند بەو بدرێ. دیارە هەموو دەتوانن کەسێکی دیکەش پێشنیار بکەن. دەبێ ئەو کابرایە بەدیل بگیرێ و پاشان مەجبوور بکرێ بەپێش تەواوی سەربازانی هەنگێکی تەواودا بڕوا و هەر سەربازێکیش کە پۆتینی بزمارداری دەپێدا بێ، شەقێکی لێ بدا! ئەگەر زمانێکی بۆ سکاڵا گەڕا، پێی بگوترێ: «شات ئاپ» دیارە خۆی دەزانێ شاتاپ یانی چی!

کامپۆ باسۆ دەیکێشێتە کەنارێک و لێی دەپرسێ:

– لە شەقامی ٤٢ چ باسە؟

شاتاپ دەڵێ: «ئەوێ شوێنی ڕابواردنە. دەوڵەمەندەکان بۆ ڕابواردن دەچنە وێ. لەوێ ژنان دەبینی کە لەبەر بۆنی عەتریان مرۆڤ سەرخۆش دەبێ.» ئەو دەم خۆشی چاو دەنوقێنێ و بۆن دەکا، هەر دەڵێی لە دوورەوە بۆنی وانی کردووە. بەڵام لەپڕ بێ دەنگ دەبێ، چونکە کوڕەکەی دەگاتە وێندەرێ. کوڕەکەی لیباسی سەربازی لەبەردایە، لیباسێکە لەبەریدا دەگری:

قۆڵەکانی تا مەچەک هەڵگەڕاونەوە، دەلینگی شاڵواری بەزەحمەت دەگاتە بەر ئەژنۆی. باوکی پێی دەڵێ شەڕاب بخواتەوە. کوڕ پێی دادەکا و دەخواتەوە.

باوکی دەڵێ: «دیسان بخۆوە. خۆش بەحاڵت کە گەنجی.» پاشان پێی دەڵێ:

– کوڕم! ئێستا چت پێ دەڵێم لە بیری مەکە. ئەگەر دەوڵەت بڕیاری دا سەرباز بە «تیشکی مەرگ» بۆ نیویۆرک بنێرێ، لە ڕیزی سەربازان وەرە دەر و داوتەڵەب بەو بەدەوڵەت بڵێ: کە باوکت لەوێ بووە. تۆ حیسابی زۆرت لەوێ هەنە و دەبێ پاکیان بکەی.. کەوابوو کاتێکی لەوێ لە مەیدانی تۆپخانە دابەزی بەدەستی ڕاستەدا بابدەوە و بپرسە شەقامی «مالری» لە کوێیە.؟ لەوێ دووکانی کابرایەک بدۆزەوە بەناوی «مستر ساموئیل سمسار» ئەو جوولەکەیەکی لهستانییە کە بەزمانی «ناڵولی» قسە دەکات. پیرەمێردێکی چکۆلەیە، سەری لە هەموو شت دەردەچێ. دەزانێ لە کوێ دەتوانی باش بخۆی و بخۆیەوە و پولدارەکان لە کوێن. شار گەورەیە ئەگەر ناتەوێ بزر بی هەوڵ بدە ئەو بدۆزیەوە.

کوڕ قاقا پێدەکەنێ و بەهەقناسی تەماشای باوکی دەکا و بەسەر بەڵێی بۆ دەڵێ.

باب دووبارە دەڵێ:

– بخۆوە و گوێ بگرە. من ئیتر پیر بووم و شتی زۆرم گەرەک نییە. بەڵام ئەگەر دەتەوێ دڵم خۆش کەی، سێ چوار جووت کەوشی «گاڵ»ی پەنجە پانم بەدیاری بۆ بێنە. ساموئیل دەزانێ دەبێ لە کوێیان بکڕی. لەبیرت بێ کەوشی پەنجە باریکم بۆ نەهێنی، چونکە قاچم مێخەکەی هەیە.

لەپشت مێزی جیرانیان بەردتاشێکی خەڵکی «برگام» دانیشتووە کە هێشتا لیباسی وڵاتی خۆی، واتە کڵاوی کەوڵی شەو، کۆتێکی مەخمەری لەبەردایە. ئەو ساڵی بوومەلەرزە بۆ کاری سازکردنەوەی

خانووبەرە هاتۆتە «مارسیکا» و لە فوسا ژنی هێناوە و ئیتر نەگەڕاوەتەوە.

ئێستا قسە لە کارێکی گەورەی ئاوەدانی دەکات کە لە سویس ئیتاڵییەکان بەڕێوەی دەبەن. دەڵێ:

– من هەموو تەمەنی لاویم لە چاردە ساڵی بەدواوە لەگەڵ باوکم لەو وڵاتە ژیاوم. لە هەموو سویس تونێلێک نییە کە بەدەستی کرێکارانی ئیتاڵیایی لێ نەدرا بێت. باوکم کاتی لێدانی تونێلی «لوتشبرگ» لەگەڵ بیست و چوار کرێکاری دیکە لەژێر ڕووخاندا مرد. پاش وی من بۆ لێدانی تونێلەکانی «تریمباخ» و «کرانشە» و «ئالورب» کارم کردووە. لە «تریمباخ» خانووی کرێکارانی ئیتاڵیایی لە دار دروست کراوە و گوندێکی تازەی لێ ساز بووە کە ئێمە ناومان نابوو «ترابولسی، تریپولی»

کامپۆ باسۆ دەپرسێ: «بۆچی ترابلس؟ خۆ ئێوە عەرەب نەبوون؟»

«برگامی» دەڵێ:

– هەروا ئیتر! ئەم خەڵکەی سویس ئینسانی زۆر باشن و پارەی چاک دەدەن. بەڵام تەواوی ئەم کارانەی خانووبەرە ئەنجامی بۆ وان بوو نەک بۆ ئێمە. لە گەڵکوو کارەکە تەواو دەبوو، خێرا دەبوایە بڕۆین. زۆر جار هەڵدەکەوت کە هەبوون کەسانێک کاتی ڕۆیشتن باسکی لە دەست دابوو. بەدبەختی وەها لەو فەقیرانە دەگەڕا، کە مێش بەدوای کەری پیردا. لە «کریمسل» لە نیزیک «بێرب» لەو کاتەدا کە خەریکی هەڵکەندنی بناخەی ساختومانێکی کارخانەی کارەبا بوون، لەپڕ بەردێک لەبەر تەقینی مین پەڕیە حەوا و بەسەر فەقیرێکی هاووڵاتی ئێمەدا کەوت کە دووسەت میتر دوور بێ خەیاڵ نانی دەخوارد. بەردەکە وەپشتی کەوت و هەر لە جێ کوژرا، ڕاست وەک ئەنگێوەیەکی دەست ڕاست بەگوللەیەک دوژمنی کوشتبێ.

ئێستا دەستەیەکی سەرخۆش لە دەورەی کوپەی شەڕاب کۆبوونەوە و سەر و گوێی گۆرانییەکی قەدیمی ئاوارەکان» دەشکێنن: –

– سێ ڕۆژی تەواو لە لۆتکەی هەڵمدا – دەڕۆن و دەڕۆن تا دەگەنە ئەمریکا.

لەپشتی مێزێکی دوورتر پیرە پیاوێک کە مۆبل و سەندەڵیان چاک دەکاتەوە، بیرەوەری سەردەمی مانەوەی خۆی لە «سان پاوڵۆ»ی بیرزیل بۆ دەوروبەری خۆی باس دەکات:

– لە «سان پاوڵۆ» گەڕەکێک بوو کە بیرزیلییەکان پێیان دەگوت: «ئاباچێو پیکس» و ئێمەی ئیتاڵییەکان لەوێ لەگەڵ ڕەشەکان تێکەڵ بووین. ڕۆژانە بۆ بژێوی کورسی و سەندەڵیمان چاک دەکردنەوە. شەوانەش بۆ بەرگری لە خۆمان چەقۆمان دروست دەکردن. لەوێ چوونی کۆڵان بێ چەقۆ وەک بێ تفەنگ بچیە شەڕ وابوو. باوکم دەیگوت: باشترە مرۆڤ خەریکی کار و ژیانی خۆی بێ. بەڵام هەرچۆنێ بێ چەقۆ وەشاندن لە چەقۆ وێکەوتن باشترە. لاوانی بیرزیلی کە دەیانویست گێچەڵێک بەئێمە بکەن، شەوانە دەهاتنە گەڕەکی «ئاباچێو پیکس» و ئێمەش هەمیشە دڵ و ڕیخۆڵەمان دەخستنە نێو دەستیان و بەڕێمان دەکردنەوە. هەر شتێکی لە دەوروبەری «سان پاوڵی» دروست کراوە، ئیتاڵییەکان دروستیان کردووە. بەڵام بەشی زۆریان لە «ئاباچێو پیکس» و لە گەڕەکی«پراز» لەگەڵ تورک و

پورتوگالی و ئەسپانییەکان ماونەوە. ئەگەر بەڕاستی ڕۆژی حیساب پاککردن بێت، پارچەیەکی گەورەی بیرزیل بەئێمە دەگات. من کە ئێستا لەگەڵ ئێوە دەدوێم دەتوانم داوا بکەم کە ئەو وڵاتە باش دەناسم.

دۆن پاولۆ فرە بەپەرۆشە کە دەبینێ وەرزێران ئاوا خوێنساردی ئاسایی و خۆڕاگری کەونارایی خۆیان لە دەست داوە و سەرخۆشی تەبلیغات بوون.

دەبێتە هەرا و سەرباز بەبێ ئەوەی پارەی مەیخانە بدەن وەدەردەکەون و دەڕۆن. ژنانی خزمەتکار هاوار دەکەن، خاوەنی مەیخانە بەچەقۆ هەڕەشەیان لێ دەکات. سەرباز لە دوورەوە بانگ دەکەن و دەڵێن: «بڕۆ پارەکەت لە دەوڵەت بستێنە.»

لە دەوروبەری کوپە ئێستا کە چۆل بووە، دە کەس لە وەرزێران گۆرانی موهاجیران درێژە پێ دەدەن. چەند کەسیان دەچنە سەر کوپەی شەڕاب وەک ئەو کەسانەی کە خۆیان بەلێواری پاپۆڕی نێو دەریای بەشەپۆلەوە هەڵواسیبێ، سینگیان بەلێوی کوپەی شەڕابەوە ناوە و بەخەیاڵی ڕۆیشتن بەسەر پانایی دەریادا ئاوا گۆرانی دەڵێن:

سێ ڕۆژی تەواو لە پاپۆڕی هەڵمدا
دەڕۆن و دەڕۆن تا دەگەنە ئەمریکا
نە گیایان وەگیر دەکەوێ نە کا
لەسەر هەردی ڕەق نوستن
هەروەک حەیوانات لێی دەکەون.....

دەنگی سەرخۆشانە و گوێ ئازاردەر دەنگی داوەتەوە. کێشی دەنگەکان ئەوەندەی پشوو دێت دەکێشرێ و لەگەڵ ژێستی گرژ و هەوا گۆڕین هاوڕێیە و لایەنی بەرەوڕووی ئەم حەرەکاتە و ئەدایانە وەک ئەو موسافیرانەن کە خەریکن بەقەستی سەفەر سواری پاپۆڕ دەبن.

ماگاشیا «باد پا»ی فەقیر وەخەبەر دێنێ کە لەپشتی پنجە گوێنی خەوی لێکەوتوە. دەیهێنێ و گاری لێ قایم دەکات. خەڵکی پیتراسکا دەیانەوێ بڕۆن، چونکە زۆر درەنگ بووە. دۆن پاولۆش ڕا دەبێ و هەر چەند لەبەر هیلاکی خۆی پێ ڕاناگیرێ، جارێکی دیکەش بۆ دیتنی بیانکینا و گالەوەڕێن دەچێتەوە ڤیلای چوار فەسڵ. لە پردێ دەپەڕێتەوە و دەچێتە نێو کۆڵانی ڕەزەکان. دەنگی گۆرانی موهاجیران بەتاریکیش بەدوایدا دێت:

بەڵام ئەمریکا زۆر جوان و بەرفراوانە
دەوراندەوری چیا و ڕووبارە.
بەڵام سەنعەتی ئێمە ئیتاڵییەکان
لە هەموو شوێنێ دێهات و شاری پێکهێناوە.!
لە نیزیک دیواری ڤیلای چوار فەسڵ، قەشە تووشی گالەوەڕێن دەبێ و پێی دەڵێ:

– من پێویستە لەگەڵ تۆ بدوێم.

کابرا دەڵێ: «ئاغای قەشە، منیش لەگەڵ تۆ ئاخافتنم هەیە.

هەرتکیان لە تاریکیدا کوچە باخی ڤیلا دەگرنە پێش و لەپێش ڤیلا لە پەنا حەوزی بەرد دادەنیشن. قەشە دەست پێ دەکا:

– شەڕ دەست پێ کراوە. شەڕی بانکە کە بەیارمەتی وەرزێرانی ئیتاڵیایی دژی ورزێڕانی حەبەشە بەڕێوە دەچێ. من تەواوی ڕۆژ بەدوای تۆدا دەگەڕام تا قسەت لەگەڵ بکەم و بزانین دژی ئەم شێتییە دەتوانین کام هەنگاوی خێرا بنێین.

گالەوەڕێن دەڵێ: «من تەواوی ڕۆژ لەگەڵ خانم باڕون بووم. ئاغای قەشە تا شێت نەبووم لەوانەیە تۆ بتوانی دەفریام کەوی.

قەشە دەپرسێ: «چ دەردێکت هەیە؟»

بەڵام گالەوەڕێن وەڵام ناداتەوە. قەشە دووبارە دەیلێتەوە:

– ئیمڕۆ شەڕ دەست پێکراوە شەڕی بانک.....

گالەوەڕێن دەڵێ: «من و خانم باڕۆن لە تەمەنێکداین. ئەو دەمانە کە منداڵبووین زۆر جار لە پەنا ئەم حەوزە، لە کوچەی باخ، لە نیزیک قەفەسەی تاوسان و لە دەوروبەری «عیبادەتخانەی زوهرە» پێکەوە یاریمان دەکرد. تا ڕۆژێک دایک و بابی لە دێردا حەپسیان کرد.» دۆن پاولۆ قسەکانی دەبڕێ و دەڵێ:

– لە سەربردەی وی ئاگادارم.

– کەوابوو ئاغای قەشە تۆ دەزانی کە مێردی وی لە شەڕێکی تەن بەتەندا کوژراوە. ئەوە ڕاست سزای خودایی بوو. ئەو دەم خانم باڕون لەجیاتی ئەوەی بێتە ئێرە، ویستی لە شار بژی و چ بێژم و چی کرد. دیارە پێت وانەبێ کە ئینسانێکی خەراپە، نا، تەنیا زەعیفە.

قەشە دەپرسێ: تۆ لە کوێ دەزانی؟

– خانم باڕون خۆی هەمیشە بۆ منی دەنووسی.

– یانی ئەو سەربردەی ژیانی خۆی بۆ تۆ دەنووسی؟

گالەوەڕێن دەڵێ: «بەڵێ، ناڕاستەوخۆ. ئێستا ئیتر بۆتە ئیماندار و ترسی مردن هەڵی گرتووە. ئەو دەمیش ڕۆژەکانی شەممە بۆ وەزمانهاتنی گوناحانی دەچوو. ئەو کەسەی ئیقراری وی دەبیست دەبێ پیاوێکی تۆسن و دڵڕەق بووبێت. چونکە بۆ هەر گوناحێکی گەورە مەجبووری دەکرد بۆ شووشتنەوەی گوناحەکە دوعای (Ave Maria) بخوێنێ و بەزمانیش لەسەر هەرد نیشانەی خاچ بکێشێ. ئەم جۆرە شووشتنە لای ئێمەش هەیە. بەڵام ئەگەر قەشەیەک غیرەتی ئەوەی هەبێ سزایەکی ئاوا بەسەر خانمێکی باڕوندا بسەپێنێ، دەبێ قبووڵ کەی کە ئەوپەڕی بێبەزەییە. سەبارەت بەخوێندنی دوعای (Ave Maria) پیاو هەق بڵێ هەمیشە ئەو دوعایەی دەخوێند. بەڵام کێشانی خاچ لەسەر هەرد بەزمان کارێکە خانم باڕون هەمیشە منی کردۆتە مەعموور ئەنجامی بدەم. دیارە مەبەستم شکایەت نییە، چونکە لەبەر ئەوەی

ئەم کارە بۆ خاتری ئەو بووە، هەمیشە بەدڵ ئەنجامم داوە. ئەو دەم لە هەر شوێنێ بوایە لە ڕۆم یا لە «سن مۆریتس» یا «مۆنتی کارلۆ» کارت پوستاڵێکی بۆ من دەنووسی و ژمارەی خاچەکانی کە دەبوایە بەزمان لەسەر هەرد بیانکێشم، دیاری دەکردن. تا ئەو کاتەی بارۆن زیندوو بوو ژمارەی خاچەکان لە حەوتودا لە چەند خاچ تێنەدەپەڕی. بەڵام پاش ئەو زیادیان کرد و دەگەنە بیست و سێ. دیارە ئاغای قەشە دەزانن خانمێکی بەو نازەنینییە و سی گوناحی گەورە لە حەوتودا! لەم دواییەدا لە حەوتودا لەسەر بیست و یەک ڕاوەستاوە. ناکرێ بڵێی کەمە، ڕۆژێ دەبێتە سێ.!

دۆن پاولۆ پشت ئەستوری دەکا کە ڕۆژێ سێ زۆرە و تۆ هەروا بەزمان خاچت کێشاون. ؟

گالەوەڕێن بەمنگە منگ دەڵێ:

– ئەوە تەنیا هۆی پێوەندی نێوان من و ئەو بوو کە مابۆوە. ئەگەر من ڕەتم کردبایەوە یەکی تری دەکردە مەعمووری ئەم کارە، ئەو دەم بەجارێک لێی بێ خەبەر دەبووم. پاشان گالەوەڕێن قەشە دەباتە تەویلە، فانۆس هەڵدەگرێ و لە دیواری تەویلە لە پانتایی چەند میتری چوارگۆشە ژمارەیەکی زۆر خاچی بچووک نیشان دەدا کە بەخەڵوز کێشراون. بۆ قەشەی ڕوون دەکاتەوە و دەڵێ: بۆ ئەوەی بەهەڵە نەچم و لە بیرم نەچێت، هەمیشە ژمارەی ئەو خاچانەی کە بەزمان بیانکێشم بەخەڵوز لە دیوارم دەکێشان، دیارە زیاتر لەبەر ئەوەی لەبیرم نەچێ. زۆر جار کە سەیری دیوارم کردووە گریاوم. ئەو خاچە بچووک و ڕەشانەی کە بەڕیز لە دیوار کێشراون، گوڕستانی ئەو سەربازانە وەبیر دۆن پاولۆ دێنێتەوە کە لە شەڕدا کوژراون و لە دەوروبەری «کوریتز» چاوی پێیان کەوتووە، بەڵام ئەمجارە لەجیاتی خاچی گۆڕستان، خاچی گوناحە گەورەکانی خانم بارۆن دەبینێ.

هەرتکیان دەگەڕێنەوە و لە پەنا حەوز دادەنیشن. گالەوەڕێن دەڵێ:

– چەند ڕۆژە خانم بارۆن هاتۆتە ئێرە، بزانە بۆ من جێژنێکی چەند گەورە بووە. ئەو پێی گوتم: «بۆیە گەڕاومەوە ئیتر پارەم نییە لە شار بژیم» من لە وەڵامدا گوتم: «خانمی من! هەتا نۆکەرت زیندووە خەمی هیچت نەبێ» ڕۆژی دوایی خەنیمەکەی کە خەڵکی «پیە مونە» و سەرهەنگی سوارە نیزامە گەیشتێ.

«بیانکینا» دەڵێ: لە فیز و پۆزی ئەو کابرایە وا دیارە کە لە شەڕی کریمەدا بەشدار بووە» بەڵام من لێی نەترسام و هەر شەوی هەوەڵێ بانگم کردە پەنایەک و بەگوێچکەمدا خوێند؛: «ئەگەر ناتەوێ مەیتەکەت لە ڤیلای چوار فەسڵ بنێژرێ بەهەوەڵین قەتار بگەڕێوە بۆ کریمەت.» بەڵام خانم بارۆن پشتی خەنیمەکەی گرت. لەودەمەوە ژیانم لێ تاڵ بووە. شەوانە خەوم لێ ناکەوێ و دەتوانم بڵێم هەر ڕۆژ نابێتەوە. ئەوەی لەم نێوەدا مسۆگەرە ئەوەیە کە وەزع هەمیشە هەروانابێ. پێرێ کاتی ڕۆژئاوا خانم بارۆن هاتە لام و داوای لێ کردم کە وەک ڕابردوو بیست و یەک خاچ بەزمان لەسەر زەوی بکێشم. لە وەڵامدا گوتم: «نا، نا، بۆ ئەو گوناحانەی تۆ لەگەڵ ئەو کابرایە دەیکەی، من ئامادە نیم سزا بدەم.»

خانم بارۆن بەسەرسوڕمانەوە تێکڕاما و چاوی پڕ بوون لە ئاو و پرسی: «یانی چی؟ من خۆم سزایان بدەم؟» لە ئاخردا بەڵێنم دا کە خاچەکان بکێشم، بەڵام بۆ ئاخرین جار. ئێستا کاتێ کە شەو دادێت ئەم

دوانە دەچنە سەرێ بۆ ژووری خۆیان. من هەست دەکەم سەرم دەسوڕێ، ڕاست وەک شێتانم لێ هاتووە. تاوێک هەدادانم نییە.ناتوانم بیر لە هچیتر بکەمەوە، کەوابوو ئەگەر تۆ بتەوێ لە بارەی شتێکی دیکە لەگەڵ من بدوێی، بێ فایدەیە و تەواو بێ فایدەیە.

دۆن پاولۆ لێی دەپرسێ: «دەزانی پۆمپیۆ کەی لە ڕۆم دەگەڕێتەوە. ؟»

– نەخێر نازانم.

– من بیانکینام ناردۆتە «روکا» دەزانی گەڕاوەتەوە یان نا ؟

– نا، هێشتا نەگەڕاوەتەوە.

پاشان گالەوەڕێن بەچاوی بەئەسرینەوە دەڵێ:

– ئاغای قەشە تۆ لەو ڕوانگەوە کە قەشەشی دەبێ لەگەڵ خانم بارۆن قسە بکەی.

– بەداخەوە ئیمڕۆ شەڕ دەست پێکراوە. من ناتوانم بیر لە هیچ شتێکی تر بکەمەوە.

کۆڵانەکانی فوسا چۆلن و چرایان نییە. ئاڵا و تابلۆ و نەنووسراوەکانیان دیارە و نەڕەنگیان. هەروەک شوێنەواری لە کارنەواڵ بەجێماو شاری ن. وستوویان داپۆشیوە. دۆن پاولۆ لە کاتێکا بەلادا دێت لە پێش هۆتێلی تورنسل ڕادەوەستێ. چونکە لە سالۆنی نانخواردن دەنگی هەرا و گۆرانی دێت، ئەم دەنگ و هەرایە دەبێ ئاخرین ڕەنگدانەوەی میوانانی لووت بەرزی ناوچە بێ کە ویستوویانە دەستپێکی شەڕ لەگەڵ حەبەشە جێژن بگرن. بۆ ئەوەی ناچار نەبێت بەنێو سالۆنی نانخواردندا تێپەڕێ و لەگەڵ ئەو کەسانەی لێیان بێزارە تووشی قسان نەبێت، دۆن پاولۆ دەوری ساختومانە کە دەدا و لە ئاخری حەساری چۆل کە پڕە لە سەوەتەی بەتاڵ و دار و چیلکەی سووتاندن، دەرگای چوونە متبەقێ دەبینێتەوە.

ئێستا دۆن پاولۆ یەکێ لە ڕۆژەکانی سەردەمی منداڵی وەبیر دێتەوە کە ئەو دەم شاگردی پۆلی دووەمی سەرەتایی بووە. لە مەدرەسە ڕابوونێکی بەکۆمەڵ دژی مامۆستایەک بەناوی «دۆن وینچنتزۆ لیمونە» سەرهەڵدەدا. مامۆستا لە منداڵێکی داوە و باسکی شکاندوە. ئەو دەم دۆن پاولۆ لە تەمەنی ٧ – ٨ ساڵیدا بووە. گورج کڵۆ خەڵوزێکی هەڵگرتووە و چۆتە مەدرەسە. لەسەر ڕێگای خۆی هەر دیوارێکی سپی و خاوێنێ دێتوە ئەم دروشمە تۆڵەخوازانەی لێ نووسیوە: «مردن بۆ وینچنتزۆ»ە نابووت بێ زوڵم» لە متبەقی موسافیرخانە دەنگی شووشتنی قاپ و کەوچک دەگاتە دەرەوەی حەسارێ. دۆن پاولۆ ناوێرێ بچێتە ژوور. ئەو دەم شاقەلی عەباکەی پڕ دەکا لە خەڵوز و بەنێو کۆڵانە تاریکەکاندا دەست بەگەڕان دەکات. کۆڵانی ئێزگەی ڕێگای ئاسن چۆلە و ئیزگەش خۆی لە بێدەنگیدایە. سواڵکەرێک لە سالۆنی چاوەڕوانیدا خەوتووە. سەگێکیش لە پەنای وەرکەوتووە. ئاخرین قەتار دەبێ ڕۆیشتبێ. دۆن پاولۆ لەسەر باجەی بلیتفرۆشی بەخەتی درشت دەنووسێ: «نابووت بێ شەڕ! بژی ئازادی!»

پاشان لە مەیدانی ڕێگای ڕێی ئاسن تێدەپەڕێ و دەچێتە شاری کۆن. بەکۆڵانی تەنگ و خوارەپێچەدا خۆ دەگەیێنێتە پێش کەنیسەی «سان گیۆ سپ» بەڵام دیوارەکانی کەنیسە قەڵشیون و لووس نین. باش لێیان نانووسرێ. بەپێچەوانە پەیژەکانی پانی کەنیسەکە دەگەنە دەرگای گەورە، ڕاست و لووس و

خاوێنن. هەر دەڵێی بۆ ئەم کارە دروست کراون. دۆن پاولۆ لە پەیژەی یەکەم دەنووسێ: «نابووت بێ شۆرباوی دەوڵەتی» لە پەیژەی دووەم دەنووسێ: «پایەدار بێ شۆرباوی ماڵێ» لە هی سێیەم دەنووسێ: «مردن بۆ پاپ لایەنگری شەڕ.»

کاتێ لە نووسین دەبێتەوە لەوێ دوور دەکەوێ و لە ڕێگادا دوو جار ئاوڕ دەداتەوە تا نووسراوەکانی خۆی کە بەخەتی کتێبی نووسیونی و لەبن کەنیسە باش دیارن تەماشا بکات. لە بادانەوەی کۆڵاندا کەمی دەمێنێ دەسەرخۆشێکی بەڕەڵا هەڵبنگوێ کە لەبەر سەرخۆشی بەلادادێت و گۆرانی موهاجیران دەچڕێ. سەرخۆش لەگەڵ تێهەڵەنگوتنی قەشە دەپۆشەکێ. پاشان بەپێکەنینێکی بەرز و ئەحمەقانە وەدوای قەشە دەکەوێ و بەنارەنار دەڵێ:

– دڵەکەم، دڵەکەم، دڵە جوانەکەم. ڕاوەستە بتبینم....

بۆ ئەوەی لەم جۆرە نەفرەتیانە دەرباز بێ، هەنگاوان توند دەکات. بەڵام سەرخۆش دەستبەردار نییە. قەشە سەبر دەکا تا لەبن چرایەک بیگاتێ و ئامادەیە دوو زللەی باشی تێسرەوێنێ. پاشان سەرخۆش هەست بەهەڵەی خۆی دەکا بەجولەیەکی گاڵتەیی بەبۆڵەبۆڵ دەڵێ:

– چ هەڵەیەک، خەریک بوو تووشی کوفرێکی گەورە بم.

دۆن پاولۆ دەگاتە پێش ئیدارەی باج و ماڵیات کە ئاڵای دەوڵەتی لەسەر هەڵواسراوە و لوولە ئاسنی ئەستووریان لەپشت پەنجەرەکان داناوە. لە پەنا دەرگا بەخەتی درشت دەنووسێ: «نابووت بێ شەڕ و بارمتەی ئینسانان، بژی ئازادیی!» لە کۆڵانی تەنیشتی دەنگی سەرخۆشان دێت. دۆن پاولۆ بۆ خۆپاراستن دەگەڕێتەوە میوانخانە و بەدەرگای ئاشپەزخانەدا کە چۆلە و کەسی لێ نییە، دچێتە ژوور.

پۆمپیۆ لە ژوورەکەی وی لەسەر کورسی دانیشتوە و چاوەڕوانیەتی. کوڕی دەرمانفرۆش دەڵێ:

– من ئیمشەو لە ڕۆمەوە بەئاخرین قەتار گەیشتم. کە زانیم تۆ لێرەی هاتم بتبینم. لێرە چاوەڕوانت بووم لەگەڵ تۆ قسەم هەنە. دۆن پاولۆ دەڵێ: ئیمرۆ تەواوی ڕۆژ لە تۆ گەڕاوم و چاوەڕوانت بووم. پاشان لە قسەکانی زیاد دەکا و دەڵێ:

– شەڕی تازە دەست پێ کراوە. شەڕی بانک لەگەڵ فەقیران. ئێمە دەتوانین چی بکەین.؟

پۆمپیۆ ڕەنگی بەڕوانەوە نامێنێ و لە وەڵامدا دەڵێ:

– وا نییە، تۆ بەهەڵە چووی. ئەم شەڕە بۆ میللەتی ئێمەیە و بەقازانجی شارستانیەتە.

– تۆ چۆن باوەڕ بەشتی وا دەکەی؟

پۆمپیۆ سەفەری خۆی بۆ ڕۆم بۆ باس دەکات: لەگەڵ یەکێک لە دۆستەکانی کە ئەویش لایەنگری شۆڕشی دووەمە چەند سەعات بەدەورەی بانکێکدا سوڕاونەوە کە پێیان وابووە پێشەوای ڕاستەقینەی شۆڕش لەوێدا حەپسە. گوێچکەیان بەدیوارەوە ناوە و لەلایەکیش وریابوون تا بزانن لە سەعاتی کاتی خواردندا، خواردنێکی وەک خواردنی زیندانیان بۆ ئەو بانکە دەبەن یان نا.

ئاخرەکەی بەزەحمەتێکی زۆر لەگەڵ دوو پۆلیسی چەکدار کە لەپێش بانک کێشکیان کێشاوە کەوتوونە

گفتوگۆ، بەڵام هیچ بەڵگەیان دەست نەکەوتووە. چەند شەو لە ماڵی ئاشنایەک لەگەڵ دەوڵەمەندان دانیشتوون. سەیر ئەوە بوو کە پۆمپیۆ لە بازرگانێکی گەورە و لە بانکدارێکی بیستبوو کە ئەوان گوتوویانە گومانیان لەوەدا هەیە کە شەڕی تازە لەگەڵ ئەفریقا بەقازانج بێت و ئەوەیان بەهەنگاوێکی مەترسیدار و پڕ خەرج زانیوە. ئەو دەم ئەو دوو دۆستە پرسیبوویان: «کەوابوو ئەم شەڕە بۆ چی ساز بووە؟» وەڵامەکان ناڕوون و دووسەرە بوون. هیچیان غیرەتی ئەوەیان نەبووە ناوی ئەو بەرن. داخوا دەکرا بەڕاستی هێندە لە زیندانییەک بترسێن؟ داخوا قبووڵ دەکرا کە وێنەیەکیان لەجێی ئەو داناوە ئامرازی بێ ئیرادەی بەردەستی بانک نەبێ؟ کەوا بوو بۆ شەڕ دەکا؟ ڕازی ئەم نوکتەیە دەبوایە لە مەیدانی «پیاتزا وێنێزیا» بۆیان ڕوون بێتەوە.

پۆمپیۆ پاشان دەڵێ:

– ڕایانگەیاند بوو کە ئیمڕۆ سەعاتی چواری دوای نیوەڕۆ سەرۆکی دەوڵەت وتار دەدا. من و هاڤاڵەکەم چووینە وێندەرێ و ڕاست لەبەرانبەر هەیوانی «کۆشکی ونیز» ڕاوەستاین. ناچار ماوەیەکی زۆر چاوەڕوان بووین تا لە مەیدانی کۆشک دەرکەوت و دەنگی بەسەر حەشیمەتدا بڵاوبۆوە. گومانمان لەوەدا نەما کە خۆی بوو، وێنە نەبوو.

دۆن پاولۆ دەیەوێ شتێک بڵێ، بەڵام دوودڵە، لەوە کە لەبەرانبەر بڕوایەکی ئاوا پتەو و ساکارانە بەڵگە بێنێتەوە. دەستی ڕاستی لە گیرفانی عەباکەیدا دەشێرێتەوە، چونکە هێشتا بەخەڵوز ڕەشە.

پۆمپیۆ دەڵێ:

– شەڕێکی ئیمڕۆ دەست پێ کراوە، ئەو زەوییە پانوبەرینانەی کە ئێستا بەیار و چۆل ماونەتەوە دەیخاتە ژێر دەسەڵاتی بێ کارانی ئێمە. ئەو ڕۆژەی کە ئابووری ئێمە لەژێر باری قورسی خۆنیشاندانی لە ڕادەبەدەری کرێکار ئازاد بێ، ئەو دەم و، تەنیا ئەو کاتە کە خەباتی کاریگەر لەگەڵ بانک و مۆنۆپۆلە تایبەتییەکان دەرەتانی بۆ پێک دێت. شۆڕشی دووەم تەنیا وەدوا دەکەوێ و ئێستا گرنگ ئەوەیە کە ئێمە لەم شەڕەدا سەرکەون.

پۆمپیۆ دەست دەخاتە گیرفانی و کوتە کاغەزێک دە دێنێ و بەقەشەی نیشان دەدا و دەڵێ:

– من هەر ئیمڕۆ ناوی خۆم لە ئارتەشدا نووسیوە.

ئەو دەم دۆن پاولۆ دەڵێ: «کەوابوو ئێمە پێکەوە ئاخافتنمان نییە. لە کاتێکا کە خۆی ڕا دەبێ، دەرگای چوونە دەریش بەلاوەکە نیشان دەدا. بەڵام پۆمپیۆ پاش چەند چرکەیەک دردۆنگی هێشتا دەیەوێ داوای شتێکی لێ بکات:

– بەڵێنم پێ بدە هیچ لەو کارانە ئەنجام نەدەی کە پێکەوە لەنێو خۆماندا بڕیارمان لەسەر دابوون.

دۆن پاولۆ لە دوودڵی دایە. نایەوێ درۆ بکات. بەڵام دەبێ بیری ئەو مەترسیەش بکاتەوە کە لەوانەیە وەک قەشەیەکی دژی دەوڵەت بەکاربەدەستانی دەزگای بناسێنن. ئەگەر بگیرێ و ناوونیشانی ڕاستەقینەی ئاشکرا بێ، فیکری گرتنی کەمتر لە فیکری ئابڕووچوونی ترسی وەبەردەنێ. بەتایبەت

فیکری ئابڕووچوونی لە فوسا و لە پیتراسکا لەبەرچاوی ئەو کەسانە کە تا ئێستا ئەویان بەقەشە ناسیووە. جگە لەوە تازە بەتەنیایی چی پێ دەکرێ.؟

پۆمپیۆ بەپێ داگرتنەوە دەڵێ: «بەڵێنم پێ بدە.»

– بەڵێنت پێ دەدەم

پاشان دۆن پاولۆ لێی زیاد دەکا و دەڵێ:

– سەفەر بەخێر! هیوادارم بەسلامەتی لە شەڕ بگەڕێیەوە. ئەو دەم لە مبارەوە دیسان گفتوگۆ دەکەین.

پۆمپیۆ بەگەرمی قەشە لە ئامێز دەگرێ و بەڵێنی پێ دەدا کە لە ئەفریقاوە نامەی بۆ دەنووسێ و پاشان دەڕوا.

لە پەیژەکانەوە دەنگی پێکەنینی ئەو کەسانە دەبیسێ کە هێشتا لە ساڵۆنی نانخواردنی میوانخانە ئاهەنگی جێژن درێژە پێ دەدەن. دۆن پاولۆ دەستە خەڵوزاویەکەی دەشواتەوە. دەست شۆیی بۆنی میزی لێ دێت. دۆن پاولۆ لە ئاوێنەدا کە لەبەر گومێش خاڵخاڵ بووە، خۆی پیرتر و ڕەنگ پەڕیوتر دەبینێ. لیباسی ڕەشی هێناویەتە سەر شکڵی یاریکەرێکی خەمناکی سیرک. قسەکانی «ئولیوا»ی وەبیر دێتەوە کە پێی دەگوت: «تۆ ئەحمەقی، تۆ بۆیە شۆڕشگێڕی چونکە لە واقعییەت دەترسی» وشکە کۆخەیەک دەیگرێ و لەپڕ شلەیەکی گەرم و شیرین دێتە نێو زاری. کەفێکی سووک و ڕەنگ سوور دەکەوێتە سەر لێوانی. لەسەر تەختەکە درێژ دەبێ. دەکەوێتە یادی نووسراوەکانی کتێبی دوعای (Venit hora mea) داخوا سەعاتی من گەیوەتێ؟

هێشتا بەلیباسەوە لەسەر تەخت ڕاکشاوە و خەوی لێ ناکەوێ. لەپڕ دەنگی قاچ دەبیسێ. کەسێک سەبر سەبر لە دەرگای ژوورەکە نیزیک دەبێتەوە و ڕادەوەستێ و گوێ هەڵدەخات. قەشە دەڵێ: «وەرە ژوور». بیانکینا وەژوور دەکەوێ:

– من لەپشت پەنجەرەوە ڕووناکاییم بینی و هاتمە سەر.

کیژی لاو سوور و سپیاوێکی توندی کردووە و بۆنی ئاڵکۆلی لێ دێت. دەڵێ:

– لە ڕوکا بەشانازی شەڕ جێژنێکی بچووک بەرپا کرا بوو. دیارە لاوەکان زۆریان دەویست کە من شانازیان بدەمێ، بەڵام ئاخ لە چنگ ئەو مۆریکایەی تۆ چەندە ئەحمەقە. پاش ئەوەی ماوەیەک بەدوایدا گەڕام، ئاخرەکەی لە باخێکدا دۆزیمەوە خەریک بوو کەلەمی دەچاند. من پێم گوت: «یەکێک لە دۆستانی ڕۆمی تۆ منی ناردۆتە لای تۆ کە پێت بڵێم زۆری پێ خۆشە قسەت لەگەڵ بکات و ئەگەر بتەوێ ئامادەیە بێتە ئێرە.» ئەو سوپاسێکی منی نەکرد، تەنانەت پیاڵە ئاوێکیشی نەدامێ و لە وەڵامدا گوتی: «نایەوێ هیچ کەس ببینێ.»

دۆن پاولۆ بەزەحمەت هەناسەی هەڵدەکێشا و دەترسا دیسان کۆخە بیگرێ.

بیانکینا دەپرسێ: «بۆچی قسان ناکەی؟ چ قەوماوە! تا ئێستا هێشتا نەنوستووی؟ خەمت هەیە؟

قەشە بەئاماژەی سووکی سەر وەڵامی ئەرێ دەداتەوە.

– بۆچی؟ خەمی چیت هەیە؟ قەرزداری یا ئاشق بووی؟

دۆن پاولۆ بزەی دێتێ.

– ئێستا لە هەموو شت تێگەیشتم. تۆ ئەڤینداری ژنێکی تەرکە دنیای. من لە سەربردەی قەشەیەکدا خوێندمەوە کە هەمیشە خەمبار بوو. چونکە ئاشقی ئیماندارێک ببوو. بەڵام ئەوەندەش بزانە ژن لە دنیادا زۆرە.

کۆخە دووبارە نەخۆش تەکان دەدا و سەری بەسەر شانیدا دەکەوێ. لە لالێوی خوێنێکی باریک بەسەر چەنەگەیدا دێتەخوار. بیانکینا دەبینێ ڕەنگی بەڕوانەوە نەماوە. دەیەوێ بچێ کەسێک بۆ یارمەتی بانگ بکات. بەڵام ئەو دەستی دەگرێ و بزەیەکی دێتێ و بەهەناسەبڕکە دەڵێ:

– مەترسە، هیچم نییە.

بیانکینا بەپەلە دەسڕەیەکی بەئاوی سارد تەڕ دەکا و بەسەر و سنگیدا دێنێ. شاڵگەردنی خۆی بەدەوری چراکەدا دێنێ تا شۆقی کەمتر بێ. دەچێتە مەتبەق و لیوانێک ئاوی خوێ دێنێ، چەند قومی دەداتێ. پاشان دەچێتە ژوورێکی پەنای کە چۆلە، دوو باڵنج دێنێ و لەژێر سەری نەخۆشی دەنێ و سەری تۆزێ بەرز دەکاتەوە. پاشان لەسەرخۆ و بەلێزانی بێ ئەوەی بیبزێوێ لیباسەکەی لەبەر دادەکەنێ. لێفە و پارچەیەکی تەنک لەژێر دێنێتە دەر و نەخۆشی تێوەر دەپێچێ. پەنجەرە دەکاتەوە تا هەوای فێنک بێتە ژوور. ئاخرەکەی بەدەستی نەرم و ناز کەرانە لێو و چەنەگەی دەشواتەوە. جار جار دەسڕ تەڕەکانی سەرسینگ و نێوچاوانی دەگۆڕێ و هەموو جارێ قژەکانی ناز دەکا و بەسەبرۆکە بەگوێچکەی دەڵێ:

–خۆشە ویستی دڵم. گیانەکەم، هیچ نییە، دەبینی هیچ نابێ.

بیانکینا بەنەخۆش دەڵێ: نابێ قسان بکا. پەڕەکاغەز و میدادێکی دەداتێ و دەڵێ: «چت گەرەکە ئەشێ بینووسی.»

دۆن پاولۆ لەسەر کاغەز دەنووسێ: «سبەی بەیانی لە ئاکوافرە تەلەفون بۆ دوکتۆر «نۆنزیو ساکا» بکە.

کیژەکە پێی دەڵێ: «ئێستا کاتی خەوە. بنوو» خۆشی لەسەر هەرد لە پەنا تەختەکەی درێژ دەبێ. بەڵام هیچیان خەویان لێ ناکەوێ. کاتێک نەخۆش دەپرسێ:

– تۆش دەستپێکی شەڕت جێژن گرت.؟

– بەڵێ منیش.

– بۆچی؟

– منیش چاوم لە خەڵک کرد.

بەیانی نیانکینا هەموو شت بۆ پووری دەگێڕێتەوە و دەچێتە پۆستخانە تا تەلەفۆن بۆ دوکتۆر ساکا بکات.

دوکتۆر ساکا نیزیکەی نیوەڕۆ دەگاتێ. دۆن پاولۆ بەدیتنی دوکتۆری ناسیاوی شاد دەبێ. بەڵام دوکتۆر

نارەحەت دەبێ. بەپەلە و بەڕەمەکی تەماشای دەکا و کاتێ بیانکینا بەجێیان دێڵێ بەقەشە دەڵێ:

– ئێستا تێگەیشتووی گەڕانەوەت بۆ ئیتاڵیا کارێکی ئەحمەقانە بووە. ؟ هەرچۆنێک بێ کاتێ کەسێک ویستی بەهەر قیمەتێک بێ نەخشی قارەمانێک یاری بکا، نابێ ئەم کارە بەخەرجی خەڵکی دیکە بکات.

دۆن پاولۆ لە وەڵامدا دەڵێ:

– تۆ مەجبوور ن بووی بێیە ئێرە. ئینسان بەبێ دوکتۆریش دەتوانێ بمرێ.

دوکتۆر دەڵێ:

– تا ئەو کاتەی تۆ لەو لیباسە گۆڕاوە دای، منیش لەپێوەبووندام. پۆلیس زۆر بەهاسانی دەتوانێ بزانێ کە دۆن پاولۆ بەگارییەک لە ئاکوافرەدا هاتۆتە فوسا و ئەم گارییە لە ئاکوافرەدا من بەکرێم گرتووە.

دۆن پاولۆ دەڵێ: «من تۆم مەجبوور نەکردبوو کە کارێکی وا بکەی..»

دوکتۆر دانی پێ دادەنێ کە:

– من بەدوای وروژانی هەستێکی ئەحمەقانە کەوتم. ئێستا تۆ دەبێ بەخێرایی ئەو مەترسیە لەسەر من لابەری. سەبارەت بەخۆشت لام وایە تێگەیشتبی کە لە کاتی ئێستادا ناتوانی لە ئیتاڵیا هیچ بکەی. بڕۆ لە ئاسایشگایەک لە دەرەوەی وڵات ئاگات لە سڵامەتی خۆت بێ تا دەرفەتێکی لە بارتر پەیدا دەبێ.

سپینا لە وەڵامدا دەڵێ:

– من ناچار دەبێ ئەوە بڵێم کە یارمەتی تۆم بۆیە قبوڵ کرد کە پێم وابوو نابێ تۆ لەگەڵ هاودەرسانی قەدیمی پەستوپیسی خۆم وەک یەک دابنێم. بەڵام ئێستا دەبینم کە «سەگی زەرد برای چەقەڵە و ڕەنگە لە چەقەڵیش کەمتر.» شەڕ هەمیشە دەرەتانێکی زۆر بۆ برەوی شوغڵی دوکتۆران دێنێتە پێش و دوکتۆرێکی وەک تۆ کە ئوسقۆف پشتیوانی لێ دەکات لە سەردەمی شەڕدا باش دەتوانێ باری خۆی ببەستێ. ڕەنگە هەر لەبەر ئەوەیە کە ناتەوێ خۆت بخەیە مەترسییەوە.

هاتنە ژووری بیانکیینا دەبێتە کۆسپی ئەوە کە وەڵام بداتەوە. دۆن پاولۆ پێی دەڵێ:

– تۆ دەتوانی بڕۆی! منیش کە توانیم هەستمەوە سەر پێ، دەڕۆم.

دوکتۆر دەڕوا و بیانکینا بۆ نەخۆش تاریف دەکا کە لەبەر هێندێ دروشمەکانی دژی شەڕ کە کاتی شەو بەخەڵوز لەسەر دیوار و ساختومانە گشتییەکان نووسراوە هەرایەکی گەورە لە شار ساز بووە. بیانکینا لە کاتی ڕێکوپێککردنی ژوورەکە پەڵەی گەورە و ڕەشی سەر خاولەکە دەبینێ. وەوەی دەچوو خەڵوزفرۆشێک دەستەکانی خۆی پێ خاوێن کرد بێتەوە.

لە نەخۆش دەپرسێ: «ئەو ڕەشاییە چیە؟» بەڵام لەجیاتی وەی چاوەڕوانی وەڵام بێ، بەپەلە خاولییەکە دەشواتەوە. پاشان لە کاتێکا لە دۆن پاولۆ نیزیک دەبێتەوە و بەسەرکۆنەوە دەڵێ:

– هیچ دەزانی تۆ منداڵێکی بەڕاستی؟ منداڵێکی ئازا و بێ گوێ. لەگەڵ ئەوە لەسەرکۆنەی نەخۆش

پەشیمان دەبێتەوە و لێی زیاد دەکا و دەڵێ «بەڵام منداڵێکی خۆشەویستی.»

دۆن پاولۆ دەڵێ: «بیانکینا! حەیف و سەت حەیف کە لەم دنیایەدا لە پەنا ئەم بەرازە حیسابگەرانە کە پیاون، ژنیش هەن.»

بیانکینا دەچێتە فیکرەوە و پاشان دەڵێ:

– ڕەنگە ئەم وتەی تۆ لەبەر خۆپەرستی ڕووت بێ. لە ڕاستیدا ئەگەر ژن نەبان کێ منداڵی وەسەر دنیا دەنا.

نەخۆش ئیراد دەگرێ ودەڵێ:

تەنانەت ئەگەر قەرار بێ زانست بۆ منداڵ دروستکردن ڕێگای دیکەش بدۆزێتەوە – بەڵێ تەنانەت لەو کاتەشدا – لە پەنا ئەم پیاوانەی هۆگری بەرژەوەندی مادی، حەیفە ژنیش هەبن.

کیژی لاو بۆ ڕوونکردنەوە دەڵێ:

– بەڵام ئاخر شێتی خۆشەویستم، گرنگ منداڵ دروستکردن نییە. لەوانەیە بەهەڵە و بەپێچەوانەی ویست و ئیرادەی خۆ منداڵ دروست بکەن، گرنگ شیردان بەمنداڵە.

دۆن پاولۆ قەت فیکری لەوە نەکردبۆوە و ئێستا ئەوەی پێ خۆشبوو. لەو کاتەدا کە کیژی لاو خەریکی شووشتنی ژوورەکەیە؛ قەشە تەماشای دەکا. سینگی وەک قەرتاڵەیەکی پڕ لە میوە دەچێ. پێش چەند مانگ لیمۆی کاڵ لەو قەرتاڵەیەدا بوو، بەڵام ئێستا بوونەتە ترنجی گەیشتوو و چەندە ترنجی نازەنین.!

١٠

دۆن پاوڵۆ تووشی بێ حاڵییەکی ئەوەندە توند بووە کە تاقەتی ئەوەی نەماوە بیر لە سەرنەکەوتنی تا ئێستای خۆی بکاتەوە. بیری خەفەتباری کە جاروبار لە مێشکی ویدا دەجوڵێنەوە. هەروەک مێشی موزاحیم بەدەست لەخۆ دەربکەن، دەریان دەکات. ئیتر نازانێ چ بکات و، نەکەسیش دەناسێ کە بتوانێ پاڵی ویبدا و بتوانێ لە نێو وەزیراندا بمێنێتەوە و کارێکی گەلاڵەی بۆ دارشتوە لەگەڵ وان دەستی پێ بکات. زەوی لەژێر قاچی خاڵی بووە. ئێستا ئیتر جگە لە ڕۆیشتن کارێکی دیکەی نییە، بەڵام بۆ ڕۆیشتنیش بەتاڵوکە نییە. کاتێ دەڕوا کە بتوانێ بەرێگادا بڕوا. تاقە شتێکی توورەی کردووە ئاوێنەی دەست شۆییە. بۆ ئەوەی ڕوخساری خۆی لە ئاوێنەدا نەبینێ لە نیزیکبوونەوە لە ئاوێنە خۆ دەپارێزێ. خۆی بەکابرایەکی چڵمن و گاڵتە دەبینێ ئێستا دەزانێ ئەو تەنتورەی کە بۆ گۆڕینی دموچاوی دەخۆی هەڵسوە و ئەو لیباس دەبەرکردنەی قەشە هەمووی لەسەر یەک تەنیا کارێکی ئەحمەقانە و بێ دەلیل بووە. بەڵام هەوڵ دەدا کە بیر لەوە نەکاتەوە. بەبیانکینا دەڵێ:

– لە گەڵکو توانای بزووتنم بێتەوەبەر، بۆ دەرەوە دەڕۆم. ئیتر لەوانە نییە بتوانم لەم وڵاتەدا بژیم. من ماندوو و هیلاک و تێکشکاوم.

کیژی لاو دەڵێ: «کارێکیش بۆ من پەیدا کە. منیش نازانم لێرە چ بکەم. زۆری پێ ناچێ پوورم دەرم دەکا. جگە لەوە سەفەریشم پێ خۆشە.

فیکری تووشبوونی بیانکینا لە دەرەوە دۆن پاوڵۆ دەخاتە پێکەنین و دەڵێ: «ئەگەر بێیە دەرەوە شتی وات بۆ باس دەکەم پێکەنین بتگرێ.

– هەر ئێستا ناتوانی بۆم باس بکەی؟ مەسەلەی «کاری ئیمڕۆ مەخە سبەینێ»ی پێی دەڵێ. بەڵام دۆن پاوڵۆ ڕازی نابێ.

برەنیچە بەگوێرەی دەستوری دوکتۆر بەقەشە ڕادەگات و خزمەتی دەکا. دوکتۆر پاش وەدەرکەوتن لە ژووری نەخۆش تووشی مودیری موسافیرخانە بووە، وەڵامێکی ڕەمەکی بەسڵاوی ئەو داوتەوە و بەپەلە لە میوانخانە چوو بووە دەرێ تا یەکسەر بچێتە ئێزگەی ڕێگای ئاسن. لەگەڵ ئەوەش دوای تاوێک گەڕاوەتەوە و لەگەڵ داوای لێبوردن لە تاڵوکەی خۆی، نوسخەیەکی بۆ چەند دەرمانان بۆ دەرمانفرۆش نووسیوە و بەرنامەی تایبەتی خواردنی بۆ نەخۆش دیاری کردووە و بەتایبەت سپاردوویە کە ئەوەندی بکرێ هۆی ئاسایش و ئارامی فیکری بۆ پێک بێنن.

بیانکینا ئەنجامدانی خاڵی دوایی بەرنامە(سەرگەرمی و ئاسایشی فیکری) بەحەزێکی تایبەتی وەستۆی خۆ دەگرێ. دیارە کیژێکی لاوی وەک ئەو لەگەڵ نەخۆشێکی ئاوا بۆ هەڵبژاردنی هۆی سەرگەرمی کەمێک تووشی زەحمەت دەبێ. لە ڕاستیدا دەبێ واز لە هێندێ یاری و سەرگەرمیی ئەوتۆ بێنێ کە دەبنە هۆی دڵخۆشی دۆن پاوڵۆ و، بەڵام بۆ سلامەتی وی زیانیان دەبێ. لەگەڵ ئەوەش کیژەکە دەستەوستان

نییە. ئەو لە بیرەوەری دەبیرستانی خۆی سەرگەرمی بێ زەرە دەبینێتەوە، بۆ نموونە بەری پێی دۆن پاوڵۆ دەخورێنێ، یا مێشان ڕاو دەکا. لە دەبیرستان بەتایبەت لە سەعاتی دەرسدا ڕاوە مێش بوو، لێهاتوویش لەوەدا بوو کە لە کاتی فڕیندا مێش بکوژێ و بێ ئەوەی مامۆستاش بزانێ بیگرێ. ئەو دەم ئەو مێشانەی دەگیران دەرزیان دەپشتێ ڕادەکردن و بەڕیز لەسەر تەخت دایان دەنان و کێبەرکێیان پێ دەکردن. بیانکینا لەم یارییەدا ناوی دەرکردبوو. بەڵام ئێستا ئەو مێشانەی دەیانگرێ زۆربەیان لەتوپەت دەکا و بەقەشە دەڵێ:

ئیتر لێهاتووی جارانم نەماوە. لە مەدرەسەی خوشکانی دێر مرۆڤ فێری زۆر شت دەبێ. پاشان کاتێ لە ژیاندا پێوستی پێ دەبێ، دەبینێ لە بیری چۆتەوە.

کێبەرکێی دوو مێشان لەسەر تەختی دۆن پاوڵۆ بەڕێوە دەچێ و بەرگی کتێبی دوعای وی دەبێتە مەیدانی کێبەرکێ. هێندێ لە مێشەکان دەستبەجێ دەکەونە ڕێ، هێندێ خوار دەڕۆن و لە مەیدان لادەدەن. بەڵام تەمبەڵەکان پاش چەند هەنگاو دەکەون. بیانکینا دەڵێ: «ئەوانەی کە نایانەوێ وەپێش کەون، بێ گومان ژنن و بەئانقەست وەدوا دەکەون تا شانازی سەرکەوتن بدەن بەمێردەکانیان. ئەوان دەبنە قوربانی هەمیشەیی هەستیاریی خۆیان.

سەرەڕای جیاوازییەکی کەم دۆن پاوڵۆ هەست دەکات کێبەرکێی غارە مێش ئەگەر لە نیزیکەوە بێت بەقەدرایی کێبەرکێی غارە ئەسپ و ترومبیل کەیف و شادی هەیە.

سەرەڕای ئیحتیاتی بیانکینا ڕەنگدانەوەی خۆشی و نیگەرانی کە بەهۆی نووسینی دروشمی دژی شەڕ لە ئاوایی بڵاوبۆتەوە، دەگاتە گوێچکەی نەخۆشیش. «برەنیچە» باس دەکات کە: «ئەوەندە پۆلیس هاتوونەتە فوسا تا ئێستا کەس ئەوەندە پۆلیسەی لێرە نەدیوە. هەر دەڵێی ئێرە بۆتە ناوەندی خەراپکاران.

بیانکینا بێ دەنگ دەبێ.

«جلزو مینا» ژنی ئەو خەرازیفرۆشەی کە لەجیاتی مێردەکەی دووکان بەڕێوە دەبات لەبەر دەرگای دووکان ڕاوەستاوە و تەماشای حەشیمەت دەکا و دەپرسێ: «خەبەری تازەتان هەیە؟ بێ گومان کار کاری بێگانەیە.»

«برەنیچە» سکاڵا دەکا و دەڵێ:

– جێژنی ئەوەندە جوان و هەموو ڕازی! کەوابوو کێ دەستی داوەتە ئەم کارە دزێوە کە ئەو مەتڵەبە ئەحمەقانە لە دیوار بنووسێ.؟

–دۆن سنوفۆنتە لە وەڵامدا دەڵێ: «پیاوی حەسوود هەمیشە لە کەلێن و قوژبناندا هەن. بێ گومان ئەوە کاری کەسێکە کە خۆی نەیتوانیوە لە خزمەتی سەربازی قبووڵ بکرێ یا نەیتوانیوە کوڕەکەی بنێرێ. ئەو دەم بۆ داخی دڵی ڕێگای لەوە باشتری نەدۆزیوەتەوە.

زابالیونە دەڵێ:

– جێژنی ئەوەندە جوان، جێژنێکی بەو یەکێتی بیبروا! ئەویش لە شەوی ئەم ڕۆژەدا کە دەبێ کەلانتەر بگۆڕدرێ!

دەرمانفرۆش دەڵێ: «ناشتنی مردوو بەبێ گاڵتە و بووکی بێ گریان قەت نەبووە،

ژنی خەرازیفرۆش هەناسە هەڵدەکێشێ و دەڵێ:

– داعبای شەو هەمیشە شوومە، بەخۆشییەوە قانوون هەیە!

برەنیچە دەڵێ:

– لەنێو وەزیراندا ئاگرێکی ژێر خۆڵەمێش هەیە. ئەم ئاگرە بەڕۆژ دیار نییە، بەلام بەشەو پریشک داوێ.

دەرمانفرۆش لە وەلامدا دەڵێ:

– «وەرزێران؟» قەت شتی وا نییە. وەرزێران خوێندن و نووسین نازانن. ئەم نووسراوانەی دژی شەڕ بەپیتی کتێبی نووسراون، هەر پێوەندی بەوەرزێرانەوە نییە.

زابالیونە دەڵێ: – هێندێ لاو هەن ئاقڵیان نەماوە. دیارە مەبەستم کەسێکی دیاری کراو نییە.

بەلام دۆن سنوفۆنتە باش تێ دەگا کە مەبەستی کێیە و بەجوانی لەپێشی دادەنێ:

خاترجەمبە کە کوڕی من داوتەڵەبی خزمەت بووە. شەرافەتی داوتەڵەبی لەسەرووی هەموو شتێکە. جگە لەوە ئەگەر بەڕاستی بیانەوێ سەروبنی ئەم کارە بدۆزنەوە، کوڕی من قەت سۆسیالیست نەبووە.

زابالیونە لە کاتێکا لەبەر توورەیی زەرد هەڵگەڕاوە لە وەلامدا دەڵێ:

– ئەم پینەیە بەمنەوە نانووسێ. هەموو دنیا دەزانێ ماوەیەکە من بیروباوەڕی خۆم فیدا کردووە. کێیە کە لە سەرەتاوە سۆسیالیست نەبووبێت. مۆسۆلینیش ڕۆژێک سۆسیالیست بووە.

ژنی خەرازیفرۆش دەڵێ:

– بۆ گێڕانەوەی نەزم و ئەمنیەت هەموو کەس ئامادەیە هەرچی هەیەتی بیدا. یەک پارە دەدا، یەک گیانی، یەک بیروباوەڕی، یەک کوڕەکانی و، یەکیش کیژەکانی. زابالیونە تەواوی ئەم قسانە بەمانای خەراپ وەردەگرێ و لە کاتێکا لە توورەییان داگیرساوە لە ژنی خەرازی دەپرسێ:

– کیژەکانی من؟ تۆ چ کارت بەکچەکانی من داوە؟

ژنی فەقیر لەم پرسیارە هیچ تێناگا و لە کاتێکا قسەی بێ سەروبەر دەکا بەناڵینەوە دەڵێ:

– مێردەکەم خەریکە بڕوا. دووکان لەژێر باری قەرزدا پشتی چەماوە. خوشکم نەخۆشی سیلی هەیە. کاسبی ئێمە کەوتۆتە ژێر بارمتە. بەم حاڵە داخوا بۆیە دەبێ من کارم بەکاری خەڵکی دیکە دابێت؟

بەلام زابالیونە ئارام ناگرێ و هاوار دەکا: «جوابم بدەوە! تۆ چ کارت بەکچەکانی من داوە؟»

ژنی خەرازی دەترسێ و بەمنگەمنگ دەڵێ:

: – بەڵێ، باشترە ئاشکراتر قسان بکەین.ڕەنگە پێت وابێ کە مێردی من داوتەڵەب نەبووە؟ لە ئێوە

دەپرسم، داوای کردووە یا، نا؟

کارمەندی ئیدارەی باج دەڵێ: «ئەگەر نەتوانن نووسەری دروشمەکانی دیوار بدۆزنەوە، هەموو خەڵکی ئاوایی سزا دەدرێ. ئەو دەم لەجیاتی کەلانتەرێک کومیسەرێکی پۆلیس لە شارەوانی دەکەنە مەعمووری ئێرە.»

زابالیونە ڕەنگی دەگۆڕێ و دەڵێ: «چۆن؟ چت گوت؟ سوێند بەشەرافەتم ئەگەر ئەو ناکەسەی دروشمی لە دیواران نووسیوە بکەوێتە بەردەستم بەو دەستانەی خۆم پچڕ پچڕی دەکەم.

وشەکانی «مەرگ لە شۆرباوی دەوڵەتی» کە لەسەر پەیژەکانی کەنیسە نووسرابوون، وەها «دۆنا ئادالیزا کولانتومی» نارەحەت کردووە کە ئەوەی سووکایەتی بەخۆی دەزانێ. بابی هەوڵ دەدا تا لە دابەشکردنی شۆرباوی دەوڵەتی پەشیوانی کاتەوە و پێی دەڵێ: «بەڕاستی نرخی ئەوەی نییە کە خۆت بۆ کابرایەکی ناکەس و هەق نەناس فیدا بکەی. هەڕەشە بکە کە دەتوێ وازبێنی.

کیژەکە ئیراد دەگرێ و دەڵێ: «ئەگەر من واز بێنم، ئەدی لە کوێ بێنم بخۆم؟

بابی دەڵێ: نەمگوت وازبێنە، گوتم هەڕەشەیان لێ بکە

بیانکینا لە دۆن پاولۆ دەپرسێ:

: من نازانم ئەو هەموو پرسیار و لێکۆڵینەوە سەبارەت بەنووسینی بێ نرخی بەخەڵوز نووسراوی سەر دیواران بۆ چییە؟

دۆن پاولۆ خۆشی سەری سوڕماوە و هەوڵ دەدا مەسەلەکە ئاوا پینە بکات:

– ولاتی تەبلیغات لەسەر بناخەی یەکێتی وشە ڕاوەستاوە. ئەوەندە بەسە یەکێک بڵێ نا، تا جادوو بەتاڵ بێت، ئەو دەمە کە نەزم دەکەوێتە مەترسی و دەنگی موخالیف کپ دەکرێ.

بیانکینا دەپرسێ: «هەر چەند ئەو دەنگە لە پیاوێکی فەقیر و نەخۆشیش بێت؟

– بەڵێ ؛ هەر چەندە ئەو دەنگە لە پیاوێکی ئاشتیخواز بێت و تەنیا بەشێوەی تایبەتی خۆی بیربکاتەوە و جگە لەوەش زیانی بۆ مێروولەش نەبێت.

__ تەنانەت لەم حالەشدا؟ ئەم فیکرە کیژی لاو تووشی خەموخەفەت دەکا. بەلام دەبێتە هۆی دڵگەرمی پیاوەکە. جۆرێک لە دڵساردی پێشووی خۆی شەرمەندەیە و دەڵێ:

– لە ولاتی تەبلیغاتدا، پیاوێک هەر کەسێکی بێ، هەر چەندەش فەقیر و داماو بێ، کە بەمێشکی خۆی بیری کردەوە، نەزمی گشتی دەخاتە مەترسییەوە. بەخەروار کاغەز چاپکراوە، دروشمەکانی ڕێژیمی دەسەلاتدار بلاو دەکەنەوە، هەزاران بڵیندگۆ و سەدان هەزار بەیاننامە و لاپەڕی تەبلیغاتی کە بەخۆڕایی بلاو دەکرێنەوە، دەستە دەستە وتاردەر و پەندبێژ لە مەیدانە گشتییەکاندا و لە چوارچرایان وتار دەدەن، هەزاران قەشە کە لەبان مێمبەرەکانیانەوە هەمان دروشمان دووپات دەکەنەوە بەڕادەیەک کە هەموو سەریان سوڕدەمێنێ. لەم ناوەدا ئەوەندە بەسە کە کابرایەکی بێ دەسەلات، بونەوەرێکی تەنیا و بێ هێز، بڵێ نا و، بەگوێ نەفەری پەنا دەستیشی بڵێ نا و، یا بەشەو لە دیوار بنووسێ: نا! نا تا نەزمی گشتی

بکەوێتە مەترسییەوە.

کیژی لاو ترسی لێ دەنیشێ. بەڵام پیاوەکە دێتەوە سەرخۆ. کیژ دەپرسێ:

– ئەدی ئەگەر ئەو پیاوە گیرا و بیکوژن چی؟

– کوشتنی مرۆڤێکی کە دەڵێ نا، کارێکی مەترسیدارە. چونکە دوور نییە کە مەیتەکەشی بەسەر سەختی و بەسەبرۆکە دووپاتی کاتەوە و بڵێ نا!نا! ئەو دەم چۆن دەتوانن مەیتەکە بێ دەنگ بکەن؟

برەنیچە دێتە ژوور و ڕادەگەیەنێ کە:

– پۆمپیۆ دەزانێ کێ ئەو دروشمانەی نووسیوە و هەر ئێستا دەچێتە «ئاوەتزانو» تا تاوانبار بەکاربەدەستانی دەوڵەت بناسێنێ.

قەشە دەپرسێ: «تۆ لە کوێ دەزانی؟»

– خۆی بە ژنی خەرازی گوتوە.

بیانکینا دەسماڵێک هەڵدەگرێ و بۆلای ئیزگەی ڕێگای ئاسن دەچێ. پووری بانگی دەکات و دەڵێ:

– دەست دەکارێک وەرمەدە کە پێوەندی بەتۆوە نییە. ئاخری ڕۆژێک ئێمە ماڵوێران دەکەی!

بەڵام بیانکینا دوور کەوتبۆوە.

دۆن پاولۆ لە تەخت دێتە خوار تا جەمەدانی کۆبکاتەوە و ڕابکات. چەند ڕۆژێکە ئیتر تای نایەتێ و کۆخەکەشی سووک بووە. بەڵام ئەوەندە لاوازە کە بەزەحمەت خۆ لەسەر پێ ڕادەگرێ. بۆ کوێ بچێ؟

لە بەرخۆیەوە بیر دەکاتەوە: «تەنیا یەک ڕێگای ئاسن هەیە و ئەگەر بەقەتار بڕۆم زۆر بەهاسانی دەگیرێم. ڕوو بکەمە چیا و چەند ڕۆژ لە چۆلی بژیم، بەم بێ هێزییە دەرەتانم لێ بڕاوە.»

جەمەدانییەکەی دەکاتەوە و لە ڕۆیشتن پەشیمان دەبێتەوە. کاتێ هەموو لایەنێک لێک دەداتەوە دەبینێ گیرانی لە «فوسا» لە گوندێک کە تازە وە جموجۆڵ کەوتووە بەقازانجی دەبینێ، تا لە وێستگەی ڕێگای ئاسنی ڕۆم کە هیچ کەسێک ئاگاداری بابەتەکە نابێ. «ئورتا» گوندی کە لێی لە دایکبووە هەروا لە چەند کیلۆمیترییە. دۆن بنە دێتوش هەر لەو چەند کیلۆمیترییە. لە هەر گوندێکی داوسێ یەک لە دۆستانی قەدیمی دەبیرستان دەژی. لەوانەیە «کنچتینۆ ڕاگۆ» خۆی لەگەڵ ئەو مەعموورانەدا بێ کە بۆ گرتنی دێن. هەڤاڵی گرتنی بەهاسانی لە تەواوی مارسیکا دەنگ دەداتەوە و دەگاتە گوێی وەرزێرەکان. لە شەوی درێژی زستاندا لە پەنا ئاگردانی کوژاوە، فەقیرە برسییەکان لە یەکتر دەپرسن: بەڕاستی ئێستا ئەو لاوەی هاوولاتی ئێمە پیترۆ سپینا دەبێ خەریکی چ کارێک بێ.؟ بیر لە چی بکاتەوە؟ داخوا بەزیندوویی لە زیندان دێتەدەر.؟ بێ گومان کەسانی واش دەبن کە بڵێن: خۆزیا ئەو ئێستا لەنێو ئێمە بوایە!.....

نێوانی «فوسا» و «ئاوەتزانو» بەقەتار لە سەعاتە ڕێیەک زیاتر نییە. بەڵام بیانکینا و پۆمپیۆ تا درەنگی شەوی ڕابردوو بۆ ماڵێ ناگەڕێنەوە. بیانکینا بۆ پووری و بۆ قەشە دەگێڕێتەوە کە:

– ئێمە پێکەوە شەرابمان خواردەوە و نانمان خوارد و کاتێ دەمانویست بگەڕێینەوە بەپێش سینەمایەکدا تێپەڕین و چووینە ژوورێ. پووری پێی دەڵێ: «تۆ دەبیە هۆی ماڵوێرانی و ڕیسوایی بنەماڵەی «جیراسولە». چاوم ڕوون، تۆ ئێستا ئیتر دەچیە سینەماش.؟

قەشە دەپرسێ: «بۆ تۆ نەتگوت کە لەگەڵ پۆمپیۆ بەکێشە هاتی. چما ئەو دەیەدەویست بچێتە«ئاوەتزانو» تا کەسێک پێوە کات؟

بیانکینا ناڕەحەتە لەوەی کە لەکن پووری ڕوونی بکاتەوە. دەڵێ: «پۆمپیۆ هەمیشە خۆی وەک «ڕۆپسپیێر» بەسام و هەیبەت نیشان بدا. بەڵام کاتێ لەگەڵ ژن بەرەوڕوو دەبێ، زیاتر وە «دانتون» دەچێ.

بێ گومان برەنیچە شانازی بەوە دەکا کە برازاکەی ئەوەندە خوێندەوار و تێگەیشتوە. بەڵام خۆشی دەیویست بزانێ خەبەر چییە، بۆیە دەپرسێ:

– باشە، ئاخرەکەی کێ پێوە کرا.؟ داخوا تاوانبار بەو زوانە دەگیرێ.؟

– لە ئیزگەی ڕێگای ئاسنی فوسا، کاتێ دەمانویست سواری قەتار بین پۆمپیۆ بەمنی گوت: بەڕاستی و بێگومان دەزانێ کێ ئەو دروشمانەی نووسیوە. لەنێو قەتاردا لەمبارەوە باسێکی توندمان هەبوو، تەنانەت دەست بەیەخەش بووین. لە ئیزگەی ڕێگای ئاسنی «ئاوەتزانو» کاتێ کە دادەبەزین پۆلیس چاوەڕوان بوو. بەڵام پۆمپیۆ بیروڕای گۆڕی.

– ئاخرەکەی کێ پێوە کرا؟

بیانکینا لە وەڵامدا دەڵێ:

– کابرایەک کە بەدووچەرخە لە ڕێگای «ئورتا» وە هاتووە، پۆمپیۆ گوتی ئەو کابرایەی دیوە، بەڵام ناتوانێ دووبارە بیناسێتەوە. منیش قسەکانی ویم پشت ئەستوور کر دو گوتم منیش ئەو شەوە بەو دوو چاوانە کابرایەکی دووچەرخە سوارم دیتوە کە لە ڕێگای «ئورتا»وە دەهات.

برەنیچە بەدەنگی بەرز دەڵێ: «لە ئورتا؟ «جلزامینا» هەقی بوو دەیگوت ئەو کارە کاری بێگانانە.

برەنیچە ڕادەکاتە کن ژنی خەرازی و پێی دەڵێ: «هەق بەئێمە بوو کە دەمان گوت کابرا بێگانە بووە. کابرایەکی خەڵکی ئورتا ویستوویەتی فوسا وێران بکات.»

ئەم هەڤاڵە لە هەموو شوێنێ بڵاودەبێتەوە و دیارە ئەوانەی لەو شەوەدا دووچەرخە سواریان دیوە. زیاد دەبن. بەڵام چونکە لەو کەسانە نەبووە بێتە بازاڕ کەس نەیناسیوە. ئەو لە ڕاستیدا نەناسراو بووە. کێ چوزانێ لەوانەیە هەر ئەو "نەناسراوی ئاسایی"(*) بوو بێت. کاتێ نیگەرانیی دۆن پاولۆ کەم دەبێتەوە هەست دەکات حاڵی باشترە و تەنانەت خۆی شاد و بەکەیف و چالاک دەبینێ. ئیشتیای خەبات و

(*) مەبەست موسولینیە.

ئاژاوەنانەوەی زیندوو دەبێتەوە. دێتە سەر ئەو فیکرە کە بچێ لە ڕۆم نیشتەجێ بێت و لەوێوە جاروبار بەمەبەستێکی دیاریکراو سەفەرێکی شەوانە بۆ «مارسیکا» بکات. عەمبارێکی دار کە ملکی مامەکانی بوو لە پشتی ئیدارەی پۆستی «ئورتا» دەبێ هێشتا مابێ. بۆ دەست پێکردنی کار دەتوانێ ئەو عەمبارە ئاگر تێبەردا. لە دەوروبەری ئیزگەی ڕێگای ئاسنی «ئاوتزانو» کارخانەیەکی بەرهەمهێنەری کەلوپەلی شیمایی هەیە و ئێستا بۆ بەشارستانیکردنی حەبەشە، گازی کیمیایی بەرهەم دێنێ. ئەم گازە ناسووتێ. دوور نییە نەخوێندەواران تێبگەن و بەدوای مندا بێن. لە کاتێکا دۆن پاولۆ بیر لەم نەخشە جیاوازانە دەکاتەوە. دۆن جیراسولەی قەشەی فوسا دێت و بۆ چاوپێکەوتنی کەنیسەی ناوچەی قەشەنشینی خۆی داوەتی دەکات. ئەو ئەم داوەتە قبووڵ دەکات. دۆن جیراسولە لە تەمەنی شەست سالێدایە، بەڵام پیرتر دیاری دەکات. ڕیشی هەموو سپی بووە و ڕوومەتی زەرد و ئێسقانیی و، بەپشتی چەماوە بەڕێگادا دەڕوا. خۆی دەگێڕێتەوە کە گەورەترینی دە منداڵ بووە و جگە لە خۆی و برەنیچە هەموویان مردوون. دەزگای پاپ لە بەیانییەوە تا ئێوارێ هەدای پێ نادا. جگە لە پێشنوێژی مەسح دەبێ ئیقرارانیش گوێ بداتێ و مردووان بنێژێ و ئایینی عیبادەتی نۆ ڕۆژە و سێ ڕۆژە و دوعا خوێندن و شتی دیکە بەڕێوەبەرێ. جگە لەوانە دەبێ بەسەر ئەنجوومەنی خەیریە و کاروباری خێرات و میرات و داب و ڕەسمی «سن فرانسوا»ش ڕابگات. قەشە پێی دەڵێ:

– من دەبێ لە دەرفەتی کەم کەڵک وەر بگرم تا بتوانم دوعایەکیش بۆ خۆم بکەم و خۆم بۆ مردن ئامادە بکەم کە هەست دەکەم لێم نیزیک بۆتەوە و لەگەڵ ئەوەش زۆر بەکاوەخۆ بۆ لام دێت. کاتی شەو قەشەی پیر ئەوەندە هیلاک دەبێ خۆ لەسەر پێ ڕاناگرێت. بەم حاڵەش زۆر جار تەنانەت لە فەسڵی هەرە خەراپی ساڵدا نیوەشەو وەخەبەری دێنن و دەبێ بچێتە سەر نەخۆشێکی کە لە سەرەمەرگدایە. لەگەڵ ئەوەش سکاڵا ناکات و دەڵێ:

– پیاوی خودا هەمیشە دەبێ ماندوو بێت. فیکری خەراپ لە بێ کاریدا پەیدا دەبێ و شەیتان هەمیشە لەپشت سەری وان لە کەمیندایە.

لە مەیدانی کەنیسەدا دەستەیەک منداڵی بەرەڵا یاری دەکەن و بەملاولادا ڕادەکەن. ئەوان ئێستا ڕادەوەستن تا ئەم دوو قەشەی تێدەپەڕن. قەشەی پیر پێیان دەڵێ: «چارەگە سەعاتێکی تر دەرسی شەرعییات دەست پێ دەکات.

لەسەر پەیژەکانی کەنیسە، دۆن جیراسولە تاوێک ڕادەوەستێ تا پشوێک بدا. بەدۆن پاولۆ دەڵێ:

– ئێوە خۆتان لە بارەی ئەم شەڕەی تازە چۆن بیر دەکەونەوە.؟

ژنێک لەبەر دەرگای کەنیسە چاوەڕوانی قەشەیە تا تاریخی غوسڵیی دیاری بکات.

دۆن جیراسولە لە وەڵامی دۆن پاولۆدا دەڵێ:

– قەشەی گوند ئەوەندەی کار هەیە، کاتی بیرکردنەوەی نییە. جگە لەوە «تەورات و ئینجیل» و شوانی کەنیسە هەن کە ئێمە ڕێنوێنی بکەن.

دۆن پاولۆ داوای لێبوردن دەکا و دەڵێ: «ببوورە من مەبەستی خۆم بەشێوەیەکی خەراپ دەربڕی.

لە دەرگای چوونە ژووری کەنیسە، پەردەی نەقاشی چەند ڕەنگی بەدیوارەکانی ئەملاولادا دەبینرێن کە ئیماندارانی موجیزە دیتوو نەزری کەنیسەیان کردووە و لەسەر هەر پەردەیەک شکڵی جیسمێک کێشراوە، وەک دەست، لاق، لووت، گوێ، مەمک و، بەشی دیکەی بەدەن کە ئەوانەی نەزریان داوە بەکەرامەت وەگیریان کەوتۆتەوە. کاتێکی دەچنە ژوورێ نێو کەنیسە تاریک دێتە بەرچاو. بەڵام زۆری پێ ناچێ چاو بەتاریکی ڕادێت. قەڵشتی سەنگ فەرشی هەردی کەنیسە پڕ نەکراونەوە و لە هێندێ جێ هەڵکەنراون. بەشێک لەوان لەژێر کراسی ڕەشی ئەو ژنانەدا کە خەریکی دوعان شاراونەوە. ئەو ژنانە بۆ ڕاگەیاندنی ملکەچی و پاڕانەوە بەشێوەی ڕۆژهەڵاتییان لە ماڵی خودا لەسەر ئەژنۆ دانیشتوون.

پیرێژنێک ڕوومەت لە هەردی دەخا و لەسەر ئەژنۆیان بۆ لای نوێژدانی «سن سکرەمان» دەچێ و هەموو جار زمان لە هەردی کەنیسە دەخشێنێ و لەپشت سەری خۆی خەتێکی سپی لە ئاوی زاری وەک جێ پێی شەیتانۆکە بەجێ دێڵێ.

کوڕەکەی لیباسی سەربازی لەبەردایە و بەهەنگاوی ورد لە پەنای دەڕوا و شەرمەندە و داماوە. دۆن جیراسولە تاوێک لەپێش قەفەسەی شتومەکی موبارەک ئەژنۆ دادەدا. دۆن پاولۆش لاسای دەکاتەوە. لەسەر میحرابی کەنیسە پەیکەرێکی بچووک دەبینرێ کە جەنازەی مەسیح لەسەر کۆشی دایکی نیشان دەدا. مەسیح وەک جۆتیارێکی فەقیر دەچێ کە لە شەڕێکدا کوژراوە و تەرمەکەی بۆنی گرتووە. برینەکانی دەست و قاچی و قەڵشتی ئاواڵەی پەراسووی وەک گانگاریای تەشەنەی کردوو دێنە بەرچاو. دایک وەک بێوەژنی تاجرێکی دەوڵەمەند دەچێ کە لە بەدبەختیان داماوە. دوو دڵۆپی ئەسرین وەک پارافینی ڕوون لەسەر ڕوومەتی جوان و بێ ڕەنگی دەدرەوشێن، چاوە ڕەشەکانی بەرەو عاسمان هەڵێناوە، دەڵێی نایەوێ ئەم کوڕە عاسمانییەی کە ئەو هەموو هیوایەی پێ بوو و لە ڕاستیشدا ئەنجامی لەوە دەردەدارتری تووش نەدەبوو، ببینێت. چارشێوێکی زۆر جوان گوڵدروو کراوە، قژەکانی دادەپۆشێ و تا نێوچاوانی هاتۆتە خوار. دەسرەیەکی تۆڕیی زۆر جوانی لە قامکی چکۆلەی دەستی ڕاستی بەستووە. لە خوارەوەی وی، لەسەر پایەی پەیکەر ئەم وشە سووتێنەرانەی کە بۆ خودی ئەو دەگەڕێنەوە بەخەتی زێڕین هەڵکەنراون: Videte si dolor vestrum est sicut dolor meume (بزانن ئایا دەردی من لەگەڵ دەردی ئێوە یەکسانە!)

دایکی سەرباز کە ئێستا ڕیازەتی خۆی تەواو کردووە بەگریان و هاوار ڕوو دەکاتە جیراسولە و دەڵێ:

– تۆ ئەو خودایە ئاغای قەشە کارێکی وا بکە کە ئەو یارمەتییەی ژیان زوو بدەن ئەگینا چۆن دەتوانم بژیم.

– کام یارمەتی ژیان؟

دایکی سەرباز لە ڕوونکردنەوەیدا دەڵێ:

– ئەو چوار لیرەی ڕۆژانە کە بۆ دایکانی سەربازانی ئامادە دیاریکراوە. ئیمڕۆ لە ڕۆژنامەدا نووسیبوویان.

ژنێکی دیکە دێتە پێش و لە قەشە دەپرسێ:

– لە کوێ دەبێ داوای ئەو یارمەتییەی ژیان بکەین. لە ئیدارەی پۆست یا لە بەخشداری؟ ئێوە ئاغای قەشە ناتوانن نامەیەک بۆ من بنووسن. ؟

ئەم دووانە هێشتا نەچوونە ژووری خەزێنەی جەواهێراتی کەنیسە، ژنێکی دیکە دەگاتێ. کوڕی ئەو ژنە سورێژەی لێ هاتووە. دەیەوێ ڕێگای بدرێ تا گۆشەی پارچەیەک بەڕۆنی چرایەک کە لە پەنا قەفەسەی شتە متفەرکەکان دایسێ، تەڕ بکا و لەسەر دڵی منداڵە نەخۆشەکەی دابنێ. دۆن جیراسولە ڕێگای دەدا، پاشان بەدۆن پاولۆ دەڵێ:

– بەڵام لە بارەی شەڕ. لەبەر ئەوەی جەماعەتی قەشە مەجبوورن لە ڕاست و چەپ لە تەقەلا دابن، زۆر ناتوانن بیر بکەنەوە. ئێستا کارەکانی یارمەتی ژیان دەست پێ دەکرێن. پاشان دوعا بۆ ئەوانەی خەریکی کشتوکاڵن. دیارە ئیدارەی دەوڵەتیش هەن، بەڵام فەقیر بڕوا بەوان ناکەن. جگە لەوە لەو شوێنانە کە لەگەڵ فەقیران خەراپ ڕەفتار دەکەن، ناچار دێنە کەنیسە و دەگرین.

دۆن پاولۆ دەڵێ:

– پێش چەند ساڵ لە ڕۆم لە ئاهەنگی جێژنی پیرۆزی پەنجا ساڵەدا لەگەڵ پیاوێک بوومە ئاشنا بەناوی «دۆن بنە دێتو» کە خەڵکی ئەم ویلایەتە بوو. ئەگەر بەهەڵە نەچووبم ئەو دەم مامۆستای مەدرەسەیەکی ئایینی زمانی یۆنانی و لاتین بوو. داخوا ئەو هێشتا زیندووە؟ داخوا ئێوە جاروبار دەیبینن. ؟

دۆن جیراسولە دەیەوێ جەواهێراتی کەنیسە بەدۆن پاولۆ پێشان بدا. لە قەفەسەیەک نیزیک دەبنەوە کە تەواو پانایی دیواری گرتووە. بەزەحمەت دەرگای وی دەکاتەوە. قەشەی پیر لەبان قەفەسەوە میناکارییەکان و ئاڵتون و ئامرازی نیشان دەدا. مجرییەکی تایبەتی لە نێوەڕاستییە کە پەیکەری نیو قەدی سنت ئانتوان-یان تێدا داناوە. لە خوارەوەی قەفەسە ژمارەیەکی زۆر عەبای ئاڵتونددرووی قەشەی و کراسی ئاوریشم و لیباسی تەشریفاتی تیکەڵە بەجوانیی گوڵدروو کراوە. لە پەنا یەک هەڵواسراون. خزمەتکاری کەنیسە دێتە ژوور و دوو پیاڵە شەڕاب تێ دەکا. ئاخرەکەی قەشەی پیر دەڵێ:

– دۆن بنە دێتو پیاوێکی پیرۆز و فرە ئازایە. حەفتا ساڵ ژیانی وی دەبێ سەرمەشق بێ و بۆ هەمووانمان مامۆستای زانست و ئیمانە. بەڵام ئێستا کە گەیوەتە بارەگای ئەبەدیەت، بێزاری ئەو لە شێوە بیرکردنەوەی خەڵکی ئێستا و پشتبەستنی لە ڕادەبەدەری بۆ خودا، تووشی هێندێ ئاخافتنی کردووە کە لە پلەی کوفر و زەندقەدایە. خۆزیا تۆ لە ساڵەکانی بەرپرسایەتی پلەی ڕووحانیەتدا، ئەوت ناسیبایە. کاتێکی ئەو ئیجازەی وەرگرت من هێشتا خوێندکار بووم. سەبارەت بەگەورەیی و گران و سەنگینیی و ژیانی ساکاری شەخسی و هۆگری بەکلاسیکەکان، ڕێزێکی زۆری بۆ قایل بووم. ئەو ویستبووی کە هەوەڵین نوێژی مەسح لە نوێژدانی زیندووان و دووهەمیان لە خەستەخانە ئەنجام بدات. دیارە لەبەر ئەوەی کە دایک و باب و کەسوکاری بنەماڵەی نوێژی مەسحیان بەجێژنێکی گەورە دەزانی و دەبوایە لەنێو

جەماعەت بەڕێوە بچێ، دەتوانی تێبگەی کە لەم کارەی وی چ هەرایەک لە بنەماڵەکەیدا ساز بوو. دژایەتی لەگەڵ بیروڕای گشتی بەم شێوە سووکایەتییە هەر لەو کاتەوە زەینی باڵادەستەکانی بەخۆوە خەریک کردووە. هەر بۆیەش چونکە نەیاندەویست حەوزەیەکی قەشەنشینی بدەنێ. کاری دەرس پێ گوتنەوەیان پێ ئەسپارد. لە ڕاستیدا وا دەزانرا کە موتالای شوێنەواری کلاسیک و ئاخافتن لەگەڵ شاگردانی گەنج ئەخلاقی وی هێدیتر دەکات. بەڵام پێوەندی لەگەڵ باڵادەستان بەرەو باشی نەچوو. زۆر کەس ئەم خەسڵەتەی ئەویان کە بەدوای شوێن و پلە نەدەکەوت، بەشەرم و ڕیسواییان دەزانی. ئەم ئەخلاقەی ئەویان کە هاونشینی لەگەڵ شاگردەکانی پێ لە هاونشینی لەگەڵ هاوکاران و باڵادەستان پێ باشتر بوو، بەشێوە سووکایەتییەکیان وەردەگرت. لە ئاخریدا لە دەرس گوتنەوەشیان وەلا نا. لە تاق کەوتنەوە و گۆشەنشینی ئێستاشی من هەمیشە هەوڵم داوە دۆستایەتی خۆمی لەگەڵ بپارێزم. بەڵام ئێستا ئیتر بەڕاستی ئیجازەم نییە دۆستایەتی وی بکەم.

دۆن پاولۆ دەپرسێ: «لەوانەیە ئەخلاقی وی زۆر گۆڕا بێ.»

– کابرایەکی فوسایی کە یەکێ لە ئیماندارانی قەڵەمڕەوی قەشەنشینی منە و چەند ڕۆژێک لە باخچەی دۆن بنە دێتو کاری کردووە بەگوێی خۆی لێی بیستووە کە گوتوویەتی پاپی ئێستا لە ڕاستیدا دەبێ ناوی «پونس یازدەهەم(*)» بێت. لە «ڕوکادی مارسی» کە دۆن بنە دێتو ئێستا لەوێ نشتەجێیە، ئەم نازناوە زار بەزار دەگەڕێ و لە هەموو شوێنێ بڵاوبۆتەوە و خەڵکیش چونکە لە نەزانی و ساکاریدا دەژین، سەبارەت بەڕێزێکی بۆ دۆن بنە دێتویان هەیە، ئەوەیان باوەڕ کردووە. بەڵام ئەو ئیماندارە نیشتەجێی قەشەنشینی من چونکە کەمێک گومانی لەوەدا هەبوو هاتە ئێرە و هەر لەم خەزێنەیەی کەنیسەدا لە منی پرسی: ئایا ڕاستە کە کەنیسە ئێستا کەوتۆتە دەستی یەکێ لە پاشماوەکانی «پونس پیلات» ؟ یانی ئەو کەسەی «کاتێ گیروگرفتێک ڕووی تێ دەکرد وازی لێ دەهێنا و دەیگوت پێوەندی بەمنەوە نییە»

دۆن پاولۆ دەپرسێ: «ئێوە چ وەڵامێکتان داوە؟»

قەشە بەسەرسوڕمانەوە سەیری میوانی خۆی دەکات.

دۆن پاولۆ دەڵێ: ببوورە، من مەتڵەبەکەم بەشێوەیەکی خەراپ دەربڕی.

خزمەتکاری کەنیسە دێت و ڕادەگەیەنێ کە ژن لە کەنیسە چاوەڕوانی دەستپێکی زیکری دەسحێبن و منداڵیش بۆ دەرسی شەرعیات هاتوون. دۆن جیراسولە دەڵێ:

– ئێستا لەلایەن ئەنجوومەنی ئەیالەتی دوورخستنەوان خەریکە حوکمێک دژی دۆن بنە دێتو دەربکرێ. بەڵێ، کاری وی گەیوەتە ئێرە.! لەگەڵ یەکێک لە شاگردانی قەدیمی وی کە لە حزبی ئەیالەتیدا دەستی دەڕوا و ناوی «کنچتینۆ ڕاگۆ»یە و چووین ناوبژی بکەین، بەڵکو بەهەر قیمەتێک بێ نەجاتی

(*) وەرگیراو لە ناوی یونس بیلات حاکمی ڕۆمیی فەلەستینە کە "عیسا"ی تەسلیمی دووژمنانی کرد.

بدەین. ئەوەبوو پێکەوە چووینە لای. تەنیا بەو مەبەستە کە بۆ وی فایدەی هەبێ. ئێمە دەمانویست پێشنیاری پێ بکەین کە هەرچۆنێک بێ شتێکی نارِوون سەبارەت بەگوێرِایەڵی لە حکوومەتی ئێستا و پێرِەوی لە رِێبازی ئێستای کەنیسە بنووسێ و، هەر ئەوەندەش بەس بوو. ئەو بەرِووی خۆشەوە پێشوازی لە ئێمە کرد. من کە دەستم پێ کرد کە کەنیسە زۆر جار ناچارە بۆ خۆپارێزی لە دەردەسەری گەورەتر لەبەرانبەر کارێکی خیلاف چاوبپۆشێ، ئەو قسەی منی برِی و بەشێوەیەکی وشک گوتی: «گریمانەی لانی کەمی خەراپە لەوانەیە بۆ کۆمەڵێکی سیاسی رِاست بێ، بەڵام بۆ کۆمەڵێکی مەزهەبی قەت وا نییە!» من هەوڵم دا نەچمە نێو مەعقولات، چونکە کاتی باسکردنی مەعقولات رِەنگە خەراپتری کوفر لەگەڵ بزیەک بەسەر زماندا بێت. تەنیا وەڵامم داوە: «ئێوە هیچ بەخەیاڵتاندا نایە کە ئەگەر کەنیسە بەئاشکرا شەرِی ئێستای مەحکووم دەکرد چ رِووی دەدا و چ بەڵایەکیان بەسەر دێنا؟ چەندە زیانی مادی و مەعنەوی زۆر لەم کارە دەکەوتەوە؟..» و ئێوە ناتوانن فیکری بکەنەوە کە دۆن بن دێتو بەچ غیرەتێک ئەم وەڵامەی داوە بەمن: و «ئێوە جیراسولەی خۆشەویست. دەتوانی لە زەینی خۆتدا دایبنێی کە یەحیای تەعمیددەر بۆ ئەوەی سەری نەبرِن پێرِەوی لە هرود کردبێ؟ دەتوانی بەخەیاڵت دابێ کە مەسیح بۆ رِزگاری لە چوار میخە دەستیدا بێتە «پونس پیلات»؟

دۆن پاولۆ دەڵێ: «ئەگەر بچینە نێو مەعقولات و قسەکانی دۆن بنە دێتو باش لێک بدەینەوە دەبینین کە ئەو قسەیەکی دژی ئایینی مەسیح نەگوتووە.»

دۆن جیراسولە لە وەڵامدا دەڵێ:

– بەڵام کەنیسە کۆمەڵگایەکی خەیاڵی نییە بەڵکو واقعیەتی عەینییە و هەر ئەوەیە کە هەیە. ئێستا نیزیکەی دوو هەزار ساڵ لە تەمەنی رِادەبرێ. ئێستا ئیتر کیژێکی گەنج نییە کە رِێگای سەرسەریەتی منداڵانە بەخۆ بدات و ناز و عیشوە بکات، بەڵکو خانمێکی پیرە، بەڵێ، زۆر پیر کە دنیایەک ئەدەب و فیز و ئەرکی لەبەرچاوگرتنی دابونەریت و مافی لەپێشە. ئاشکرایە کە مەسیح ئەوەی دامەزراندووە، بەڵام پاش وی حەواریوون هاتوون و پاش ئەوانیش پشتاوپشت پیرۆزەکان و پاپەکان پەیدابوون. کەنیسە ئیترگرۆ و دەستەیەکی نهێنی نییە بەڵکو میلیۆن میلیۆن خەڵک لەپشتی وێستاوە کە پێویستیان بەپشتیوانی وی هەیە.

دۆن پاولۆ لە زاری دەردەپەرِێ:

– چەند چاکیان پشتیوانی لێ دەکات کە بۆ شەرِیان دەنێرێ. جگە لەوە کنیسەی کۆنە ساڵی جوولەکەش لە سەردەمی پەیدابوونی مەسیحدا، ژنێکی پیر بوو، زۆریش پیر و پێشینەی مێژوویی گەورەی پێغەمبەر و پاشا و قانووندانەر و خاخامانی هەبوو. بەدوای ویشدا دەستەی زۆر هەبوون کە کنیسە دەبوایە پشتیوانیان لێ بکات. بەم حاڵە مەسیح زۆر چاودێری حاڵی وی نەکرد.

دۆن جیراسولە لەبەرانبەر جامی شەرِابی خۆیدا کە هێشتا دەستی لێ نەدراوە، دانیشتووە. وەک هیلاکیەکی کوتوپرِی بەسەردا هاتبێ، چاوەکانی دەنوقێنێ و چەند چرکەیەک هەروا بەچاوی بەستراو دەمێنێتەوە. لە کاسەی دەقوڵەوە چووی چاوەکانی رِەنگێکی شین و لەرزێکی سووک کە توورِەیی پێوە

دیارە بەنارەنار دەڵێ: «خودایە! خودایە! بۆچی دەتەوێ عەبدی خۆت بترسێنی!»

خزمەتکاری کەنیسە دیسان دێتەوە تا بەقەشە بڵێ کە ژن بۆ زیکری دەسحێب چاوەرِوانن. منداڵەکان هەرایەکیان دەست پێ کردووە کە پەنا بەخودا. دۆن جیراسولە بەزەحمەت لە جێ رِادەبێ و بۆ لای کەنیسە دەچێ کە لەوێ ئیمانداران چاوەرِوانن. لەولاشەوە دۆن پاولۆ بۆ میوانخانە دەگەرِێتەوە. لەپێش بەخشداری کۆمەڵێکی پرِ لە هەراوهوریا دەبینێ. دوو وەرزێری ئورتایی کە بۆ شکایەتێک هاتوونە شارەوانی لەلایەن سەت کەسێکی خەڵکی فوسا دەناسرێن کە خەڵکی ئورتان و پەلامار دەدرێن. لە سەروسەکوتی پەلاماردەران دیارە کە نیوەیان کاسبکارن و نیوەی دیکەیان بێ کارە و فەقیرن و لە هەموو لاوە بەچەکەوە هاتوونەتە وێ. دوو وەرزێری بەدبەخت کە لە هۆی ئەم دوژمنایەتییەی کوتوپرِ بێ خەبەرن جگە لە دەخاڵەتی ئەو چەکدارانەی کە گرتوویانن و لە بەخشداری حەپسیان کردوون نەیان دەتوانی لە پەلاماری حەشیمەت نەجاتیان بێ. بەڵام لە مەیدانی شار، هەروا هەرِەشەیان لێ دەکرێ. زابالیونە لەسەر ویستی کاربەدەستان دەیەوێ حەشیمەت تۆزێ هێدی بکاتەوە، بەڵام فایدەی نییە. خەڵک تەنیا بەبیستنی ئەم خەبەرە هێور دەبنەوە کە دوو وەرزێری «ئورتایی» بەتاوانی هاوکاری لەگەڵ نووسەری نووسینەکانی دژی نیشتمانی – کە دیوارەکانی شاری پیس کردووە – بەرِەسمی گیراون دەیانبەنە زیندان. لەبەر دەرگای میوانخانە دۆن سنۆفونتە بەدەنگی بەرز خەریکی رِوونکردنەوە و لێکدانەوەی دژ کردەوەی پاکی نەتەوەییە لەبەرانبەر کردەوەی دزێوی نەناسراوی گوندی دراوسێ. هەستی جیاواز کە بەنووسراوەکانی دیواری و بەبرِیارەکانی کاربەدەستانی رِەسمی وروژاون، لە ئاست دوو کابرای غەریب دەبنە قینێکی گشتی. دۆن پاولۆ ئاگادار دەبێ کە نامەیەک سەبارەت بەوەفاداری لە ئاست دیکتاتۆری بەئیمزای تەواوی بێ کاران و ژنانی بێ کاران کە نێوەرِۆیان شۆرباوی دەوڵەتیان دەدرێتێ گەیشتووە. ئەم خەبەرە دەیخاتە فیکرەوە. بێ گومان ئەو هیچ پێی وانەبوو کە چەند نووسراوەی رِەمەکی بەخەڵوز ئەنجامێکی ئاوا گەورە و لە باری هەبێ، بەڵام چاوەرِوانی ئەوەشی نەبوو کە ئەنجامێکی ئاوا دڵساردکەرەوەشی هەبێ. ئێستا هەموو نەخشەکانی ئاگرکردنەوەی شەوانەی وەک نەخشی سەرئاو دێتە بەرچاو. لەبەر ئەوە دیسان لەنێو تەقەلای فیکری جۆر بەجۆردا، دادەمێنێ. چونکە لەلایەک ئیرادە حوکمی لێ دەکات کە کارێک ئەنجام بدات و لەلایەکی ترەوە بەدایم خۆی بەدوای واقعیەتێکی نارِوون دەبینێ کە گاڵتەی پێ دەکا و فریوی دەدا و بۆ لای خۆی رِادەکێشێ تا دووبارە لە خۆی دوورخاتەوە، دەکەوێتە فیکری گفتگۆیەکانی لەگەڵ دۆن جیراسولە و گورج بیانکینا دەکاتە مەعموور تا نامەیەکی کورتی تەنیا بەئیمزا و پیتی هەوەڵی ناوی خۆی بۆ دۆن بنە دێتو بەرێتە «رِوکادی مارسی». بیانکینا بەیادداشتێکەوە دەگەرِێتەوە کە ئەم چەند دێرِەیان بەخەتێکی وردی زۆر جوان و رِێکوپێک و هێندێ لەرزۆک نووسیوە: (tibi .... non ante verso lene merum cado jamdudum apud me est. eripe te moroe) (بۆ تۆ... رِۆژگارێکی درێژە کە لە ماڵی من گۆزەیەکی پرِ لە شەرِابی شیرین هەیە کە تا ئێستا سەری نەوی نەکردووە. واز لە هەموو پێوەندییەک بێنە و بەتاڵوکە وەرە لای من)

لە سەردەمی تەواوکردنی خوێندنیەوە تا ئێستا ئەوە هەوەڵین جارە دۆن پاولۆ نووسراوەیەک بەخەتی